Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Kohl, Aage Hermann von.; A.H. Kohl.
Titel | Title:	Hjærtevirtuosen : Fortælling
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Gyldendal, 1905
Fysiske størrelse | Physical extent:	274 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

HJÆRTEVIRTUOSEN

AF

A. H. KOHL

GYLDENDALSKE BOGHANDEL, NORDISK FORLAG

KØBENHAVN OG KRISTIANIA

MDCCCCV

HJÆRTEVIRTUOSEN

TIL FADER OG MODER —

FORDI DE HAR LÆRT OG BEVIST DERES BØRN DEN TING SOM ER DEN STØRSTE AF ALLE, OG DEN FØRSTE OG DEN SIDSTE AF ALLE:

AT DET ER MULIGT FOR TO MENNESKER AT ELSKE HINANDEN FULDT OG INDERLIGT IGENNEM ET HELT LIV — IGENNEM DETS TUSINDER AF VANSKELIGE OG TUNGE DAGE, OG GENNEM DETS FAA LYSE OG LETTE TIMER.

A. H. KOHL

HJÆRTEVIRTUOSEN

FORTÆLLING

1905. L. 252.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL, NORDISK FORLAG

TRYKT I LANGKJÆRS BOGTRYKKERI

KØBENHAVN MDCCCCV

OMSLAGET TEGNET AF LOUIS KOHL

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Erik Bang nikkede smilende ind til sin Hustru. Han knappede Frakken, som han ikke havde givet sig Tid til at tage helt paa, saa sprang han op paa en Sporvogn der kom forbi. Endnu engang naaede han at nikke til hendes høje og slanke Skikkelse. Hun saa' ud som en Radering, med sit hvide Ansigt og den sorte Kjole, i Vinduets Mørke.

Fru Eja blev staaende, længe, ved Vinduet og saa' efter Sporvognen — indtil hun, med eet, syntes at de to lange Stænger der svajede og dirrede oppe i Luften, mod Ledningens Guldstraale, lignede mægtige Føletraade: og Sporvognen selv var et eller andet hæsligt Kæmpeinsekt. Hun fik en vagt angstfuld Følelse, og gik hastigt bort fra Vinduet.

Der var saa mørkt i Stuen efter den solhvide Gade.

Frøken Anna Hertel lukkede op. Erik kunde høre hende le indenfor den matte Glasrude —:

»Endelig!« — sagde hun og lo endnu — »hvor du kommer sent! Jeg troede næsten at du var bleven borte!«

Han kunde ikke se hendes Ansigt i den mørke Entré.

Hun knappede hans Frakke op.

»Naa!« — han lo, til Svar — »Klokken mangler da endnu fem Minutter. I den Tid du bad mig komme —«

»Aa ja, det tossede Uhr er gaaet i Staa!« Hun vendte Ryggen til ham for at lukke Døren efter dem.

Saa gav hun sig til at gaa hastigt frem og tilbage for at sætte Cigaretter, Tændstikker og Askebæger hen til ham, paa det lille Bord ved Vinduet. Han tændte sig en Cigaret; hun tog ogsaa een, men vilde ikke have Ild endnu. Hun havde lige røget, sagde hun.

»Synes du ikke her er dejlig varmt?« Hun lo — og i samme Nu lagde han Mærke til, at der, før, mens hun satte Askebægeret hen til ham, havde været en underlig blid Langsomhed over hendes Bevægelser: det forekom ham nu at det havde været som en Art Omhu hos hende, næsten en Slags Højtidelighed. Og det samme blide og dæmpede og alvorlige var der ogsaa over hendes Latter.

»Jo, her er rigtig som jeg kan lide det!« — sagde han, længe efter hendes Ord. Og følte stadig hvor hun var anderledes end ellers. Var det mon fordi det var første Gang at han var hos hende, tænkte han, og vilde se ubemærket op paa hendes Ansigt. Men undervejs gled hans Øjne hen forbi Uhret der stod paa den lille, gamle Mahognikommode: dets Tiktak lød tydeligt hen til ham. Saa standsede han sit Blik —:

»Hvor du boer hyggeligt!« — sagde han og gav sig til, omstændeligt, at stryge Asken af sin Cigaret. — »Jeg skal naturligvis hilse dig fra Eja. Mange Gange!«

Han kunde mærke at hun, alligevel, havde iagttaget og forstaaet hans Blik hen paa Uhret, som hun, for et Øjeblik siden, havde sagt var gaaet i Staa. Hun begyndte at gaa hastigt op og ned ad Gulvet, igen, og forsøgte forvirret at tale om mange Ting.

»Aa« — sagde hun og slog ud med Haanden. Hendes høje og slanke Skikkelse blev næsten ubehersket mens hun gik — »Jeg var i Teatret i Gaar. Og morede mig udmærket. —

Og saa har jeg jo faaet læst alle dine Bøger. Baade den store tyske, og de andre. Tak for Laan. Jeg skal nok sende dem hen til dig!«

»Naa! Du har læst dem. — Selv Tak!« — sagde han, og kunde kun halvt høre efter hendes Ord, fordi han, med eet, følte at selve hendes Stemme var anderledes end ellers: inde i Bunden af dens Klang var der noget staccato, noget der baade kunde være Vrede og Bedrøvelse. — »Sig mig!« — spurgte han, tilsidst; hun var standset, et Øjeblik, i sin Gang — »Hvad er der — —« Han vilde til at spørge om der var hændet hende noget ubehageligt, eller hvad det var for Forretninger hun havde skrevet om i sit Brev til ham. Men da han forsøgte at forme Spørgsmaalet, var det ham med eet umuligt at udtale det. Og i Stedet for fortsatte

han saa — og vidste endnu ikke selv hvad han mente med sine Ord —:

»Har du hørt fra din Onkel, fornylig?«

Hun stod henne ved Skrivebordet og bladede med den ene Haand mellem nogle Papirer.

Det gav et Ryk i hendes Skuldre da han spurgte, og, stadig staaende med Ryggen til ham, nikkede hun Ja. Han saa' Huden paa hendes Hals, der skimtedes mellem Haarets smeddede Bronce, langsomt blive rød.

Lidt efter kom hun hen til ham; hendes Ansigt var meget nonchalant; hun havde et Brev i den ene Haand; et Øjeblik lænede hun sig over hans Skulder, seende ud af Vinduet; hun vippede overlegent med Brevet. Saa sagde hun, hastigt, Ordene sprang underligt uvilkaarligt, uregelmæssigt fra hendes Mund. Hendes Stemme var kort og skødesløs —:

»Ja, ser du. Det var egentlig mest derfor at jeg skrev til dig. Om at komme idag. Jeg fik nemlig dette her Brev, derovrefra, for et Par Dage siden. Jeg anede ikke det mindste om det, før jeg fik det ind af Døren. Og der spurgte de mig, altsaa, om jeg havde Lyst til at komme over og læse med Ellen!

Det havde jeg egentlig ogsaa voldsom Lyst til at gøre!

Ikke!?« Hun satte Cigaretten mellem Læberne igen, og gav sig til at gaa frem og tilbage paany.

»Hvorlænge skulde det saa vare?« — spurgte

han, mekanisk. Der var, med eet, dukket en Forstaaelse op i ham. Hans Stemme lukkede sig til, uvilkaarligt, for ikke at sige mere end selve Ordene.

»Hvorlænge?! Naa-aa!« — svarede hun haanligt — »saalænge det morer mig. Naturligvis!

Og. Jeg vilde jo selvfølgelig have voldsom godt af det, for mit Helbred. Og for mine Penge!

Og Ellen vil jo saa gærne have mig derover!«

»Ja-a. Det er jo gode Grunde!« — sagde han, og undgik at se paa hende.

»Ja — hvad synes *du,* egentlig?« — spurgte hun, hurtigt, men i en Tone der, endnu mere end før, søgte at være udelukkende konventionelt, næsten nedladende interesseret. Hun beholdt Cigaretten i Munden for at forøge det overlegne i Stemmen — »hvad siger *du?*«

Langsomt drejede han Hovedet om imod hende og lod sine Øjne glide henover hendes Ansigt. Han mødte hendes Blik der stirrede hen paa ham med en Angst, der stod i saa knugende en Modstrid med hendes sorgløse Stemme, at det, trods hans Forsøg paa at beherske sig, gav et Ryk i ham. Han blev ganske fortumlet i sin Hjærne.

»Jeg synes!« — sagde han, tilsidst, uden at vide sine egne Ord, bare søgende at gøre sig til Herre over sin Raadløshed — »jeg synes, at du skulde gøre som du selv har mest Lyst til!«

Frøkenen smilede bittert:

»Du kunde dog give mig et Raad, Erik!« — fik

hun sagt, endelig. Hun glemte helt at vogte paa sin Stemme — den var bleven klagende. Af al Magt maatte hun kæmpe imod en pludselig, umenneskelig Smerte der vilde frem i hende. Saa vilde hun prøve det sidste:

»Jeg har skrevet til dem igaar, og sagt at jeg kom!«

Hun vovede ikke at se hen paa ham: han maatte dog holde hende tilbage! Bare sige, at det vilde blive ham svært at undvære hende! Bare lade skimte den allersvageste Lyst og Glæde ved at vide hende her i Byen! Saa vilde hun jo blive her! Der var jo intet i hele den vide Verden hun vilde saa gærne!

Det forekom hende, at der var gaaet en lang Tid, inden hun hørte hans Svar. Hans Stemme var saa rolig og stille —:

»Hvornaar skal du da rejse?« Han saa' op paa hende, et Sekund.

En isnende, en dødsbesk Bitterhed steg op i hende: det var altsaa det Hele! Saa lidt var hun for ham, saa lidt forstod han af al hendes Pine og af hele hendes ærlige Kamp — den Kamp, som han selv, endda, havde lært hende at vurdere hos andre: Selvbeherskelsen.

Men saa tænkte hun paa, at han kunde jo ikke gøre andet. Han havde jo sin Hustru. Og netop derfor var det jo at hun havde følt sig for stolt til at kunne holde den Tanke ud, at han maaske forstod hende. Og saa havde hun, forleden, skrevet

til Onklen i Jylland, og bedt om at maatte bo derovre, en Tid. Det Brev som hun igaar havde faaet Svar paa.

Men alligevel stod hun her og attraaede med hele sit Livs Styrke, at han vilde gennemskue hende, og saa ynkes over hende, ikke mere nænne at lade hende rejse! Aa, hvor uværdig hun var! — tænkte hun.

Hun saa' hen paa ham, og hendes Øjne blev, med eet, halvt blinde af Taarer; hun glippede med Laagene for at kunne se, og skyndte sig at faa sit Lommetørklæde frem og pudsede sin Næse med store Haandbevægelser.

Saa saa' han op. Og i et eneste Nu mødtes deres Øjne. Og saa forstod de hinanden, begge to. Hun, at han vidste hvorfor hun vilde rejse — og hvorfor det var lykkeligst for hende at gøre det. Og han læste hendes arme Hjærtes Bøn ud af hele hendes Skikkelse.

Han var forvirret, bedrøvet, skamfuld baade over at have forstaaet hende, og over selve det som han havde forstaaet. Fuld af en skærende Medlidenhed, som han var for medlidende til at vove at udtrykke. Og han søgte, ivrigt, hidsigt, at finde de rette Ord at sige til hende; vred paa sig selv over ikke at have dem straks.

»Ja!« — sagde han og rømmede sig; og følte at hans Stemme havde ganske det samme Humbugspræg af Nonchalance, som hendes havde haft

før — »Ja. Det er jo — — det er jo godt, at du kan faa hvilet dig lidt ud, saadan, derovre.

Du er bleven voldsom nervøs, i den sidste Tid. Jeg har tit tænkt paa det!

Vi har vist ogsaa talt om at du burde egentlig rejse dig en Tur — ikke?»

»Vist saa!« — hun gav sig til at pudse Næsen igen; Taarerne løb stærkere, uhindret, ned langs hendes Næseryg; hun havde meget svært ved at tale, men hendes Ord var næsten haanligt selvfølgelige —» vist saa, det har vi talt om saa tit!

Jeg tænkte jo ogsaa paa, at der er — de siger, at der er jo ogsaa morsomt derovre! Der er jo ikke saa langt til Ribe! Og der er jo Domkirken, og der er — — ja, der er Domkirken!

Jeg glæder mig voldsomt til at se den Domkirke. Den skal jo være en af de allerdejligste vi har. I hele Landet.

Min Onkel skrev ogsaa, at jeg vilde — at jeg vilde ganske sikkert komme til at more mig godt, derovre!«

Hun gik lidt op og ned ad Gulvet. Hun havde faaet sine Øjne tørrede. Erik Bang stirrede ud af Vinduet; han maatte bide sine Tænder sammen, og følte en bitter Snæren inde i sine Kinder. Uvilkaarligt gled hans Tanker til Fru Eja — der hvor de var vant til at finde Hvile og Trøst, indtil han kunde se en Udvej.

»Min Cigaret er vist gaaet ud!« — sagde hun, over al Maade alvorligt, og kastede den fra sig:

den havde slet ikke været tændt, men den var helt vaad, af at hun havde haft den i sin Haand der var fugtig af Taarer.

Han saa' uvilkaarligt hen paa hende, et Sekund: alle hans Tanker var fortumlede — men ved at se hendes Ansigt følte han med eet en usigelig Beundring og en sælsom blid og smertefuld Skam: hvor kæmpede hun dog tappert imod!

Han maatte skynde sig at se ud af Vinduet igen, bitter og harmfuld mod sig selv, over ikke at kunne tale til hende, saadan at det virkelig hjalp hende, trøstede hende, glædede hende.

»Naa!« — sagde hun, og vovede ikke mere at tie stille — »og saa er der jo ogsaa den Ting, at jeg bliver jo ikke saa længe derovre.

Et Aarstid — ikke sandt?

Det gaar jo hurtigt — det er bare de tolv Maaneder.

Og saa tager jeg hjem igen!«

Han nikkede, seende ud af Vinduet, og stræbte at gøre sig til Herre over sine forvirrede og sorgtunge Tanker, for at kunne hjælpe hende.

Hun var kommet hen til hans Stol, og stod ganske tæt ved ham. Ogsaa hun stirrede, ivrigt, over paa de tavse, graa Huse ligeoverfor.

Han drejede Hovedet om imod hende og tog, uden selv at vide det, hendes Haand. Men i samme Nu hvor han rørte ved hende, kastede hun sig, med eet, hulkende, ind til ham. Hun knugede med rystende Fingre hans Frakkes Opslag ind i sine

Hænder, hun borede sit Ansigt ind imod ham, og lod hele sin spinkle, skælvende Skikkelse søge henimod den uendelige Hvile — Hvilen hos ham.

Han strøg hende over Haaret og gav sig til at tale til hende. Og det var som om dette hendes sidste, indtrængende Forsøg paa at finde Hjælp og Trøst hos ham, det var som om netop det gav ham, med eet, Styrke og Klarhed nok. Hans Stemme var ganske svag og vissende; det var kun med Anspændelse at han formaaede at tale uden at standse. I Begyndelsen vidste han næsten slet ikke hvad han sagde —:

»Saa—saa, min egen Ven. Min egen tapre og dygtige og store Pige! Saa, græd nu ikke mere!

Det er der ingen af os der har Lov til, vel? Vi sidder her, og bærer os ad som om vi var rene Børn. Og Børn er vi jo ogsaa nok, paa en Maade. Men vi er ogsaa mere end det.

Vi har nok Lov til at være bedrøvede og haabløse. Men kun paa den Betingelse, at vi ogsaa skal komme over det igen, ikke sandt.

Og der er jo slet ikke sket noget ondt, eller galt, eller nogetsomhelst der ikke kan gøres godt igen. Vel? Ingen af os har noget at fortryde. Eller noget at bebrejde os.

Og ved du hvad, Anna. Jeg tror nu, at dette her er bare Vejen til noget nyt og stærkere og bedre, for dig. Men i alle Tilfælde har du da slet ikke Lov til at gaa om og bilde dig ind, at dette her er saadan noget sørgeligt noget. Egentlig tror jeg,

nærmest, at det hele er slet ikke andet end en Idé hos dig. Naar det kommer til Stykket, saa er jeg viss paa, at det er i Virkeligheden aldeles ikke mig der er Tale om! Du ved jo nok at unge Piger tror altid, at de er forelskede i deres Præst. Og andet er det saamænd ikke med dig og mig, ikke sandt. Jeg er da paa en Maade din Præst, der giver dig Skænd eller Syndsforladelse, for hvad du har gjort. Ikke. Er jeg ikke?«

Han lo, halvt, kærtegnende og opmuntrende —:

»Ja, det er nu kun en Idé hos dig. For du hører virkelig ikke til dem som kan komme til at holde af en Mand, der er gift og elsker sin Kone. Vel? Mennesker som vi, er dog to om at holde af, ikke?« — han standsede, et Øjeblik, og lod sin Haand glide henover hendes Kind der var kold af Taarer. Hun nikkede, tavs, til ham og trykkede, et Sekund, sin Mund ind imod hans Knæ. Saa talte han videre —:

»Naa, og derfor synes jeg,: hvis du endelig tror at det er det bedste at rejse bort. Saa rejs. En Maanedstid eller to. Og skænd dygtig paa dig selv, fordi du har ladet dette her tynge paa dig.

Og saa kommer du her tilbage, glad og sund og frisk, min egen Ven. —

Det manglede jo bare: du der er ung og stærk og smuk og klog! Du der kan naa saa meget. Baade for dig selv og for andre. Du har virkelig meget vigtigere Ting at bruge dine Kræfter til!«

Han sad, lidt, tavs, og strøg med den ene Haand over hendes Haar. Hun var holdt op med at græde.

Saa løftede han hendes Ansigt op imod sig, og saa', smilende, ned i hendes Øjne, der havde faaet røde Kanter af Graaden.

»Saa!» — han tog hendes Haand for at hjælpe hende op — »saa nu tager du dig en Cigaret, og giver mig en med. Og saa snakker vi om, hvor morsomt det bliver, naar du kommer hjem fra din første, store Udenlandsrejse!«

Hun lo og rejste sig op.

»Se!« — sagde hun, og rakte ham Æsken med de parfumerede Cigaretter, der havde et gult Tobaksblad viklet skraat om Mundstykket — »se, og jeg havde købt af dine egne Cigaretter, til dig. Og saa glemte jeg det, før, over —«

De lo begge to. Saa satte hun sig ned paa Gulvet, ved hans Fødder. Hans ene Haand lagde hun paa sit Knæ som hun havde trukket op under Hagen; med den højre holdt hun den fast, mens den venstre strøg sagte hen over den.

»Jeg maa nok sidde saadan, et lille Øjeblik — bare fem Minutter. For jeg skal jo pakke min Kuffert!« Hun lo, men der var en lille Smule Hjælpeløshed over Latteren — »for jeg var jo saa dum at skrive at jeg kom med 7-Toget, i Aften!«

»Aa, du lille Barn!« Han bøjede sig ned og og kyssede hendes Haar. — —

Lidt efter bad hun ham gaa — hun havde travlt. —

»Erik!« — raabte hun, og lænede sig ud over Trappens Gelænder. Han var allerede et Stykke nede — »Erik! Husk dog at hilse Eja fra mig!

En Masse Gange. Det er rigtig grimt af mig, at jeg ikke har sagt det, før!

Hils hende nu mange Gange fra mig!«

»Ja! Tak!« — svarede han op, og hun kunde høre paa hans Stemme, hvor han var bleven glad over hendes Ord. Og saa følte hun selv en underlig hed Stolthed over at være ham saa værdig — saa værdig en Ven!

Da hun var kommen ind i sit Værelse, igen, skyndte hun sig hen til Vinduet for at se efter ham. Straks efter kom han ud fra Porten. Han skraaede over Gaden og stod, et Øjeblik, smilende, og nikkede op til hende.

Da han var gaaet, aabnede hun Vinduet for at se ham endnu indtil han drejede om Hjørnet. Men der var saa underlig kort derhentil, idag, syntes hun.

Saa gav hun sig til at samle sammen de Bøger hun skulde have med sig derover. Men lidt efter standsede hun op, satte sig ned, henne ved Vinduet, og saa', smilende, frem for sig. Ja, hvor det var dejligt, at hun ikke behøvede at blive saalænge derovre. Der var altsaa kun en Maanedstid til at hun skulde se ham igen!

Og hvor han havde haft Ret i alt hvad han sagde til hende! Hvor han havde Ret — og hvor hun vilde være fast og bestemt paa, at han skulde faa Ret!

Igen gav hun sig til at pakke. Men det var som om der var blevet et eller andet saa let inden i hende — hun kunde slet ikke holde sine Tanker ved alle de dumme Smaating — de var i Grunden saa ligegyldige! Men vigtigt og afgørende var det, at der var ikke mere end en Maanedstid til at hun skulde se ham igen!

Og hun sad, med halvtaabne, smilende Øjne, og stirrede, ind igennem sine Tanker, tilbage paa al den Tid hun havde kendt ham.

Den første Gang hun havde truffet ham, var i et Selskab, for seks eller syv Aar siden. Han havde haft hende tilbords. Det var lige i de Dage hvor hendes første Bog var udkommet og var bleven saa meget rost allevegne. Hun havde spurgt ham om hans Mening — paa Forhaand sejrsstolt og triumferende. Men han havde først set et Øjeblik forbavset paa hende, og lidt efter havde han — halvhøjt saa at ingen andre kunde høre det — sagt hende, at han syntes ikke om den. Hun trængte ind paa ham, allerede halvt haanlig og halvt vred — saa bøjede han sig hen til hende og sagde:

»Jo! — Deres Bog er godt skrevet. Den er baade ivrig og hidsig. Man kan se, at De kommer til at kunne skrive virkeligt.: Men først naar De har lært, kun at tale om de Ting, som De personlig ved bedre Besked om, end de Mennesker som De skriver for!«

Hun blev ganske rød i sit Ansigt af Krænkelse og Vrede over hans Taktløshed og hans Overlegenhed.

Hun vilde ikke tale til ham, mere.

Men lidt efter kom hun, pludselig, til at tænke paa, at det var jo hende selv, der næsten havde tvunget ham til at tale ud. Og hans Blik havde været, først saa undersøgende, og bagefter saa forstaaende, at det var dog næsten den bedste Dom der kunde fældes over hende: at mene hende i Stand til at kunne forstaa Sandheden, selv om den gik hende imod. Og, i alle Tilfælde, det var dog mere værd at høre en ærlig Dom, end en tom Kompliment.

Og saa vendte hun sig om til ham igen, og spurgte ham — men hendes Stemme var slet ikke blid — med hvad Ret han kom med netop den Indvending? — —

Og den Aften var dette Venskab begyndt, hvor hun havde lært saameget, og havde forstaaet saa mange Ting af Menneskers Liv.

Allerede den næste Dag var hun gaaet op til Fru Eja — og de var alle tre kommen til at tale saa længe og godt med hinanden. Mest havde de talt om hendes Bog. Den havde til Hensigt at hævde, at Kvinden havde ligesaa fuld Ret til et frit Kønsliv som Manden.

Det var Fru Eja selv der var begyndt paa at tale om den. Først havde Anna syntes, at det var saa underligt at høre en Dame kunne tale klart og

med rolige og bestemte Meninger om den Slags Ting — at skrive var jo noget andet. Og ovenikøbet mens hendes Mand var til Stede! Men saa kom hun til at tænke paa, at dette var jo, netop, een af de allervigtigste Følger af det som hendes egen Bog hævdede: Kvindernes Ret til at faa god og sikker Oplysning om hvad Kønslivet er, inden de selv skulde leve deres. Og saa blev Anna selv meget frimodig — et godt Stykke paa den anden Side af det der strængt taget var nødvendigt — og hun var forfærdeligt ivrig og umaadelig hidsig — og naaede slet ingen Vegne, overfor de to, alligevel.

Hun blev der et Par Timer — saa tilsidst rejste hun sig, meget vred og fornærmet, og blev i højeste Grad dameagtig og spids da hun sagde Farvel. —

Men hjemme kastede hun sig paa sin lille, stumpnæsede Sofa og græd alt det hun kunde, og var urokkeligt viss paa, at hun vilde aldrig nogensinde mere tale med de to fordomsfyldte Mennesker. De havde slet ikke Ret i nogetsomhelst af det de sagde — Kvinden tog saamænd ikke mere Skade af at gaa fra den ene til den anden, end Manden tog; hun var vel ligesaa godt et Menneske som han? — og fordi Fruen havde været gift et Aarstid, derfor kunde hun slet ikke have hverken Ret eller Grund til at have nogen Mening om de Ting!

Men saa kom hun, rent tilfældig, til at tænke paa, at hun selv havde jo hverken været gift eller

forlovet eller nogetsomhelst af den Art — altsaa vidste hun dog vel *noget* mindre om den Sag end Fru Eja.

Og saa blev hun ganske forfærdeligt flov — men trøstede sig med, at i alle Tilfælde havde de to fremmede Mennesker ikke paa nogen Maade Ret til at komme her og ødelægge hendes Glæde over hendes Bog. Gudskelov at den Visit var overstaaet — og nu skulde hun da aldrig komme der i Huset, mere!

Men saa var det, altsaa, den næste Dag, at hendes Vej tilfældigvis førte forbi det Sted hvor de boede — — —

Og saa kom disse mange Aar, hvor dette Venskab voksede sig tæt og stærkt og fast imellem dem alle tre. Det blev ofte at hun kom til dem; næsten en Gang om Ugen. Og aldrig nogen Dag havde hun været hos dem, uden at hun var bleven rigere og klogere og mere vidende naar hun gik derfra.

Mest var det, naturligvis, Erik. I Reglen sad baade Fru Eja og hun stille, naar han havde et eller andet at fortælle dem. Eller han læste op for dem, og bagefter talte han om hvad de havde læst.

Og i disse Aar havde hun lært, efterhaanden, at vide, at hun handlede uforsvarligt og ondt, naar hun skrev uden at være saa sikker, som Mennesker kan blive, paa at det hun skrev var sandt. —

Og, hvergang Erik talte saaledes til hende, saa var det som om al hans stærke og klare Vilje til Livet og til Lykken, og til Kundskabens og Skøn-

hedens Glæde — det var som om der, ud af al denne Livsevne og Livsmagt, vævede sig et næsten synligt Baand, der bandt hende uløselig fast til hans Liv. Det var, som tvang han hende, med al den Lykke som hans Livssyn havde skabt for ham og for Eja, som tvang han ogsaa Anna til at bøje sig, modstandsløst, ind under det samme.

Han havde denne sælsomme Evne til ligesom at lytte ved Menneskers Hjærter i Stedet for ved deres Mund — det var altid det allerdybeste, det allerinderste i deres Tale han forstod. Det var, som om det, til syvende og sidst, var ham selv der havde talt ud af de andre.

Og hans blide og klingende Stemme, hans hvide og rolige Hænder, hans dybe og klare og stærke Øjne, alt det tog saa fuldt ind om de Menneskers Hjærter som han talte med, at de altid maatte synes at han havde Ret — og at det, i Grunden, var dem, og ikke ham, der først havde ytret den Mening, som han nu viste dem at de mente. Og Erik Bang havde en underlig, hastig og stilfærdig Veltalenhed. Det var, altid, saa smaa Ord han brugte. Men Ord, der ligesom laa saa særligt nær ved deres Hjærter, som han talte til i Øjeblikket. Og der var en blid, lindrende, levende og lykkerig Klang og Glæde over alt hvad han sagde. Det var som om han altid bar Sejr og Vished dybest inde i sig — og deraf fik baade hans Stemme og hans Ordvalg denne uendelig tillidsfulde og tillidvækkende Sikkerhed, Uomstødelighed. —

Og Anna Hertel mindedes, som set med eet eneste Blik, i en stor og gylden Bog, alle hans kloge og blide Ord og Domme. Han, der havde denne sælsomme Evne til at gribe det gode i hende, til at faa det til at vokse fra Hjærtets dybeste Rod ud i lange og vækststærke Grene. Han, der formaaede at kalde det gode i hende frem til Handling og til Vilje, saa lykkeligt i Følelse, at hun *maatte* høre efter dets Stemmes Skønhed, maatte længes efter at lade den tale, atter og atter.

Og aldrig havde Tanken om, hvad hun egentlig følte for ham, pint hende. Heller ikke havde hun nogen Gang skelnet blot den ringeste Smerte ved at tænke paa hans Hustru, som hun vidste at han elskede. Hun havde nok, ogsaa, baade set og følt Fruens Kærlighed til sin Mand — men den havde hun blot fundet saa naturlig, saa selvfølgelig, havde ikke skænket den en Tanke derudover.

Men helt og fuldt var hun gaaet op i den lykkelige Bevisthed om, at naar hun havde skrevet eller tænkt eller handlet noget godt, saa behøvede hun bare at gaa op til ham, og saa blev hendes Glæde og hendes Evne stærkere og rigere. Hun havde følt sit hele Liv bygge sig op paa den urefflekterede, trygge Bevidsthed om, at naar hun var bedrøvet, træt, haabløs i Kampen fremad — saa gik hun blot hen til ham, og han tog, hastigt, med sit blide og dybe Blik, med sine hvide og varsomme Hænder, med sine forstaaende og stærke Ord, alt det gode frem af hendes Hjærte. Han

gjorde hendes Sorg til Lykke over hans Trøst, hendes Bedrøvelse til Glæde over hans Mildhed og over hans klare Tankers beredte Vilje til at hjælpe hende, hendes Bitterhed til Styrke og Taknemlighed for hans Magt over det gode i hende. —

Men med en sugende, nagende, en sælsomt graadig Smerte var der, pludselig, idag for elleve Dage siden, lynsnart, ufatteligt, vokset noget, som syntes hende helt nyt, frem i hende.

Hun havde været i Teatret og var gaaet ind, bagefter, paa en Restaurant for at spise. Og hun havde netop valgt sig et Bord, inde i et Hjørne, saa saa' hun Erik Bang og hans Hustru gaa forbi. De saa' ikke hende. De skulde ud. Henne ved Døren, ligeoverfor hendes Bord, stod Fruen stille, et Sekund, mens han lukkede op for hende, saa drejede hun sit Hoved om imod ham og saa' med et lykkesmilende, langt Blik ind i hans Øjne; det var som gled hans Sjæl, langs hendes Blik, ind over hendes Ansigt, og gav det en ny, sælsommere, dybere Skønhed. Han tog, varsomt, hendes Arm og lagde den ind under sin, og de skyndte sig, tæt sammen — aa, saa tæt sammen — ud, hjemad —

og da havde Anna Hertel begrebet, med et Stings rasende Smerte —: at det var jo dette, som hele hendes Liv, af egen Magt og Vilje, stræbte henimod: at leve med ham, for ham, i ham, ved Hjælp af ham — — bare ham, ham, ham — — —

Fru Eja Bang havde siddet, en Stund — krøbet sammen i Eriks Skrivebordsstol — og havde læst. Det var en meget kendt og over al Maade hidsig, tysk Kvindesagsforfatterindes sidste Stridsskrift. Fru Eja var overordentlig haanlig imens hun læste. Med en tyk blaa Blyant, der var helt forbidt i den anden Ende, af hendes skarpe Tænder, satte hun, hvert Øjeblik, en svær Streg ude i Marginen — det var alle de Steder hvor Forfatterinden talte imod den sunde Fornuft, eller, i alle Tilfælde, imod Fru Ejas Erfaringer.

Men, for hver Gang hun saadan gjorde en Appel til sine egne ægteskabelige Oplevelser, for hver Gang blev det hende en lille Smule vanskeligere at skulle vende tilbage til den tossede Bog, bort fra Tankerne om Erik. Og for hver Gang varede det lidt længere, inden hun kunde bekvemme sig til at slippe alle disse blide og ømme og lykkelige Minder.

Tilsidst lykkedes det hende at bilde sig selv ind, at det Punkt hun netop var naaet til nu, trængte til en fuldstændig, en gennemgribende Overvejelse — og med et lille, udmærket hyklet Suk lagde hun Bogen endeligt fra sig, krøb rigtig lunt og tæt ind

i Stolen, med begge Benene oppe paa Sædet, tændte sig en Cigaret og gav sig til at tænke.

Hun støttede Hagen paa sin højre Haand og saa', langsomt, eftertænksomt, paa den ene Ring efter den anden, som hun havde paa den venstres smalle og spidse Fingre; de blankpudsede Negle lyste som Silke, født af Perlemoder.

Og ind imellem alle de underligt glimtende, spillende Smaatanker, som blinkede ind til hende gennem Ringenes Brillanter og Opaler, tænkte hun stadig paa Erik:

Erik som var henne hos Frøken Hertel!

Erik som allerede havde været næsten en Time borte!

Erik som kun havde været en Time borte — og Gud vidste, hvornaar han kom hjem.

Og hun havde dog saameget at spørge ham om, fra den Bog hun havde læst i. Det var skam godt at hun var holdt op, for ellers havde hun ganske sikkert ikke kunnet huske alt det der var at tale om, deri!

Og bare han nu vilde komme snart, saa at hun ikke gik hen og glemte det altsammen forinden. Han kunde nu ogsaa meget godt have været hjemme igen — han maatte jo dog vide at hun havde meget at spørge ham om. Det var ovenikøbet ham selv, der havde raadet hende til at læse i den dumme Bog.

Helt hensynsfuldt var det i alle Tilfælde ikke af Anna, at lade ham blive saalænge — om ikke af anden Grund, saa for Folks Snak!

Og der kunde vel ikke være saa forfærdelig meget hun havde at sige ham — det var dog kun fjorten Dage, knap nok, siden hun var her sidst!

Hvad kunde hun i det hele taget have at snakke med ham om. Forretninger, havde hun skrevet — ja, men saa længe?

Hun saa' for sig Frøkenens Værelse, ligesom for derved ogsaa at være i Stand til at høre, hvad Erik og hun talte om.

Saa rejste hun sig op og gav sig til at gaa rundt i Værelset. Uvilkaarligt gled hendes højre Haand henover Skrivebordsstolens Ryg, som han saa ofte havde støttet sig imod. Det var som om Træet blev levende under hendes Fingre, det svulmede, det varmede, det groede sig med lange, fine, lykkefyldte Mindenerver ind igennem hendes Hud —

hendes Haand strøg langs Skrivebordets Kant, og hun syntes at føle Strejfet af hans Frakke, som rørte derved, naar han sad og læste eller skrev —

hun lod sine Blikke glide henover Reolerne, der fyldte Væggene — hun læste, som i eet, langt, smilende Øjekast, Bogryggenes mangetungede Navne, der hver ejede Mindet om nogle Timers Hygge og Samvær — paa Legeme og Sjæl — mellem ham og hende —

hun lod sig, saa, synke ned paa Divanen, og det var tusinde, rige og glade Erindringer om hans Arme hun sank tilbunds i —

men saa syntes hun, pludselig, at alle disse hede og utallige Minder, de fik blot hendes Længsel

efter ham til at være endnu mere svidende stærk.

Med eet kom hun til at tænke paa, at om Formiddagene, henne paa Skolen hvor de begge to gav Undervisning, der var det hændt hende, ofte, naar hun læste i Klassen ved Siden af den hvor han var — at hun greb sig i at have staaet, en Tid, smilende, døv for alt andet, og lyttet efter hans Stemme, der lød saa mild og dæmpet ind til hende. Og flere Gange var det sket, naar hun saaledes kom til sig selv igen, at hun kunde se paa Børnenes Ansigter og deres Øjne at de var ligesom lysere og lykkeligere. Og der kom som en taknemlig Ømhed i deres Stemmer og de blev saa lydhørt lærenemme — saa at det forekom hende, at Børnene, instinktmæssig, pludselig, forstod, at der var dem Kærlighed nær.

Hun kom til at smile lykkeligt ved at mindes dette.

Saa saa' hun paa sit Uhr. Et Øjeblik blev hun, uvilkaarligt, siddende med det i sin Haand, medens en skamfuldt jublende Erindring gled igennem hende —: hvor mange Gange, om Aftenerne, om Nætterne, havde hun ikke stjaalet sig til at kigge paa dette Uhr, for at fastslaa et Klokkeslet, eller for at se Længden af en Tid — — og i mange Dage efter kunde hun, nu og da, lykkestraalende, fordybe sig i disse blide og intime Minder, ved at kaste et Blik paa de smaa, sorte, stilfærdige Romertals intetanende Alvor: dengang — eller: derfra og dertil!

Hun blev en ganske lille Smule rød i Kinderne, og puttede hastigt Uhret til sig.

Det var dog ogsaa ganske hensynsløst af Anna, at holde ham saalænge! Hun kunde jo dog ikke vide, om ikke Middagsmaden stod og maatte vente! De havde virkelig meget ofte spist paa denne Tid, omtrent! — —

Hun hørte hans Nøgler rasle. Det foer lykkeligt igennem hende og hurtigt løb hun ud i Entréen, slyngede sine Arme rundt om hans Hals og lagde sig, leende af Glæde, ind til hans Bryst.

Hvorfor saa' han saa alvorlig ud, tænkte hun lynsnart imens —: hang det maaske sammen med at han var blevet saa længe borte? Og hvordan var mon dette Sammenhæng?

Der jog som et pludseligt Sting af en eller anden ugribelig Smerte igennem hende — men han knugede hende ind til sig, lagde sin Arm om hendes Skulder, og de gik, tæt sammen, ind i Stuen. Og med eet stod det for hende som ganske og aldeles ligegyldigt, hvad der saa end var sket derhenne —: for nu havde hun ham jo igen! Nu var han her jo, og han elskede hende, og hun skulde ikke slippe ham mere!!

Hver Fiber i hende tiggede, lykkeberuset, tavst, om Tilgivelse for hint Øjebliks Smerte. For at straffe sig selv, vilde hun en anden Gang — tænkte hun videre — slet ikke sætte sig det mindste imod at han gik hen til Frøkenen! Ja, hun vilde selv

sige det til ham, naar hun syntes at han burde gaa derhen igen!

Dengang Erik Bang havde nikket og vinket smilende op til Frøken Hertel, og havde vendt Ryggen til for at gaa hjem, var han slet ikke nær saa glad og tillidsfuld, som han havde syntes overfor hende. Og det nyttede ham ikke, at han vidste og nu forestillede sig, at ingen Kvinde kunde virkelig komme til at lide ved sin Følelse for en Mand, saalænge hun ikke ogsaa legemligt havde givet sig hen til ham — og at der, saaledes, ikke var nogen Grund for ham til at tro, at han havde gjort hende noget Ondt.

En underlig dump, angstlignende Uro var kommet op i ham. Og medens han nu gik igennem de stille Gader, hvor Regnen, der slog imod Jorden og sprang op i tusinde smaa bitte Straaler, tegnede en fin Spindelvævsknipling over Brostenene, søgte han, forgæves, at faa Rede paa hvad denne Angstfølelse da betød.

Han gik med Hovedet bøjet imod Blæsten; Regnen silede ned; den sugede sig, i store Draaber, gennem hans Hatteskygge, og de drev saa hen langs Øjenbrynene, indtil de fandt Vej ned over hans Kinder.

Mere og mere stærkt følte han den dumpe Uro inde i sig — det var som havde den Rødder i Regnen.

Saa mærkede han, med eet, at han havde puffet til nogen. Han hørte et lille hastigt og vredt Ud-

raab, og vendte sig uvilkaarligt om: han havde stødt imod en Dame, der var kommet gaaende imod ham. Et Nu syntes han, at det var Fru Eja: den samme høje Skikkelse, med de blide og stærke Hofter, den samme sorte og tegnende Kjole, den samme korte og fastsiddende Kaabe —

og i samme Øjeblik følte han Bunden i sin Uro:

Selvfølgelig skulde han fortælle sin Hustru hvad der var sket idag — men: selv om han ikke paa nogen Maade havde noget at bebrejde sig overfor Anna, havde han det saa ikke desmere overfor Eja?

Hun, der var saa fint forstaaende overfor Kvinders Følelser, havde sikkert forlængst mærket Frøken Hertels Forelskelse. Han mindedes nu enkelte Bemærkninger og Fortolkninger som Eja var kommet med, nu og da — og som meget vel kunde antyde at hun, i det mindste ubevidst, havde set dybere i denne Sag end han.

Men saa havde hun, altsaa, undertiden, været forpint, angst, usikker, skinsyg — og Skylden derfor havde været hans!

Og det var slet ingen Modbevis, det som hans Tanke uvilkaarligt drog frem: at han selv kun havde været en eneste Gang tidligere hos Frøken Hertel, medens Eja havde været der adskillige. Netop alt det uendelig blide og kærlige og retfærdige i Eja vilde have bragt hende til at handle saaledes, selv om hun var nok saa forpint af Skinsyge!

Og, paa denne Maade gjort mere klart seende, begreb han nu ogsaa, at der havde, af og til, været Betoninger i Fru Ejas Stemme, naar hun talte til Anna, der kun kunde tydes som en, med Magt tilbage trængt, Vrede eller Mishag. —

»Naa, min Ven!« — sagde Fru Eja; de havde sat sig ned, inde i hans Værelse. Hun sad paa hans Skød og lod — tilsyneladende kun optaget af dèt — sine Fingre glide, Gang paa Gang, hen gennem hans Haar, der var bleven fugtigt og tungt af Regnen. — »Naa, hvad var det saa for Forretninger hun havde at snakke saalænge om?«

Han lagde sin Haand om hendes Nakke, bøjede hendes Mund ned til sig og kyssede hende.

Hendes Øjne skottede, pludselig lidt usikre, til ham.

»Hvad?« sagde hun saa, noget utaalmodigt.

»Aa, det var bare en lille, rigtig ufornuftig Idé hun havde faaet!« Og han fortalte, hastigt, i saa faa Ord som muligt, hvad der var bleven talt om derhenne. Det var ham ligesom fysisk vanskeligt at tale til hende derom. Han havde en vag Følelse af, at det vilde have været ham mindre svært, hvis han havde kunnet gaa frem og tilbage i Stuen imens. Han trak Vejret lettere, da han var bleven færdig, og gav sig saa til at se paa hendes Kjole og at stryge den glat over Knæet.

Hun hørte efter, mest tavs, med enkelte smaa Udbrud og Spørgsmaal. Hendes Stemme var meget

kort og skulde gærne være saa let som muligt. Det flakkede underligt i hendes Øjne. Paa een Gang stod det hende klart, at alt dette havde hun, i Grunden, forlængst anet eller vidst, eller forudset.

»Ja!« — sagde hun saa, tilsidst, og saa' langt frem for sig — ligesom for at han ikke skulde kunne naa at se ind i hendes Blikke og Tanker — »Ja, jeg har jo egentlig ogsaa sagt det til dig, før, at hun var forelsket i dig! Og at det var det Hele!«

»Det kan nok være at du har sagt dèt« — svarede han, og tog hendes Kind ind imod sin — »men jeg har aldrig selv set det, aldrig anet det! Det ved du jo dog! Ikke?«

«Det er jo ogsaa ganske ligegyldigt!« — sagde Eja og kunde kun med stort Besvær beherske sin Stemme helt — »været det, har hun. Hele Tiden!« Hun trak sin Kind tilbage fra hans, og kneb sin Mund overmaade fast sammen.

»Det er jeg viss paa er forkert!« sagde han og kyssede hende; hendes Læber blev lidt blidere.

»Ja, det er nu alligevel som jeg siger dig!« — svarede hun, søgende Ordene, fordi hun i Virkeligheden ikke nogensinde før havde prøvet paa at give sig nogen Art Grund for sin vage og uklare Mening om Frøkenens Følelser for ham — »nej, men det er fordi du saa tit har sagt, at hun havde saa ubegribelig let ved at lære alt hvad du sagde til hende. Alt hvad du mente, og tænkte, og sagde, baade om det ene og det andet!

Derfor ved jeg, at hun har været forelsket i dig, hele Tiden!« Hendes Stemme var bleven meget overbevist ved de sidste Ord.

Han saa' op paa hende, forstaaende hendes Tanke.

»Du er saa sikker, min egen Ven!«. Han smilede ganske lidt.

»Ja, det er jo det jeg siger!« — hun blev ivrig; dels af Stolthed over sit Skarpsyn, af Interesse for at sige sin nye Tanke klart frem for ham, og — mest — af Lyst til at bevise ham, at han altsaa dog — uden at vide det, ganske vist! uden egen Skyld! — alligevel havde begaaet en Uret imod sin Hustru ved at de kom saa meget sammen med Frøken Hertel —:

»Ja!« — sagde hun — »jeg kan jo huske det fra mig selv! Dengang jeg saa' dig de første Gange! Jeg troede ogsaa straks at jeg forstod dig saa udmærket — og at det slet ikke var andet end dèt!

Men det var bare det omvendte!

Ser du, fordi jeg mærkede at alt, hvad du sagde, det gled saa underlig lyst og let og klart ind i mig — derfor troede jeg, at jeg forstod det altsammen!

Men det gjorde jeg slet ikke —: det var bare mit Hjærte, forstaar du, der straks lærte alt det udenad, som du havde sagt, selv om det kun var en eneste Gang!

Naar jeg troede at jeg forstod ig, saa var det altsaa kun fordi det var *din* Stemme og *dine* Ord,

der gik, straks, lige ind i mig, og lagde sig dèr! Ikke?« Hun slyngede, pludselig helt rød i Kinderne, leende, sine Arme om hans Hals, og trykkede sit Ansigt ned imod hans Skulder: det var som følte hun i sig en Trang til rigtigt at være Kvinde igen, overfor ham — efter al denne klare Tænken. Saa fortsatte hun, straks efter, med sit Aandedræt strejfende hans Øre:

»Men først ganske lidt efter lidt har jeg jo opdaget dette her, at jeg slet ikke havde forstaaet dig rigtigt, dengang!

Men nu gør jeg det altid!

Næsten!

Ikke?«

Han tog hendes Ansigt ind til sig, og saa' med et langt, smilende Blik ind i hendes glade og sløre Øjne. Fru Eja var ganske nær ved at græde, fordi hun følte, at han gav hende Ret i det hun havde sagt.

Hun havde aldrig før talt saa meget paa een Gang, og Erik forstod, hvad det var hun kæmpede saa ivrigt for, og han nikkede, derfor, igen alvorlig, til hende og sagde:

»Jaja, min Ven. Nu ved vi altsaa, at vi maa være meget mere forsigtige, en anden Gang!

Og saa er du ikke vred paa mig, fordi jeg har gjort dette her, vel?«

Hun græd og lo, lykkeligt, og knugede sig, hastigt, voldsomt, ind til ham. Sin Mund gemte

hun ganske tæt ved hans, og han maatte kysse hende mange Gange.

Indtil hun, med eet, hørte et Uhr slaa, og hun sprang op fra hans Skød, og var lyksaligt forfærdet, og opdagede, at Pigerne maatte have ventet paa hende, derude i Køkkenet.

Erik var eneste Barn af Departementchef Bang. I adskillige Slægtled havde Bang'erne været Embedsmænd.

Faderen var en høj og slank Mand, med et næsten skarpt, skægløst Ansigt; han havde lange og smidige, meget spidse Fingre, der altid bar et Par gammeldags, tyndslidte Ringe. Han var stille og faatalende af Væsen.

Naar han og hans Hustru gik, sammen, var der mange der troede at de to var Søskende. Det var ikke alene hendes smalle, noget lange Ansigt, med alle de fine, ligesom graverede Rynker om Øjnene; det var ikke alene hendes høje og unge Skikkelse og hendes Gang der mindede om ham. Men ogsaa hendes milde og klare Stemme, hendes blide og dæmpede Maade at tale paa, alle hendes Tanker, de var som hans.

Departementchefens boede, ude i et af de ydre Kvarterer, i en lille, næsten helt overgroet Villa, med en stor og gammel Have bag. Det var Fruens Arv efter hendes Forældre.

Henne paa Skolen, tæt ved hvor de boede, var Erik en Dreng nærmest som alle Drenge. Han elskede at slaas, og han drev, nu og da, udstrakte

Tuskhandeler, hvor han altid blev narret. Han begyndte, engang, med at sælge en indskydelig Kikkert, som hans Fader havde foræret ham. Han fik en mere end maadelig Kniv for den: men der var det daarende ved den Kniv, at dens ene Blad var tildannet som en Sav. Og saa var der en Syl, der sad indstukket i Skæftet, og som kostede en Negl hvergang den skulde drages ud. Kort efter solgte Erik Kniven for en gammel Glasprop, der havde hørt til en Karaffe, men som kunde bruges som Brændglas, og som kostede et Hul i hans Benklæder, eller paa hans Trøjeærme, hvergang dets Virkninger skulde demonstreres.

Skolen morede ham. Naturligvis var Kammeraterne og Frikvartererne det allermorsomste. Men ogsaa selve Læsningen interesserede ham. Og det var slet ikke fordi han var stort mere flittig end Drenge ellers er, i al Almindelighed. Men selve det at læse morede ham. Det var saa underligt at høre om, hvordan de lavede en Dampmaskine, bare ved at sidde og se paa en Tekedel. Og det var spændende med hvordan at Napoleon red, evig og altid, paa en lille hvid Hest. Og det var forfærdeligt sjov at Franskmændene ikke kunde regne rigtigt, og sagde »om femten Dage«, i Stedet for »om fjorten«.

I det hele taget syntes Erik at alt hvad man tog sig til henne paa Skolen — baade Legene og Læsningen — det blev morsommere end ellers, netop fordi det var paa Skolen. Det forekom ham, — vagt og uklart, naturligvis —: at det var hele

Skolen der legede, i Frikvartererne, naar bare han legede. Og det var hele Skolen der arbejdede, naar han gjorde det. Engang imellem kom han til at tænke paa, at det var egentlig saa underligt: at alt hvad man tog sig til, det blev ligesom en Del af selve Skolen — eller, snarere: Skolen, det var slet ikke andet end at man bestilte noget, enten det saa var Leg eller Læsning. Og derfor kom Erik til baade at holde af Læsningen — denne Barnets Verden — og af Legene, Barnets eget Liv.

Men morsomt, paa en hel anden Maade, var der ogsaa hjemme.

Ligesaa grundigt som han elskede at slaas og tumle sig henne paa Skolen — ligesaameget holdt han af at sidde stille og blive kælet for, hjemme. Og saadan som han holdt af, i Frikvartererne, at høre sin egen Stemme, skingrende og jublende, overdøve de andres — saadan var han lykkelig, hjemme, ved at lytte, tavs, efter Faderens og Moderens stille Stemmer.

Timevis kunde han sidde, om Aftenerne, naar Mor havde læst Lektierne med ham — mere højtideligt og mere festligt var det, jo, naar det var Far der læste med ham — saa sad han, Timer igennem, oppe i den store og dybe Sofa med den brede Egetræs Hylde over, inde i Dagligstuen. Han sad klemt ganske tæt ind imellem Forældrene. Faderen holdt Moderens ene Haand imellem sine. Og de talte, alle tre, stilfærdigt og med lange Pavser, med hinanden.

Erik talte kun sjælden om Skolen, derhjemme. Helst lyttede han efter, naar Far og Mor talte sammen. Og saa sad han, med sine store Øjne, der glippede saa tungt tilsidst, og stirrede, enten frem i Stuens dæmpede Lys, eller fra Fars Ansigt til Mors. Og han undredes dybt og forunderligt naar de, nu og da, brugte Ord som han ikke før havde hørt.

Instinktmæssig følte og forstod han, fuldt ud, Faderens og Moderens store Kærlighed til hinanden. Derfor var heller ikke han nogensinde rigtig glad, naar den ene af dem var borte.

Ingen Gang havde Erik hørt vrede Stemmer, eller ublide Ord, i sit Hjem. Det var som om alting dèr var saa dybt og blidt. Faderens milde og dæmpede Stemme, hans Hænders stilfærdige og uglemmelige Kærtegn, og Moderens blide, kysrige Ømhed.

Efterhaanden som Erik voksede til, og hans Forstand begyndte at kunne dømme, om end nok saa lidt og nok saa begrænset, saa knyttedes han, for hver Dag mere, til disse to Mennesker. Ikke alene ved sin Følelse, men ogsaa gennem sin Beundring for Faderens Viden, der altid vidste tilbunds eller søgte at vide saadan; og for Moderens Forstaaelse, der altid saa' det gode. —

Saadan voksede Erik op. Dreng og kaad, til det yderste, henne paa Skolen, ivrig til Handling og Vilje —

men Menneskebarn og lykkelig, blid og forstaaende, derhjemme hos Forældrene.

Og saaledes blev det at han udvikledes i begge de to forskellige Livsopfattelser, som han levede under: Skolens og Hjemmets.

Hjemmet lærte ham Tanke og Følelse — Skolen Handling og Vilje.

Faderen var jo, gennem sin Forstand og gennem sit Livs Erfaring, naaet dertil, at mene at det gode er det højeste, fordi det er den simpleste Løsning paa Livets Indviklethed. Og Moderen var, ad sine stærke og blide Følelsers Vej, naaet til det samme — fordi det gode er det der gør Følelserne rigest og fuldest og stærkest.

Og det var ikke alene Forældrenes egne Personligheder, der virkede i denne Retning paa ham. Selve Hjemmet bidrog ogsaa sin Del.

Hjemmet: disse Stuer, hvor alt var gennemtrængt af Forældrenes blide og stilfærdige Stemmer der i Aartier havde lydt derinde —

disse Møbler, der efterhaanden var blevne som altid fast afstemte Resonansbunde, med blide og stille Ekkoer, for netop de to Menneskers Tale, som havde dette fælles Livsmaal: det gode —

disse Kunstgenstande og Bøger, hvoraf hver eneste udsagde sin Del, repræsenterede sin Del af Faderens og Moderens Tanker og Kundskaber og Domme —

disse Vægge, Lofter, tæppelagte Gulve, hvor hver Plet talløse Gange havde faaet netop Forældrenes Skikkelser, Gestus at indramme og at opbevare.

Men, netop i Kraft af Barnesjælens store Trang og Evne til at samle, til at forene, til at se under eet Synspunkt, netop derfor blev det saaledes at Eriks Livsmaal blev dette sammensmeltede, der rummede baade Forældrenes og Skolens i sig: Erik kom til at elske, til at ville handle, til at ville leve det gode, fordi dèt alene kunde skabe Lykke, Livsglæde, Livskraft, ikke alene for den enkelte, men netop for alle.

Og dette satte, længe før han var sig nogetsomhelst deraf bevidst, ogsaa sit Præg paa de Lege som Erik, henne paa Skolen, helst legede med Kammeraterne — naar det da var ham der skulde arrangere Legene —: det var Missionæren blandt vilde Folkeslag. Ikke den martyrlidende — men den hvis Ord og Handlinger bredte Lykke og Hjærterigdom blandt disse arme Mennesker. Og Erik opsøgte Staklerne, i deres usle Gemmesteder bag Gaardposten, eller omme bag Gymnastikhuset, han fyldte deres Lommer med Guld og med Sedler, han klappede dem paa Skulderen, og han tillod dem at drage med ham over i den store By, hvor han vilde skaffe dem Ansættelser som Soldater eller Sporvognskonduktører, eller andre store og uniformerede Tillidsposter.

Eller han var Lægen, der gik ud, ned iblandt alle de stakkels og lidende; og ligesaavel bragte Lægedom imod Livets Angst og Smerte, som imod Legemets Syger. Og Eriks Kammerater udsendtes for at indfange nogle mindre Drenge, der saa hold-

tes i et haardt og pinefuldt Fangenskab, indtil der var bleven sendt Bud til Erik, og han kom og befriede dem, og gav dem Lov til at være iblandt dem der blev udsendt for at opspore andre lidende.

Og da Erik, knap atten Aar gammel, var bleven Student og skulde vælge sig et Studium, søgte han at finde et Felt, hvor det vilde være ham muligt at tilfredsstille denne sit Livs medfødte, dybeste Lyst. Han valgte at ville være Lærer.

Det meste af Dagene gik, altsaa, med at læse, hjemme, eller hos Manuduktører, eller paa Universitetet. Men om Aftenerne sad Erik og hans Forældre, ligesom da han var Dreng, længe og talte sammen. Erik var, oftest, den der talte mest. Og det var ungdommelige og over al Maade forhaabningsfulde Drømme om hvad han skulde naa i sit Liv. Men der blev ogsaa talt om alle de Ting om hvilke der tales kan.

En Gang sagde Faderen — de sad, alle tre, i Halvmørket, ude paa den lille Veranda der vendte ud imod Haven. De havde talt om Shakespere og Goethe.

»Ja!« — sagde Erik; han stod, ret op og ned, og saa' ud i Haven, hvor Buskene stod som sorte Pletter i det graa Halvmørke — »Tror du da ikke, Far, at man godt kan blive lykkelig med smaa Følelser, alligevel. Var det ikke Synd, ellers, mod de fleste Mennesker?«

De tav lidt, alle tre.

»Der eksisterer ikke smaa Følelser, tror jeg, min Dreng« — sagde Faderen, lidt efter, som tænkte han højt — »de er bare Fornemmelser —: de har ikke noget med Sjælen at gøre. Men man skal tage sig iagt for dem. For, jo mere de slet ikke er andet end Fornemmelser, desmere vil de prøve paa at bilde os ind at de er Følelser.

Men for at kunne rumme de store Følelser, de sande, maa du vide meget, og forstaa meget. Og du maa være uden Samvittighedsnag. —

Derfor skal du passe paa, Erik, aldrig at gøre noget Menneske Fortræd. For du skader, ligesaavel, dig selv dermed.

Naar du har Ret til at nyde, saa nyd. Med alle dine Evner, og med alle dine Kundskaber.

Ellers skal du lade det helt være!«

Erik saa' henimod Faderens rolige Ansigt:

»Ja, Far« — spurgte han, og var en lille Smule usikker — »hvornaar har jeg da Ret til at nyde?«

Der blev en lille Pavse, hvor Erik kunde høre Faderens Haand stryge, langsomt, hen over Moderens hvide Fingre, saa sagde han:

»Naar du elsker et Menneske!« —

Den samme Aften, noget senere, sagde Faderen, inde i Dagligstuen. Han stod henne ved Vinduet, og stirrede ud paa Lygtens mørkestribede Skær —:

»Og alle Studier fører, til syvende og sidst, ganske til det samme Maal, allesammen, Erik. Der er, overhovedet, for os Mennesker, kun eet Maal, synes jeg:

Du skal oplære dig til at kunne tage imod den store Følelse. Men for at kunne dèt, skal du være sund paa dit Legeme. Og vidende i din Aand. Og blid i dit Hjærte.

Og husk vel paa: vi Mennesker ved aldrig hvornaar vores Time kommer, til at skulle rumme den Følelse!«

Og Moderen, der sad i sin Stol, tæt ved Vinduet, sagde med eet — hendes Stemme var saa fuld af Blidhed og Lykke —:

»Ja, min egen Dreng. Alt det som din Fader siger, det kan samles i det ene Ord: Kærlighed. Det er det største i Livet!«

Men Departementchefen lagde, kærtegnende, sin Arm om hendes Hals og saa', med sine vidtseende Tanker og sine stærke Øjne, ind til den inderste Bund af hendes blide Ord og blide Tanker. —

En anden Dag — Departementchefen og Erik sad og røg, i Faderens Værelse. Cigarernes Glød lyste op og sluktes, som i Pulsslag. Moderen gik om, inde i Spisestuen, og dækkede Bordet til Aften. De hørte hendes sagte Trin; nu og da klirrede en Gaffel mod et Glas eller en Tallerkenrand. Erik havde talt, i en ung Mands haarde Ord, om et Menneske der, fornylig, havde handlet noget ondt. De havde, bagefter, tiet længe, saa sagde Faderen:

»Vi skal lære at være fordragelige, min Dreng. Ser du, vi Mennesker kan kun gøre saa lidt for hinanden. Naar vi er glade kan vi dele vores

Glæde. Fordi Glæde ikke er vanskelig, eller tung, at bære. — Saadan som man kan dele sine Penge med en anden.

Men Sorg, Erik, kan ikke deles. Ligesom Fattigdom ikke kan.

Vi kan nok tage saadan et lille sørgende Menneskebarn ind til os, og sige »græd du hos mig, min Unge«.

Men dermed er det ogsaa Slut — hvis det er en virkelig Sorg, virkelig Fattigdom. Livsbankerot, forstaar du.

Og hvis det ikke er dèt, saa kommer et Menneske sig, ogsaa uden andres Hjælp! Og bedst, maaske, tror jeg!«

Erik famlede efter hans Haand, i Mørket, og spurgte, lidt efter, og kyssede hans smalle Fingre:

»Hvor kan *du* dog sige, Far, at Mennesker ingenting kan gøre for hinanden?«

Der gik en lang Tid, hvor Erik saa' at hans Fader glemte at ryge sin Cigar. Den røde Glød blev graa under Asken. Saa svarede han:

»Uden at et Menneske elsker et andet — vil slet ingenting af det som han skaber, være til virkelig Glæde. Hverken for ham selv, eller for andre.

Men, alle Menneskepar, der virkeligt elsker hinanden. Virkeligt og ærligt, og med alle deres Evner. De gør Jorden lysere og lykkeligere og lettere.

Ved at to Mennesker elsker hinanden, derved hjælper de alle dem der er angst og bedrøvede!«

Han rejste sig op og stod, et Øjeblik, og strøg langsomt og blidt henover Eriks Haar, saa sagde han, og hans Stemme var med eet bleven saa skælvende:

»Lær dig selv, engang at kunne gøre et Menneske saa lykkelig, som din Moder har gjort mig. Derved hjælper du andre til den samme Lærdom.

Og dette, min Dreng, er den eneste Vej til Menneskers Lykke!«

Da Erik var bleven lidt over tyve Aar, begyndte hans Moder at blive sygelig. Snart senere maatte hun gaa tilsengs, og en Dag, ingen havde troet det saa nær, døde hun.

Fra den Dag af gik Departementchefen ikke mere paa sit Kontor, som han ikke havde svigtet nogengang før. Han døde selv en Maaned efter Hustruen. For hver Dag saa' Erik ham blive svagere, trættere, ældre. De sidste Dage talte han, som var der et eller andet hemmeligt Samvittighedsnag der pinte ham, kun om sit Forhold som Eriks Fader.

»Jeg skal fortælle dig en vigtig Ting, Erik« — sagde han, en Gang. Erik sad ved Siden af hans Seng og holdt hans hvide, højaarede Haand imellem sine — »et Menneske kan kun rumme een eneste Følelse.

Og ser du, derfor kan Forældre som holder af hinanden, de kan kun gøre en eneste Ting overfor deres Børn. At hjælpe dem til ikke at lide ondt.

Det gør Mødrene for Legemets vedkommende. Og Faderen for Sjælens.

Forstaar du: hvis Forældrene kunde gøre mere, saa vilde de ikke dø bort fra Børnene. Og Børnene vilde ikke kunne udholde at miste deres Forældre.

Naar Forældre dør, skal Børnene folde deres Hænder, og sige: I hvile i Fred!

Og saa skal de leve deres eget Liv!«

Erik græd, og bøjede sig over Faderens Haand. —

Den næste Dag var Departementchefen lidt raskere. Han stod op, og Erik næsten bar ham ud i Haven. Faderen laa længe, med de ligesom gennemsigtige Laag ned over Øjnenes aldrig hvilende Kugler, saa begyndte han at tale. Erik sad og gjorde forgæves Forsøg paa at skjule sin Bedrøvelse og Angst:

»Forældre, min Dreng, elsker hinanden, og naar de ikke vil hykle, saa har de ikke Plads i Hjærtet til mere. Kærlighed til Menneskene og Kærlighed til Børnene, det er bare Skæret af Kærligheden mellem to der elsker hinanden.

Vi tænkte ikke paa Børnene da vi favnede hinanden. Og vi kendte dem ikke da de blev født. Og I har ikke bedt os om at vi skulde føde Jer.

Det er Tilfældet der har sat os ved Siden af hinanden.

Det højeste Forældre kan naa, det er at have bevist deres Børn, at de elskede hinanden. Helt og fuldt. Og alle deres Livs Dage.

Og dog naaede, maaske, at beskytte andre imod

Ondt. Og at søge at afhjælpe det, naar det onde, alligevel, var sket!« —

De sidste Dage var Faderen ofte forvirret — han syntes, atter og atter, at høre sin Hustrus Stemme. Og saa forsøgte han at løfte sin Nakke op fra den hvide Pude, og hviskede, mange Gange: »Ellen!«

Om Morgenen paa den Dag han døde, var han ganske klar. Nu og da saa' han ud, som var han angst eller bedrøvet; og saa talte han til Erik. Flere Gange gentog han det samme:

»Vær klog og god, Erik.

Vær ikke vred paa mig, hvis Moder og jeg ikke har gjort dig Ret.

Du ved at vi holder af dig. Men husk, med Glæde, at det er dig jeg holder af — og ikke min egen Søn.

Saadan som jeg er glad ved at vide, at du holder af mig, og ikke af den der blot er din Fader!«

Hans Stemme blev med eet hæftig, som var der nogen der sagde ham imod:

»Vi er skyldfrie Mennesker, Erik. Vi holder af hinanden, fordi vi har mange Ting fælles!« —

Ud paa Aftenen begyndte han at tale vildt.

»Ellen. Jeg vil have min Arm under din Nakke!«, sagde han, Gang paa Gang, og hans hviskende Stemme syntes at nynne. —

»Ja« — sagde Doktor Sylvester Storf, der i mange Aar havde været Departementchefens Huslæge.

Hans smaa Øjne blev helt stive og uden Udtryk fordi han vilde forhindre en Taare i at glide frem. Han klappede Erik, der laa hen over Faderens Seng og hulkede. — »Ja. Deres Fader var et lykkeligt Menneske. — — De gamle kendte ikke noget lysere og større, end at dø af Kærlighed!« Og den høje, hvidhaarede Mand vendte sig bort fra Eriks Graad, og blev over al Maade barsk imod Sygeplejersken. — — —

De første otte Dage efter Faderens Død græd Erik, ustandseligt, døv for al Trøst, og var usvigeligt sikker paa, at dette var netop den Sorg som Departementchefen havde talt om saa ofte, den som han kaldte den eneste virkelige: den som Mennesker dør af. Fordi den betyder Ophør, Tilintetgørelse af al Livsvilje.

I de næste fire Uger var han meget nedstemt og forknyt, og syntes, at aldrig havde noget Menneske været saa alene, og ingen havde nogensinde mistet saa meget, som han.

Og saa maatte han, ganske lidt efter lidt, begynde paa sit Arbejde igen, for ikke at føle Ensomheden altfor meget. —

Men dengang der var gaaet nogle Maaneder, saa stod baade hans Fader og Moder for ham, netop saadan som Departementchefen havde sagt, at det var Forældres Maal: som to blide og stærke og altid lysende Vejvisere for alt det der er godt, og er Menneskers Vilje værd. Og Erik huskede, gennem alle sit Livs Dage, sine Forældre, ved aldrig at handle i nogen vigtig og afgørende Sag, førend han, ærligt og redeligt, havde søgt at gøre

sig det klart, hvad Faderen og Moderen vilde have raadet ham til at handle heri. —

Efter sine Forældre arvede Erik Villaen hvori de havde boet, og en Sum Penge, der gav ham, alt i alt, omtrent en syvhundrede Kroner om Aaret til at leve for. Den Sagfører der havde ordnet Boet, foreslog ham at leje Huset ud, eller at sælge det: det var jo dog altfor stort for ham.

Men Erik vilde ikke. Der var i ham som en vag, ubegrundelig Afsky for at vide fremmede i dette Hus, hvor hans Fader og Moder havde levet hele deres lykkelige Liv.

Saa fik han hængt hvide Klæder over Møblerne, han laasede Dørene af, og indrettede Faderens egen Stue til Arbejdsværelse og Sovekammer til sig.

Saa tog han, ivrigt, fat paa sit Arbejde. Om Formiddagene var han først hos sin Manuduktør. Saa spiste han sin Frokost, i Reglen siddende inde paa den store, runde Stenbænk, i Parken, lige ved den Gade hvor Manuduktøren boede. Om Vinteren, naar det var for koldt til at sidde ned, vandrede han rundt, imens, og ynkedes over Svanerne der, for hver Dag, havde et mindre Stykke frit Vand.

Saa var han paa Universitet til Forelæsninger, eller han gav et Par Timers Undervisning paa den Skole, hvor han, for en vidunderlig lav Pris, skulde fortælle Børnene om Danmarks Historie. Drenge-

nes Øjne blev saa klare og dybe i hans Timer. Deres Optræden var saa sikker paa hans Kærlighed og Forstaaelse. Og derfor skød deres Flid op, som var den slet ikke andet end et Barn af hans egen blide og stærke Iver og Interesse.

Aftenerne — og ofte langt ud paa Nætterne — anvendte han saa, endelig, til at studere selvstændigt, og til at forberede sig til Manuduktøren den næste Dag. Eller han skrev Smaaartikler til et Tidsskrift, og til et meget sædeligt Dameblad, der satte særlig Pris paa smaa, halvvidenskabelige Skandalehistorier, som Erik samlede Stof til i humbugs-kulturhistoriske Værker.

Men et Par Gange om Maaneden, gennemsnitligt, skaffede Erik sig Raad til at gaa i et eller andet Theater, eller han var ude, med nogle Kammerater, til ungdommelige Sviregilder, der, engang imellem, endte paa meget uanstændige Steder — saadan som Studentergilder næsten altid gør — og som Erik kom hjem fra med et meget tungt Hovede og en meget let Pung.

Men hans bedste Glæde, hans egentlige Morskab, i disse Aar, det var Læsning. Og alle de syvhundrede Kroner aarligt gik, næsten udelukkende, til at købe Bøger for. Han havde en stor Reol fuld af kulturhistoriske Værker — ligefra Henne am Rhyn, og til Pierre Dufour. Og han havde en anden, der gik fra Gulv til Loft og fyldte hele Hjørnet, henne mellem Vinduet og den spærrede Dagligstuedør, hvor han havde sine Bøger om Kunst.

Og det var næsten hans Kæledæggereol: dèr stod en uoverkommelig Række af de rødryggede »Künstler-Monographien«, og, som det bedste af det altsammen: Bryans »Dictionary of painters«, i sine fem svære, rødbrune Rygge, med de store forgyldte Bogstaver.

Saa var der en hel Reol med medicinske og medicinskfilosofiske Værker. Ogsaa den var nu en af hans kæreste Yndlinge: den strakte sig fra Krafft Ebing og til alle Aargangene af »Jahrbuch für sexuelle Zwischenstufen«.

Og Erik sad, lykkelig over alle Grænser, midt imellem alle sine Bøger, læsende, tagende Notitser, uforstyrrelig, og samlede sig Viden, for at kunne vide, engang, naar han kunde gøre Brug af det altsammen: hvad det er at være god. Fordi han havde set, at uden at Mennesker ved, gennem Lægevidenskaben, hvad et Menneskes Legeme kan taale, og hvad dets Rolle i Livet er — og førend de ved, gennem Studium af Kunst og Litteratur og Kønslivets Kulturhistorie, hvad Menneskets Aand og Hjærte formaar, og hvad dè stræber efter, før kan de slet ikke, med virkelig Evne, være hverken Lærere, eller Præster, eller Læger, eller bare være i Sandhed gode Mennesker.

Og Erik sad, Aften efter Aften, og studerede i sine mange Bøger. Bind efter Bind arbejdede han sig igennem, og deres Marginer var fulde af hans stejle, tætte Haandskrift, dèr hvor han, i sin unge Nidkærhed, mente at Forfatteren havde ganske

sikkert uafviselig Ret — eller hvor han, ligesaa uomstødeligt, havde Uret.

Erik fik, paa denne Maade, ogsaa, iblandt alt det gode som han læste, fat i en hel Del daarlige Bøger der, mere eller mindre, langt fra var den Umage værd at arbejde sig igennem dem. Men, efterhaanden lærte han, jo, at skelne det bedste ud, og nøjedes med at købe sig de Værker, der virkelig kunde lære ham noget.

Der var eet bestemt Fag — og det var netop det der blev lagt allermest Vægt paa, henne paa Universitetet, og hos Manuduktøren —: det var de rent filosofiske Værker. De morede slet ikke Erik. En Dag havde han, saaledes, drevet af Samvittighedsnag, købt en stor, tysk, seksbinds »Filosofiens Historie«. Men han naaede aldrig ud over at blade den igennem og at bestemme, at nu skulde han snart til at tage fat paa den for Alvor. Tilsidst gemte han den bort, ned paa den nederste Hylde af en Reol, hvor der ellers kun stod uindbundne Morskabsbøger; for han fik altid daglange Samvittighedsnag, naar han saa' den. —

Da han, femogtyve Aar gammel, var bleven cand. mag., havde han samlet sig næsten totusinde Bind: alle Væggene i hans Værelse var fyldte — saa standsede han op, og lagde, for første Gang i sit Liv, Hovedvægten paa at faa alle disse Bøger betalt. —

Til at holde sit Hus i Orden havde han, i disse Aar, haft en lille Pige. Hun kom hver Morgen,

naar det lystede hende, og besørgede det allermest nødvendige. Hun var en lille og velnæret Unge, der havde en ganske kort og træstiv Haarpisk struttende ud i Nakken og hun havde en mere end utrolig Evne og Trang til at gøre Støj. Hun havde en eneste Lidenskab: at købe ind. Ofte hændte det, at hun gemte Indholdet af Sukkerskaalen i Eriks Klædeskab, for at faa Lejlighed til at anskaffe nyt. Og hun tømte de halvfulde Petroleumsflasker ud i Kulspanden, mest for at faa Lov til at købe mere. Hun dinglede livsfarligt med Armene, naar hun gik, og tabte hver eneste Dag et større eller mindre Stykke Porcellæn. Men Erik beholdt hende alligevel — dels fordi han ikke nænnede andet, paa Grund af hendes blide og altid tjenstvillige Væsen. Og — mest — fordi han slet ikke opdagede disse Formindskelser i det store Service, som han havde efter Forældrene. —

Tidligt hver Morgen var Erik oppe i den lille og beskedne Gymnastiksal, som Departementchefen, for mange Aar siden, havde ladet indrette i det ene Hjørne af Tørreloftet, og hvor han, hele sit Liv igennem, havde øvet sit Legeme en Timestid hver Dag.

Og ogsaa Erik begyndte, allerede fra han var ganske lille, hver Dag sit Arbejde, deroppe i Salen. Han holdt, da han var færdig med sin Soldatertjeneste, mest af Fleuretfægtning.

Klokken halvotte hver Morgen — og dette var den eneste Flothed som Erik tillod sig — mødte

en afskediget Stabssergent for at give ham Lektion. Han var lille og tykmavet og havde tynde Ben, der var anbragt i utroligt stramme Benklæder; han var af Artilleriet og var meget smidig trods sit svære Legeme. Hans lyseblaa Øjne havde Udtryk som et Barns, men han bandede længere og kraftigere og med mere Højtidelighed, end Erik havde nogensinde drømt sig det muligt.

Om Vintermorgenerne sagde han altid en og samme Sætning, til Erik:

»Det er koldt, idag. Klingerne springer som Glas!« Og han stod, i fem Minutter, og hvæssede Fleuretterne imod hinanden, som var de to Bordknive: det gjorde dem smidige, sagde han. —

Og Erik og Stabssergenten fægtede, indtil de, efter de tre Kvarters Forløb, næppe kunde holde den venstre Haand i den reglementerede Stilling bag venstre Skulder.

De smidige Klinger snoede sig, med staalskarpe Filelyde, mod hinanden i Flancoladerne — og Parerpladerne klang i Battementerne. Men igennem det altsammen hørtes, nu og da, Stabssergentens korte Kommandoer. Eller en Gymnastiksko hvæsede henover det sandede Gulv. — —

Frøken Eja Wering var Tvillingsøster til Axel, og de to var eneste Børn af Grosserer Wering. De var født efter næsten ti Aars barnløst Ægteskab. Og der var ingen af dem der, mens de var Børn, egentlig kendte rigtigt, eller holdt rigtigt af, deres Forældre.

Moderen var bleven stille og forknyt, i Løbet af disse første Aar. Der var kun en eneste Ting som hun var sikker paa: at hendes Mand vilde skænde paa hende, hvad hun saa end gjorde eller ikke gjorde.

»Ja!« — sagde Grossereren, ofte, og lo snærrende og haanligt — »staa dog ikke dèr og stir paa mig som en gal!«. Og Fru Wering kom til at ryste paa Hænderne, saa at hun tabte hvad hun havde i dem.

Men mest af alt havde han bebrejdet hende Ægteskabets Barnløshed.

»Ser du« — kunde han sige, nu og da, om Aftenen, i et enkelt fortroligt Øjeblik, naar de laa i Sengen og Lampen var slukket. — »Penge. Det er altings Begyndelse, min Ven.

Jeg ved hvad det er at være fattig. Ikke en rød Øre ejede jeg, da jeg begyndte. Min Broder i Odense maatte laane mig femogtyve Kroner til Klæder, da jeg skulde have min første Plads.

Penge! — Penge, forstaar du: det Stads skal mine Børn aldrig blive nødt til at savne!«

Han laa en Stund, saa sagde han, pludselig hidsig og barsk, med sin Stemme der kunde blive saa gravende ond:

»Hvordan er det ogsaa at du er indrettet. Hvorfor giftede du dig — naar du vidste at du ikke kunde faa Børn. — — Ja. Saadan noget maa en Kvinde kunne mærke paa sig selv!« —

Og det kunde hænde, naar Grossereren havde

gjort en eller anden særlig god Forretning, og gik omkring, frem og tilbage, tilbage og frem, med sine hastige og nervøse Skridt, inde paa sit Kontor, og priste sig selv, i store Ord og høje Toner, til sin Prokurist. Saa kunde det hænde, at han standsede op, pludselig, og stod, som stivnet, og saa' med intetseende Øjne ud gennem Vinduet paa den ustandselige Færdsel derudenfor, og han følte, med eet, hvor haabløst og tomt og hvor glædeløst det var, altsammen. Og paa saadanne Dage hastede han hjem, mere end ellers. Men naar han saa saa' Hustruens Ansigt, der blev ligesom lammet, i endnu højere Grad end ellers, af Skræk for hvad det nu kunde betyde at han kom saa tidligt hjem idag — saa blev der kun Bitterheden og Barskheden imod hende tilbage i ham. Og endnu stærkere end før længtes han efter Børn — endnu hidsigere end nogensinde søgte han at glemme sig selv i Jagten efter Penge.

Derfor blev det saaledes, at da Svangerskabet endelig kom, saa havde hun intet Øjeblik følt andet end en ubrydelig, en rædselvækkende sikker Tro paa at Barnet vilde blive dødfødt.

Hendes Angst havde hurtigt forplantet sig til Grossereren. Han var først bleven som fortumlet af Lykke, da han, langt om længe, saa' sin Hustrus Skikkelse forandre sig. Selv havde hun ikke vovet at tale til ham derom.

»Hvordan er det du ser ud!« — sagde han, en Søndag; han havde givet hende Ordre til at gøre

Visit hos en af hans Forretningsforbindelser, der nylig havde haft Bryllup. Og nu sad han, med Avisen i den ene Haand, og saa' hende efter, inden hun skulde gaa. — »Hvad er det for en Façon du har faaet?«

Saa sprang han op, med eet, og kneb hende hastigt i Kinden — »Bliv hjemme!« — sagde han, og kyssede hende; hendes Øjne var som vilde af Rædsel — »Gaa tilsengs! vær forsigtig! Du skal jo have et Barn!«

Et Par Maaneder efter sagde han — han var kommen hjem, næsten hver Dag, og havde købt Dynger af Børnetøj, og hele Vareballer, og Mængder af Legetøj — saa sagde han, en skønne Dag, pludseligt, og stirrede ondt paa hende:

»Tag dig iagt,« — og han knugede hende om Haandleddet — »tag dig iagt, hvis min Dreng dør i dig!« — —

Men Børnene blev da født, omsider, lykkeligt og vel og levende af al Magt. — —

Men det var, efterhaanden, i Aarenes Løb, bleven saaledes at Grossererens voldsomme, hensynsløse Iver og Dygtighed, den havde drevet hans Forretning saa meget i Vejret, at den, nu, tog alle hans Kræfter og al hans Tid. Og, naar han kom hjem, sent om' Aftenen, til sin Hustru og Børnene, saa var han dødsenstræt. Hans Længsel efter dem kvaltes af Oprevethed og Mathed. Snærrende talte han sine faa Ordrer. Han spiste hastigt og skødesløst, opfarende ved hver eneste Mundfuld. Saa

kastede han sig i en Lænestol og lod Hustruen — senere blev det et af Børnene — læse Aviserne op for sig. Og han faldt i Søvn midt under Oplæsningen, og gav, bagefter, dem og deres daarlige Betoning Skylden for at han var kommen til at sove.

Om Søndagen, naar han ikke var i Forretningen, kunde han blive ude af sig selv af Vrede mod Eja, naar hun ikke var klædt paa, eller naar hun ikke talte, eller ikke bevægede sig, saadan som det var hans Ideal at en rig og ung Pige skulde være klædt og tale og bevæge sig.

»Du ligner jo en Bondetrunte!« — raabte han og stampede i Gulvet — »se dèr!« Og med et Ryk flængede han Ejas Frisure ned, og hun listede sig bort, grædende, og han vendte sig imod Hustruen —:

»Ja — du tænker selvfølgelig aldrig paa at hjælpe hende en Smule!« Og han kastede sig, igen, nervehidset, dødstræt, i sin Lænestol —:

»Læs saa!« — sagde han, og havde allerede lukket Øjnene halvt.

Men næsten ligesaa hidsig blev Grossereren naar Axel havde daarlige Karakterer fra Skolen —:

»Slyngel! Fæhovede!« — raabte han og jog rundt i Stuen efter Drengen der flygtede for ham, kridhvid i Ansigtet af Skræk.

Men i roligere Timer sagde han, til Sønnen: »Læs! Lille Axel!

Jeg ved, hvad det er at være uvidende! Jeg har aldrig haft Tid til at læse!« —

Grosserer Wering holdt mest af Eja. Hun var høj; hun havde stærke og fulde Hofter. Og naar hun stod, om Morgenen, inde i sit Værelse, midt i et kæmpestort Badekar, nøgen, og lod Badesvampens hede Vand strømme rislende ned over sig. Saa sad Moderen — der havde tigget og bedt hende om at faa Lov til at hjælpe hende — udenfor Skærmbrædtet der stod i en Ringvold om Badekarret, og lyttede, med en underlig hed, næsten lykkefuld Stumhed, efter Vandets plaskende Fald.

Og, tilsidst, lagde Eja, halvt leende som af en eller anden ugribelig Vellyst, med begge Hænder den store Badesvamp om bag Nakken. Og hun lod Moderen stikke Armene indenfor Skærmbrædtet for at presse den, indtil Vandet svøbte sig, i en rislende Kaabe, om hendes hele Legeme.

»Ræk mig Haandklædet« — raabte hun — og Moderen løb om, lykkelig over at blive kommanderet af hende, forvirret som hun altid blev det naar hun skulde gøre et eller andet, ude af Stand til at finde nogetsomhelst. — —

Ejas Mund var saa rød og saa dristigt bøjet; hendes Øjne var saa blide, under de tunge Laag, og under de buede Bryns smalt tegnede Striber; og hendes mørke Haar var saa duftende og blankt.

Eja havde saa nemt ved at smile. Men naar hun lo, kom hun altid til at hoste.:

»Dunk hende i Ryggen!« — raabte Moderen,

og var ved at kvæles, selv, af en frydefuld Latter over alt hvad der var ved Datteren — »dunk hende! Axel!« Og hun sad selv, med begge Hænder i Skødet, og lo ustandseligt. —

Naar Faderen var borte paa Udenlandsrejser for Forretningen, saa blev de tre, derhjemme, helt som nye Mennesker. De gik ustandseligt i Teatret for de Penge som han havde givet dem til Husholdningen. Og de drak Kaffe paa en eller anden stor Kafé — i Stedet for at spise Middagsmad. De sov længe om Morgenerne og gik sent tilsengs. De lo og de fjantede, og de var lige store Børn alle tre.

Men til Grossereren skrev de Breve der var fulde af Tunghed og al anden umaadelig Moralskhed. Men de sidste Dage inden han kom hjem, var de tavse og uden rigtig Glæde, paa Grund af hemmelige Samvittighedsnag, som de, alle, fornægtede overfor hinanden.

Naar han saa kom, mere ødelagt end nogensinde, af lange Natterejser, og af nødtvungne Sviregilder med sine Forretningsforbindelser — saa mærkede han, lynsnart, deres Uro og Angst. Han vejrede, med sin aldrig svigtende Sporsans, at der var noget som de vilde skjule. Og han blev aldeles rasende skinsyg. Han lod Eja udspejde Moderen — og Moderen Eja, og fik aldrig Ro til at vise, hverken sig selv eller dem, hvor usigeligt han havde længtes derude.

Det var omtrent et halvt Aar efter at Erik Bang var bleven Kandidat.

Han var til Middag hos Grosserer Bondi. Det var gaaet saaledes til, at Erik havde, for nogle Uger siden, tilfældigt, paa en Spaseretur, truffet en gammel Skolekammerat, Georg Bondi. De havde ikke set hinanden lige siden Studentereksamenen. De kom til at tale sammen, de drak Kaffe med hinanden paa en Kafé ude paa Langelinie, de diskuterede om Litteratur og om Videnskab, og de var, begge to, hver for sig, meget fulde af Glæde og Iver over at kunne tale om sig selv.

Og nogle Dage efter var det at Erik havde faaet denne Invitation. Først havde han tænkt sig at sige Nej: han gik saa sjælden i Selskaber, og han havde, allerede, begyndt at gøre Studier til en Doktordisputats. Men saa blev det alligevel til at han svarede Ja. —

»Hjærtelig velkommen! kære Ven!« havde Grossereren sagt. Og han ligesom puffede Erik videre ind i Stuen, med sit Haandtryk, for at faa sagt den samme Sætning, og givet det samme Haandtryk, til den næste.

Og nu sad de tilbords. Erik fortrød bittert det

Hele.: Frøken Daae, hans Borddame, var baade kedelig og grim.

Og den store Stues Hav af Lys gjorde ham kold og ensom, inderst inde. Han undredes vagt over hvad alle disse Mennesker dog kunde sidde og tale saa ustandseligt om. Ganske ureflekteret følte han sig, saadan som det altid var hændet ham, i Selskaber —: han blev imponeret af, hvor let de allesammen havde ved denne Talen, der intet Øjeblik standsede. Han følte at, ingen af dem allesammen var nær saa bunden, som han var det, af Konveniensen. Og det endskønt dè bøjede sig for den — mens han slet ikke hverken gjorde det, eller havde i Sinde at gøre det. Og det trøstede ham egentlig ikke, at han meget godt vidste, at disse Mennesker slet ikke talte, men kun lod Munden løbe. Han kaldte sig i sit stille Sind for et Fæ — og var, i enhver Henseende, meget utilfreds med sig selv.

En ung Mand — han havde et Ansigt der var uvidende som en Bordplade — lo højt, og saa raabte han en Bemærkning tværs over Bordet:

»Kære Frøken Andersen!« — sagde han og hans tunge Stemme ligesom dirrede af indvendig Latter —: »Kære Frøken: er vi Mænd da ikke Skabningens Herrer? Kvinderne vilde virkelig først blive rigtigt lykkelige — naar vi allesammen, baade vilde og maatte, have to-tre Koner hver ––?«

Der blev leet, højt og beundrende og forarget. Og Erik opdagede, med eet, at enhversomhelst

der, overhovedet, turde vove at lade sin Stemme klinge igennem de andres, han blev altid beundret. Disse Mennesker vidste, altsaa, inderst inde, at de vilde kompromittere sig hvis det, de sagde, blev hørt. Al den fælles Højrøstethed den var netop Sikkerhedsventilen, den var Garantien. Den var ordløst aftalt, forudsat, nødvendig. Han følte halvt Misundelse og halvt Overlegenhed.

Tjenerne bar om; deres diskrete Ansigter havde ikke engang en Skægstub hvori et Smil kunde have gemt sig. Servicet var rigt og gjorde Indtryk af at være købt i Gaar. Værtinden havde et fast anlagt Smil; ustandseligt sagde hun »Javist« til sin Bordherre, og hendes Øjne fulgte Stykke for Stykke af det kostbare Porcellæn.

»Begynd ved den anden Bordende« — hviskede hun til en af Tjenerne — og saa bøjede hun sig, med sit Smil der var som lejet eller købt til Festen, henimod sin Herre:

»Javist!« — sagde hun — »Ja! Ganske!« —

»Sig mig dog engang, Kandidat Bang?« — sagde Frøken Daae og lænede en mager Hals frem foran Eriks Ansigt. Der steg en Duft af en altfor sammensat, næsten ukyskt upersonlig, Parfume op om ham. — »Det er altsaa Menneskeheden De har viet Deres Kræfter?

Kandidat Bondi fortalte mig, forleden Dag, at De havde store og nye Planer for — —« Hun saa', paa eengang, hjærteligt paa ham og fortsatte saa. Hendes Stemme var øm som et Haandtryk —

»Tro mig: vi Kvinder forstaar den Følelse. Den højeste af alle! Ikke sandt: denne næsten svulmende Glæde ved at hjælpe en Menneskehed!« Hun saa' løftet paa Erik.

Han drejede Hovedet om imod hende, derved strejfede hans Blik Sædet for hendes trediveaarige Menneskehedsfølelse; det var fladt og velgemt bag et tæt Panser. Saa sagde han, næsten henkastet, og var sig bevidst, at han ikke paa nogen Maade vilde tage konventionelle Hensyn:

»Menneskeheds-Kærlighed, Frøken: det er ingen Følelse. Den er umulig, utænkelig, som Følelse. Skal den være ærlig, saa maa den bestaa i Beregning!«

Det gav et Ryk i Frøkenens Skuldre af Forbavselse. Erik lod som om han ikke saa' det. Han havde tænkt sig at fortsætte sin Sætning med: »Ja, Menneskekærlighed er nemlig kun tænkelig, som Beregning af, hvad der muligvis kunde tjene til Bedste for os alle. Det kan man ikke *føle* sig til, Enkeltmand!« Men saa gad han ikke.

Men Frøkenens næste Tanke var, at Erik maatte have lidt meget for at kunne være kommet til at se saa haardt paa Livet og Menneskene. Ulykkelig Kærlighed, tænkte hun og lagde, blidt, sin skarpe Haand paa hans Ærme; et trøstende Ord banede sig Vej gennem hendes lange Hals.

Men i det samme gav en Herre sig til at tale for Husets Værtinde. Han dvælede, elskovsfuldt, ved sine Ord, og tog en lang og hjærtelig Afsked

med hvert enkelt af dem, inden han slap dem af sin Munds Favn. Hans Hænder ledsagede dem endnu et Stykke paa Vej.

Der blev høfligt stille, saa snart man havde hørt hvem Talen drejede sig om. Erik fik nogle Øjeblikkes Ro for sin Borddame. Han benyttede Tiden til at se sig om.

Skraas overfor ham sad Frøken Eja Wering. Han havde ikke set hende før. Hverken nu i Aften eller tidligere. Hun havde en ganske svagt lyseblaa Kjole, af et eller andet grovtraadet Stof, med smaa blanke Stænk i. Det saa' ud som var hun klædt i spundet Sølv. Erik forekom sig selv utilladeligt ukendt med Damepaaklædning; han syntes at han vilde gærne have sagt en eller anden flot Bemærkning om Stoffet i hendes Dragt.

Hun havde sit mørke Haar i en Frisure der gik ned om Ørene. Hendes Øjne gled, langsomme, halvt skjulte under de tunge Laag, rundt fra Ansigt til Ansigt. Et Øjeblik dvælede hendes Blik hos Erik.

Han syntes, vagt, at føle, at der havde været et instinktivt Gensidighedsbehag hos hende da hun mødte hans Øjne, og han kom, uvilkaarligt, til at smile glad. Hun smilede igen — det forekom ham at det kun halvt var af Høflighed, men halvt var det af en pludselig, medvidersk Glæde i hende. Det var ham som glemte han, med eet, at der var saa mange fremmede Mennesker rundt om hende og ham.

Frøken Wering saa' smilende hen til sin Bordherre. Erik kunde føle, at hendes Smil var, alligevel, trods sin direkte Adresse til hendes Kavaller, mest tiltænkt ham.

Saa var Taleren færdig. Samtalerne skød op, som var de Svampe i en Kælder. Frøken Daae begyndte straks at tale igen, men Erik hørte kun meget overfladisk efter. Der behøvedes ogsaa kun et Ja eller Nej, nu og da. Frøkenen arbejdede, ustandseligt, for den gode Sag. Det havde altid været hendes Princip, som hun nu havde praktiseret i alle de tusinder af Selskaber hun havde været i: først at lede Samtalen hen paa Menneskekærligheden. Saa havde hun dog gjort Vejen let til det afgørende: man behøvede kun at udelade Ordet Menneske.

Erik sad bare og tænkte paa at finde en Lejlighed til at række Frøkenen derovre et eller andet. Hans Øjne foer søgende hen over Bordet. Hvergang de strejfede hendes Ansigt saa' hun, et Sekund, i Vejret. Hun talte ikke meget, lagde Erik Mærke til. Hendes meste Svar var kun en ganske svag Bøjning i Nakken, eller et pludseligt Smil, der fødtes, hastigt, ligesom nede ved hendes Hage, og saa løb hen over hendes Munds Vige, og endte med at gemme sig bag hendes hvide Tænder. Erik fandt dette Smil over al Maade smukt, men han harmedes over at det blev skænket til ham der havde hende tilbords. Erik kendte ham en Smule. Han var Pharmaceut og elskede, derfor, at give

mundtlige Recepter; han havde dem for Alverdens Sygdomme. Fra Udslet indtil Tæring.

Saa hørte Erik, paa een Gang, at nu talte Frøken Daae igen om Glæden ved de store Følelser.:

»Ja!« — sagde han, højt, næsten uden at vide sine egne Ord, og helt uden at vide Frøken Daaes — »Ja. Smilet er den største Glæde.

Latter er styg. Men Smil, det er Skønhed. Og Livsglæde!« — Og Erik syntes, at der var en eller anden højst underfundig og dybtset Dobbeltmening i disse Ord. Han skyndte sig at se over paa den ubekendte: Jo, hun havde vist hørt hvad han sagde — for hun smilede, dennegang aabenlyst, til ham. Han blev paa een Gang meget livlig og højttalende. Det var ham, ganske vist, ikke helt klart om hun havde forstaaet den dybe Mening i hans Sætning fra før. Men for Resten brød han sig slet ikke om *hvad* han sagde: han vilde bare vise hende, at det var hendes Smil han talte om:

»Ja, det er jo det underligste af alt. Jeg vilde næsten kalde Latteren for Menneskehedens Tragedie. Men Smilet er vores eneste Vej til Lykke.

Ikke sandt: Hesten kan le — kun Mennesket kan smile. Læg Mærke til at Smilet er, i det hele taget, et Barn af den højeste Kultur.

Smil er Lykke!«

Frøken Daae sendte ham et Blik der var forundret eller næsten angst. Han mere anede end saa' at det trak op i hende til en lang Bemærkning, og han skyndte sig at fortsætte. Uden at han

vidste af det, fæstede han sine Øjne i Frøkenens derovre, og beholdt dem der under hele sin næste Tale:

»Ja. Det nytter ikke noget. Jeg tror nu, at han havde Ret, denne Franskmand. De ved, ham der sagde, at Latter var Tegn paa et lukket Hjærte. Men jeg vilde sige endnu mere end det.: Smilet er Tegn paa det aabne Hjærte. Paa det stærke Hjærte, det frie, det blide Hjærte.«

Frøken Daae kunde ikke have undgaaet at se hans Blik der søgte saa ivrigt paa den anden Side af Bordet. Hun følte sig baade skuffet og forarget: hun forberedte en eller anden meget spids Bemærkning; men saa var der en Tjener der rakte et Fad ned imellem hende og Erik. Og hun foretrak at fylde sin Tallerken, fremfor at tømme sin Harme.

Men under Resten af Maaltidet konverserede hun, udelukkende, sin Bordkavaller til højre i Stedet for Erik.

Og Erik var mere end tilfreds med dét. For derved var det, at det endelig lykkedes ham at finde en Lejlighed til at række Frøken Wering et Saltkar; eet foruden det der, i Forvejen, stod ligeforan hendes Tallerken. Han benyttede sig af Øjeblikket til, med det samme, at præsentere sig. Hun nikkede, to Gange, og sagde at hun hed Wering. Erik blev meget lykkelig: det forekom ham, at dette Navn maatte dog være et godt Varsel: det lignede jo Erik.

Han forsøgte at finde et eller andet at sige til

hende, med det samme, for at holde hende fast straks — men der vilde ikke falde ham andet ind, end det han lige for et Øjeblik siden havde sagt til Frøken Daae. Eller ogsaa nogle ganske ligegyldige og kedelige Ting henne fra Skolen. Men Frøken Wering kom ham til Hjælp — for hun var, med sine nitten Aar, endnu meget mere imponeret af ham, end han af hende — og i sin Angst for at han skulde sige et eller andet dybsindigt og klogt, som hun var ganske viss paa at hun kun kunde give et dumt Svar til, saa sendte hun ham et af sine allerblideste Smil. Det var som vilde hun bede ham, om dog endelig ikke at sige noget der var altfor svært for hende at forstaa.

Erik blev, med eet, underligt blid og veg om Hjærtet, og samtidig var det som løsnedes der noget inden i ham. Saa bøjede han sig over imod hende — hans Borddame standsede, et kvart Sekund, forarget, midt i en Sætning til den anden Side — hans Øjne saa' dybe og faste ind i Frøken Werings:

»Det er maaske første Gang at De er her?« — spurgte han og følte, pludseligt, en hed Ærgrelse mod sig selv, over at han havde gaaet saa lidt i Selskab. Ellers havde han sikkert kunnet sige andre Ting, der havde gjort mere Indtryk paa hende. Men i det samme Nu syntes han, at hvis der virkelig var noget godt i hende — og det var der jo, øjensynligt! — saa vilde hun være mere glad over hans Kejtethed, end over en dum Rutine. Men

han var nu en Klods til at snakke! Og lige efter syntes han, som en Slags Revanche for sin forrige Selvforagt, at hans Replik havde netop haft en særdeles dyb Undergrund.

Og, som vilde hun bevise ham at han havde Ret i denne Tanke, saadan smilede hun til ham og sagde:

»Ja. Det er allerførste Gang at jeg er her!». Hendes Stemme var ganske lidt sløret. Det forekom Erik at hun baade havde forstaaet den dybe Mening med hans Spørgsmaal — og at hun ogsaa vilde svare ham paa samme Maade, med sine sidste Ord. Der var blevet noget fælles for dem, syntes han, selv om det kun var den Bagatel, at det var første Gang de var i dette Hus. Han mærkede selv, at hans Ansigt blev lyst af Glæde.

Værtens dybe Stemme lød pludselig igennem. Erik og Eja saa' sig om, forbavsede. Alle var stille; Værten takkede fordi disse kære og kæreste Mennesker var komne til hans Hjem, i Aften. Det var en minderig Aften, for ham. — Alle Ansigter havde vendt sig imod Værtens høje og brede Skikkelse. Nu og da var der een som drejede sin Gaffel, klirrende, imod en Tallerken. Og saa saa' de fleste, som et Øjeblik lettede, hen paa vedkommende.

Erik og Eja smilede, med eet lystige, til hinanden.

Det var langt ud paa Natten. Der blev danset inde i Spisestuen. Et Piano og to Strygeinstru-

menter huggede deres taktfaste Klange igennem hele Lejligheden. Man havde en Følelse af at ens Puls var bleven bragt til at slaa i den samme Takt: snart var det en Vals, der ligesom fik Hjærtet til at standse op, i sin bløde, næsten svimle Langsomhed. Snart var det en Mazurka; saa mærkede man Pulsen banke, haardt og uroligt, oppe ved Halsen. —

En lille Gruppe ældre Herrer spillede Kort inde i Værtens Stue. Nu og da hørtes, derindefra, Guldskillingernes Klingren mod de haarde Mahognibordplader.

Grosserer Bondis Stemme lød saa tykt igennem.

En lille, svær Herre lo gryntende, hvergang han havde gode Kort. Hans medspillende talte blidt af Harme:

»Værsgod!« — sagde de, til ham — »Det er Deres Tur, kære Ven!« —

Men der sad Mødre rundt i Lænestolene; de var halvtrætte. Kun de yngre af dem rokkede svagt med Hovedet, i Takt til Musikken. Naar en af de ældre Herrer sad over, og gik forbi dem, paa Vejen ind til Dansesalens Tærskel, eller andetsteds hen, saa standsede han op foran dem, og sagde en eller anden Vittighed, der var født af Vin og Mad og af Held eller Uheld i Spillet.

Mødrene lo — men kun halvt. Det var vigtigere Ting deres Tanker drejede sig om. Og de lettede sig, langsomt, nu og da, en af dem, for at se, om Datteren var klog, eller om hun skulde have Skænd.:

Den unge Bondi var virkelig i alle Henseender en Mand som enhver kunde ønske sig. Og Etatsraadens to! Og Grosserer Lynges!

Men inde i Spisestuen dansede de unge, og de tænkte hverken paa Skænd eller paa Klogskab.

»Hurtigere!« — hviskede Frøken Lassen til Pianisten, mens hun foer forbi ham — »Hurtigere endnu!« Og han nikkede med sine lange mørke Haar, og lod sine Fingre, der var flade i Spidserne af tyve Aars Danse, springe over de sorte og de hvide Taster.

Erik havde danset meget. Men mest med Eja Wering. Og de havde syntes, begge to, mens de dansede, at den anden dansede vidunderligt, men at de selv var rigtigt klodsede og ubehjælpsomme.

Og saa havde de, tilsidst, som efter en fælles Aftale, trukket sig ind i et andet Værelse. Der havde de saa siddet, et Kvarterstid, og talt med Fru Wering der, lige efter Middagen havde sat sig i en stor og dyb Lænestol, inde i Fru Bondis Kabinet. Og der havde hun siddet og længtes efter Eja.

Erik var bleven præsenteret for hende, af Eja. Og det var gaaet ham, med Moderen, i Begyndelsen, omtrent saadan som det først var hændet med Datteren.: Han blev imponeret af Fru Werings Stumhed, som han troede var Tavshed, fordi han, hjemmefra, ikke kendte stumme Mennesker. Og hendes Mangel paa Viden om hvad i al Verden hun skulde tage sig til med sit Ansigt, og med sine Øjne, sin Mund, sine Hænder, sig selv —

denne hendes Uvidenhed der var saa fuldstændig, at hun kun havde en eneste Udvej: at sidde urokkeligt stille. Den havde paa Erik, i Begyndelsen, gjort Indtryk af at være Ro og Beherskethed.

I ti eller tolv Minutter havde Fru Wering, Eja og Erik siddet overfor hinanden. Par efter Par af de dansende strøg, leende og kaade, forbi dem, ind til Spisestuen. Eller derfra og ind i de andre Værelser. Damerne dansede igennem Stuen, ved Herrernes Arm.

Erik forsøgte et Par Banaliteter — men det forekom ham at de blev endnu mere banale naar han sagde dem.

»Ja!« — sagde han, og klaskede sig selv i Haandfladen med sine Handsker — »det er jo ganske morsomt, med saadant et Bal.« Han saa' opfordrende hen paa Fru Wering. Hun nikkede, flere Gange, som havde hun først i dette Øjeblik tænkt paa at der, overhovedet, kunde være noget morsomt ved dette.

Saa var det blevet Ejas Tur. Hun sagde ogsaa, samvittighedsfuldt, et Par Ting. Men saa kom Fru Bondi og lagde sin Arm om Fru Werings Skulder:

»Kæreste Frue!« — sagde hun og smilede aabent og ærligt: hendes Mand stod i en udstrakt Forretningsforbindelse med Grosserer Wering — »kom dog ind og sid et Øjeblik hos os!« — —

De to var alene tilbage, og var meget glade og meget ulykkelige over dèt.

Eja sad i en Hjørnesofa, og legede, med den

venstre Haand, med sin Vifte. Erik sad ligeforan hende. Saa sagde han pludselig:

»Det er nu et morsomt Træf, Frøken Wering, at vi begge to er her for første Gang. Ikke?« Hans Øjne var saa dybe af Glæde.

»Jo« — sagde hun. Hun gav sig til at vifte sig — og havde selv en tydelig Følelse af at hun var over al Maade ikke-Verdensdame. Og pludselig kunde Erik ogsaa se det. Han begreb, med eet, at hun var højst nitten Aar, og hun anede ikke hvad hun skulde hverken sige eller gøre, og hun var slet ikke andet end et stort Barn, og hun var vidunderlig, og han var til Døden forelsket i hende, og hun syntes vistnok en lille Smule om ham — troede han. Og han var paa Nippet til at tage hendes Haand til sig, og kysse den, Gang paa Gang.

Hun slog sine Øjne ned i Skødet og beholdt dem der.

»Jo« — sagde hun saa, længe efter hans Spørgsmaal —: »men, ser De. Jeg er virkelig kommet her i mange Aar!»

Erik saa' overrasket hen paa hende. Hun slog sine Øjne op i hans:

»Jo« — sagde hun, og tog paa Ordene, saadan som en lille, ung Prinsesse vilde tage paa et Søm og en Hammer — »jo — — men jeg syntes, dengang da De spurgte, saa syntes jeg, at det egentlig var første Gang, i Aften!« Og hendes Ansigt var helt forskende alvorligt, mens hun saa' ham ivrigt ind i Øjnene.

Erik bøjede sig ned og tog hendes Haand. Først da han havde gjort det, tænkte han paa at se efter om der var andre i Stuen. Men det var der ikke.

Eja prøvede paa at le. Og hun gjorde et ganske forfærdelig svagt Forsøg paa at tage sin Haand fra ham. Hun havde selv ligesom en udvendig Følelse af at hun burde have gjort Forsøget lidt stærkere. Men dybest inde syntes hun, at det var dog egentlig saa naturligt, at Erik tog hendes Haand. Og den laa saa godt i hans.

Men inde fra Spisestuen lød der en støjende og vild Mazurka. Og det forekom Erik, som var denne Musik en Mur, der lukkede dem begge to, lykkeligt, ude fra al Verden, de to, alene.

Erik var meget taabelig da han var kommet hjem fra dette Bal. Og denne Taabelighed blev slet ikke bedre i Løbet af de Dage der kom efter — snarere blev den det modsatte.

Han bar sig ad som en Dreng, og aldeles ikke saadan som den højst alvorlige, akademiske og værdige Borger som han hidtil havde ment at være, burde bære sig ad.

Sine Bøger brød han sig ikke det mindste om. Hver Gang han satte sig til at læse — og det var ham en stor Overvindelse at naa til dèt — saa varede det ikke fem Minutter inden han, ganske stilfærdigt, ganske uden selv at ane det, var gledet bort fra Bogen og ind i Ejas Øjne, og Ejas Hænder, og Ejas Mund, og Ejas Stemme, og Ejas alt det der var kært.

Og naar han saa, langt om længe, opdagede hvor milevidt han var kommet bort fra Bogen, saa gjorde han de alleruhæderligste, svage og humbugsagtige Forsøg paa at arrangere et svidende Samvittighedsnag.

»Det er skrækkeligt forkert af mig« — tænkte han, og stod, med et lykkeligt og meget dybsindigt Smil og grublede over Ejas store og vidunderlige

Barnagtighed med hendes Forsøg paa at være Verdensdame — »det er ganske skrækkeligt, dette her! Jeg er bleven en rigtig doven Fyr! Det er saamænd slet ikke Forelskelse — det er ikke andet end den rene, skære Dovenskab!«

Og han saa' sig, overordentlig harmfuldt, om i Værelset, og smækkede sin Bog sammen, og følte den største og retfærdigste Vrede imod den.

Saa tog han sit Tøj — og gik ud »for at lære sine Tanker at bære sig fornuftigere ad«, tænkte han.

Og det var blot et sært og sælsomt og lumpent Puds fra Tilfældets Side, at disse Spasereture altid førte ham hen i Nærheden af de Steder, hvor han kunde tænke sig at Eja kom.

Men han mødte hende ikke. Hverken Dagen efter Ballet, eller den næste igen.

Og naar han kom hjem fra disse Ture, var han meget overlegen og haanlig — og var nær ved den allersorteste Fortvivlelse, og gjorde et forgæves og løgnagtigt Forsøg paa at bilde sig selv ind, at det var sin Far han sørgede over.

Men den tredje Dag efter Middagen hændte det ham saa, da han kom hjem fra sin Skole, hvor han havde givet to Timers uoplagt og uopmærksom Undervisning og hvor han tre Gange havde kaldt en lille, spinkel, mørkhaaret og smuk Dreng for Eja — saa stod han, et Øjeblik, inden han gik ind, ved Laagen til sit Hus.

Det var — aldeles uden Grund, havde Erik syntes — Solskin den Dag; Jorden var rødbrun, Bladene der var faldne saa stærkt i den sidste Uge laa, gule og gyldne, gullige, rødlige, flammefarvede, paa Jorden.

Og saa saa' han Eja gaa forbi.

Lynsnart foer det igennem ham, at det maatte vist være for hans Skyld at hun kom her — for hun boede jo i den modsatte Bydel af hans. Og hun saa' saa søgende henover Husene.

Han skyndte sig at hilse. Hun bøjede Hovedet uden at se paa ham. Han havde en Følelse af at hun blev rød i Kinderne og at hun gik hurtigere. Men uden at vide det rigtigt var han allerede løbet efter hende. Hun saa' op. Han gav hende Haanden og beholdt hendes længe. Han kunde mærke den dirre inden i Handskens bløde Skind.

Saa fulgtes de ad.

De var, begge to, straks, begyndt at tale om deres Familie — det var, som havde de aftalt at fortælle hinanden alt om dem selv, for at komme nærmere sammen.

De var begge to meget lykkelige over at følges ad.

»Hvor det var morsomt, at De kom her forbi!« — sagde han, og lagde sin Haand, et Øjeblik, paa hendes Arm. Den sorte Kaabe var saa lun at røre ved.

»Ja!« — svarede hun, og var meget forvirret — »jeg skulde jo ind til min Tante, alligevel!« Erik

lo lyksaligt over hendes »alligevel«. Men Eja smilede, pludselig, til ham, som havde hendes Ord været fuldstændig overvejede og bevidste; og hun havde lidt svært ved at faa sine Øjne fra hans. —

De havde gaaet en Tid, og var komne ind i et Anlæg. Nu gik de ned ad den stejle Bakke der førte ned til den lille Sø. De satte Hælene haardt i for at kunne gaa, og det gav et lille Kniks i deres Knæ ved hvert Skridt — saa sagde Erik, pludseligt:

»Ja — ser De, det er jo min store Plan engang at faa lavet en Skole!«

Eja saa' paa ham. De var igen komne paa jævn Vej. Tilvenstre for dem stod der en graa Gud og blæste paa en graa Fløjte.

»En Skole?« — spurgte Eja. Og fik en svag Beklemthed — hun kom altid til, paa en ubehagelig Maade, at føle sig ligesom nogle Aar yngre, naar hun hørte Ordet Skole: det stammede fra Faderens Lørdagseftersyn af Karakterbøgerne.

»Ja!« — sagde Erik, og blev veltalende for første Gang over for Eja — »forstaar De, det skulde være en anden Slags Skole end man ellers har. Det vil sige, mine Planer er jo ganske vage og ubestemte, endnu!

Hvad skal jeg kalde det for, saa at De forstaar mig. En etisk Skole — en Skole for Livet. Altsaa: en Skole hvor man lærer at leve! Forstaar De mig?« Eja nikkede betydningsfuldt og begreb ham ikke. Af bare Angst lykkedes det hende at gøre sit Smil fuldstændig overbevisende:

»Ja!« — sagde hun, og saa' næsten videnskabeligt hen paa ham — »De mener altsaa en Skole for hele Livet?«

Erik nikkede, og syntes at aldrig før havde han truffet nogen der forstod ham saadan som hun gjorde det.

»Ser De« — sagde han, og var hensynsløst lykkelig over at kunne tale om sig selv til hende og møde hendes blide og glade Interesse — »det der fik mig til at tænke paa det her — det var engang, da jeg gik forbi en Skole, her i Byen. Hvor der stod over Døren: Vi lærer ikke for Skolens Skyld, men for Livets.

Forstaar De: det maa være muligt at læse saadan med Børnene, at de af sig selv forstaar, at det er for Livet, de lærer!

Uden Lyst kan man ikke lære noget — ligegyldigt hvad det saa er! Vel? Og Lyst faar vi kun, naar vi virkelig mærker at vi kan bruge det som vi skal lære!

Altsaa, efterhaanden skulde Skolen vise Børnene hvad de har Brug for i Livet. Og det kunde jo bedst gøres gennem Fortællinger — fra Kulturhistorien! Ikke sandt?

Og saa, bagefter, skulde man sige til Drengene: ser I, dette her maa I altsaa vide for at kunne blive rigtig glade og lykkelige!

Og saa skulde det være sandt, forstaar De! Virkelig sandt: Vi skal faa Børnene til at kunne indse, ved hver eneste Ting som de lærer, at uden dette

her, vilde de mangle een Vej endnu, til at blive lykkelige!« —

De var komne ud paa Boulevarden, og gik lidt langsommere. Erik talte, stadig, om alt det han vilde naa — og de syntes, begge to, at der laa, etsteds foran dem, en eller anden lys og stor og usigelig Lykke og ventede paa dem — og ingen af dem turde rigtig se efter hvad dette egentlig var for en Lykke. De havde en vag Angst for at den skulde briste bort og forsvinde ved et altfor nøje Eftersyn. Men alene Skæret af denne lyse Plet var nok til at give deres Stemmer og deres Smil og deres allermindste Handlinger en dyb og sitrende og levende Glæde.

Saa blev de enige om at Erik skulde komme, den næste Søndag — det var i Morgen — for at hilse paa hendes Forældre. Og saa var de i Nærheden af hendes Hjem. Eja blev synligt nervøs, men hun var meget overlegen alligevel og sagde, i en let henkastet Tone at »nu skulde han saamænd ikke følge hende længere«, og hun standsede med et Ryk.

Og saa skiltes de. — Men Erik var forfærdeligt lunefuld hele Resten af den Dag, og hele Natten med. — —

Fru Wering var, Eja vidste ikke hvordan, kommet ind i hele denne Sag. Hun og Eja talte, i Ord der var ganske unødvendigt forsigtige imellem de to, vidt og bredt om Erik. Fru Wering syntes godt om ham — og Eja var mere end veltalende; men

naar Fruen vilde fritte hende med at sige at hun var forelsket, saa trak Eja sig, meget fornærmet, ind i sig selv. Og hun gik saa vidt, at da Moderen — det var om Formiddagen paa den Dag hvor Erik og Eja traf hinanden paa Gaden — da Moderen tilbød at lade Faderen indbyde Erik, saa sagde hun et meget kort Nej. Og saa nævnede hun næsten slet ikke Eriks Navn hele Resten af den Lørdag.

Men om Søndagen kom Erik saa.

Han var meget nervøs og havde derfor bestemt at være en hel Del overlegent ligefrem.

Grossereren sad, som altid naar han var hjemme, med en Avis i den ene Haand, i sin store, røde Lænestol, henne ved Vinduet. Dens Læder knirkede langsomt naar han rørte sig.

»Goddag!« — sagde han, og kom Erik i Møde ved Værelsets Tærskel — »Tak fordi De kom! Jeg er glad ved at se Dem!«

De satte sig ned.

Eja var i en rød Kjole af Klæde; den sad stramt og fast om hende, og hun fortrød ganske forfærdeligt at hun havde fulgt Moderens Raad og taget den paa. Hun og Erik fik ikke talt et eneste Ord med hinanden.

Fru Wering sad i en Stol ved Vinduet, halvt gemt bort bag en Skare Palmer. Hun gned sine Hænder uafladeligt, og deltog kun i Samtalen med en Karaffe Portvin.

»Jeg læser her om denne forbandede Krig i Afrika!« — sagde Grossereren. Han havde Guldlorg-

netter paa for at læse, men maatte se ovenover dem naar han talte — »følger De med, hvad?«

Næ, det gjorde Erik ikke. Han havde saa meget at gøre.

»Saa?« — sagde Grossereren og saa' fornøjet ud — »De er cand. mag. Hvad mere har De saa at bestille?

Underviser De?«

Ja, det gjorde Erik. — Han fik en Følelse af at han burde være meget frimodig. Saa rømmede han sig:

»Ja!« — sagde han — »jeg vil være Dr. phil. Jeg er saa smaat begyndt at arbejde til det. Det skulde være om Kønnets Indflydelse paa Karakteren. —

Ja — jeg giver jo ogsaa en Del Undervisning. Men det er mest for min Fornøjelses Skyld!«

»Fornøjelse?« — spurgte Grossereren; hans smaa og skarpe Øjne lyste mere og mere tilfreds — »Det kan jeg lide! De er energisk!

Men, sig mig: hvad lever De da af?« Grosserer Wering havde for mere end een Dag siden mærket en Forandring i Ejas Væsen.

Erik smilede igen, og blev skamløst aabenhjærtig efter dette Spørgsmaal:

»Jo!« — sagde han — »jeg arvede jo en tusind Kroner efter Far. Om Aaret. Og saa har jeg mit Hus — det vil sige, det er rigtignok kun en Villa, altsaa. Der boer jeg selv. Men der er saamænd Plads nok til en hel Familie!« Og Erik blev ganske rød i hele sit Ansigt. — —

Da han gik bad Grossereren ham — og han beholdt hans Haand en ganske uvisitmæssig Tid i sin — om at komme rigtig snart igen. Og Erik fjernede sig, og havde en fuldstændigt paalidelig og tryg Følelse af at have baaret sig ad som et Fæ og en Grobrian. Og han var, paa samme Tid, uden selv at kunne forstaa det allermindste af denne Mærkværdighed, yderst fornøjet med sig selv.

Men Grossereren skældte Eja ud, fordi hun havde været baade stum og dum, mens Erik var der. Og saa kneb han hende, ganske uformodet, i Kinderne, og sagde, at denne Bang kunde han Pokkers godt lide. Saa, fra hans Side var der altsaa ingenting i Vejen.

Og saa følte Eja sig baade forurettet og krænket, og hun listede sig op paa sit Værelse, og græd længe, af Harme. Men da hun kom ned til Middagsbordet syntes hun, at hun aldrig havde været saa lykkelig som nu. — — —

Allerede to Dage efter hans Visit kom der et Brev fra Fru Wering, hvor hun bad ham om at gøre dem den Glæde at tilbringe Aftenen hos dem. Der kom desværre ikke andre, saa hun maatte bede ham tage til Takke, stod der.

Erik gik derhen, noget tidligere end han mente at de ventede ham. Han var meget uklar overfor hvorfor han gjorde dette — men syntes at det maatte være fordi han gærne vilde vise dem, at han glædede sig til at komme hos dem.

Men straks da han var kommet ind i Stuen forstod han sig selv fuldstændigt: hverken Fruen eller Grossereren var der. Men Eja sad, henne ved Vinduet, i den lave Stol, og havde, øjensynligt, ventet paa ham. Det brogede Betræk paa Skamlen ligesom løb legende rundt om hendes Fødder, syntes Erik.

Og det forekom ham, med eet, at hun var blegere end ellers, og spinklere.

Eller var det fordi der var lidt mørkt i Stuen.

De tog hinanden i Haanden — kun et ganske lille, kort Øjeblik. Erik blev fuldkommen forvirret. Og hun skyndte sig at drage sine Fingre til sig — hun syntes, pludseligt, at hun havde haft saa travlt, hele Dagen, med et eller andet, og burde have det endnu.

Han sad lidt paa sin Stol og saa' ned paa sine Hænder, som søgte han at læse, hvad deres korte Møde med hendes havde sagt dem. Frøken Ejas laa, som to dødsblege Blomster, i hendes Skød, angste og længsesfulde efter at blive tagne. Saa saa' han op, paa een Gang, og hun blev ganske kold i sit Ansigt, kunde hun mærke:

»Sig mig en Ting, kæreste Frøken« — sagde han, tilsidst; hans Stemme var saa underligt klar, syntes det ham, den var som et Glimt i Taage — »naar De nu, efterhaanden, lærer mig bedre at kende....«

Frøken Eja rejste sig op med et Ryk, uvilkaarligt drejede hun sit Hovede og saa' ud mod Vinduet. Ogsaa Erik rejste sig, helt usikker og for-

tumlet. Hans Sætning forekom ham, med eet, at have været Topmaalet af Indbildskhed og Paatrængenhed: hvad skulde det kunne hjælpe at hun lærte ham nærmere at kende, Klods som han var, overfor Damer?

»Det behøves jo dog ikke. Jeg kender Dem jo!« sagde hun, længe efter. Men ganske svagt. Hun kunde ikke engang høre det selv, Gudskelov. Men Erik hørte det.

Og saa vilde han sige noget, eller gøre noget — men i Stedet for blev det kun til at han lo. Ingen rigtig Latter — bare saadan et lykkeligt, lille Barn af et Smil og en Latter.

Eja saa' hen paa ham; et eneste Blik var det blot. Men deres Øjne mødtes — hendes var helt fulde af baade sløret og blank Uro. Eriks Arme strakte sig ud, uden at han vidste det, og Ejas Skikkelse bøjede sig henimod ham, uden at hun vidste det. Og saa vidste de begge to slet ingenting, førend Grosserer Wering kom ind og fik dem til at slippe hinanden. — —

Erik kom meget sent hjem den Aften. Og det var ikke alene fordi de havde siddet længe, henne hos Grossereren, og drukket Champagne, og de havde været lykkelige og havde leet meget. Og Eja og Fru Wering havde været inde, nu og da, i Stuen ved Siden af, for at græde. Men Grossereren havde været tapper og nøjedes med at gemme sig bag ved sin Avis.

Erik vidste næsten slet ikke noget om det altsammen. Der var bare falden en eller anden forfærdelig stor og tung Byrde fra hans Bryst — en Vægt som han, til sin Forbavselse, egentlig slet ikke havde mærket noget til, førend nu hvor den var borte. Og han sad og knugede Ejas Haand, fast og uslippeligt, ind imellem sine. Og havde en uudviskelig Følelse af Indbrud og Lovovertrædelse, hvergang han kyssede hende. —

Men det var ikke alene alt dette der bevirkede at han kom saa sent hjem: Men han havde drevet om, som en fuld eller gal Mand, paa Boulevarden, og havde endt med at vandre rundt, en hel Time, i sin Have, der var tom og kold og efteraarsfattig.

Men da han var bleven klædt halvt af, saa kastede han sig paa sin Seng, med eet, og vidste, at han var det lykkeligste Menneske paa Jorden, og der var heller ingen der var saa ulykkelig som han.

Og saa laa han stille, i lang Tid, og drømte.

Han saa' for sig Ejas blege og skære Ansigt — og han syntes at det var første Gang han saa' det. Han huskede, med eet, hendes Skikkelses lade og eksotiske Ynde. Og hendes Bevægelsers sælsomme Sitren, der ligesom skyldtes hastigt og voldsomt Blod i hendes Aarer. Hendes Haand kunde, undertiden, midt i en af hendes enkle, blide Gestus, standse med et lille Ryk, og den blev staaende, med Fingrene, sitrende, lidt spilede fra hinanden, mens Ringenes Brillanter lyste — som var disse Fingre en Skare sælsomme, hvide Guldsmede, der

staar og glimrer med deres Guldbræmmer i en luehed Sol.

Og gennem de mange, hastige og blide — saa ufatteligt mange, syntes han, efter den korte Tid han havde kendt hende — gennem alle disse Minder der flettede sig sammen til en livslang, smidig Stængel af douce, kærtegnsblide Ønsker — som de smaa Kranse, Børn binder sig, naar de sidder ude i en grøn Mark, af Blomsters Stilke —

saaledes bandt der sig en lykkelig Vej mellem hende og ham. — —

Men hjemme hos Grossereren laa Eja, vaagen, i sin hvide Seng, paa Ryggen, med Tæppet op til sin Hage, og stirrede med store, lykkelige og forundrede Øjne op i Mørket ovenover hende.

Og der gled vage og uklare Drømme igennem hende. Indtil hun smilede og sukkede, dybt og stille, og smilede igen. Og paany laa hun, tavs, og stirrede op i Mørket. — —

»Jo« — sagde Grosserer Wering, med eet, til sin Hustru. De laa vaagne, begge to, længe, og vidste det om hinanden, men vilde skjule det begge to — »jo« — sagde han, pludselig, og klappede hendes Haand. Det gav et lille Ryk i hende — »jeg kan Pokkers godt lide ham!

Siger du ikke?«

Og han mærkede, paa Hovedpudens Bevægelse, at hun nikkede, og han hørte at hun græd. Saa brummede han:

»Fjols!« — sagde han — »det er jo ikke noget

at græde over!« Og han vendte sig om, og turde, med eet, ikke tale mere. — —

De var kun forlovede et knapt halvt Aar. Bare Tiden til at gøre det hele i Stand.

»Nej!« — sagde Grossereren og saa' overordentlig ukysk ud — »ingen lange Forlovelser!« — —

Og saa maatte Erik beslutte sig til at lægge alt Arbejde til Side — hvad der slet ikke var nødvendigt, for han bestilte alligevel ingenting, i denne Tid —; og han skulde hjælpe med til at indrette deres Hjem.

Hver Dag var de ude, Fruen og Eja og Erik, og de købte ind, og Erik var tilfreds med det første han saa'. Men Eja var kræsen og hun vragede, indtil Moderen var ved at græde og Erik ved at miste sin Taalmodighed.

Og om Eftermiddagen, naar de havde spist hos Grossereren, tog de ud, alle tre, til Erik og arrangerede Stuerne derude.

Under hele Forlovelsestiden havde Erik, saaledes, slet ikke faaet givet sig af med sit Studium.

Ganske vist var det hændet — nu og da, med en Uges, eller med fjorten Dages Mellemrum — at han, naar han, om Morgenen, tilfældigt snublede over en af sine Bøger, at han saa følte sig forpligtet til en Art Samvittighedsnag. Men han fik ikke nogengang disse Forpligtelser indløst. —

Og det allermærkeligste var, at næsten hver Dag sagde han, triumferende og stolt, til Eja:

«Jeg har saamænd ikke kunnet bestille det allerbitterste i Formiddag!

Og heller ingenting i Gaar Aftes, da jeg kom hjem!»

Og Eja lagde sin Arm om hans Hals og lo lykkeligt og beundrende over ham. Og saa syntes de begge to, at det var overmenneskeligt godt gjort af ham at han sletingenting havde faaet bestilt. — —

Jo nærmere de kom den Dag hvor de skulde giftes, des mere følte Erik det, som om der sad en eller anden hemmelig, fremmed Vilje inden i ham, og forlangte at han skulde gøre sine Kærtegn hedere og hedere. Naar han saa havde siddet, en Tid, hos hende, og kæmpet imod denne underfundige og bydende Vilje, efter bedste Evne — saa sagde han, med eet, i et instinktivt Forsvar mod hin Drift og rejste sig op fra Sofaen:

»Hør, ved du hvad. Eja. Det er egentlig ganske uforsvarligt at vi aldrig taler om alvorlige Ting!

Ikke?

Vi er dog ikke Børn, vel?«

Eja saa' usikkert op paa ham. En ganske lille Smule bedrøvet og angst over at han havde rejst sig fra hendes Side:

»Nej!« — sagde hun, og prøvede at gøre sin Stemme ligesaa principfast som hans forekom hende at have været. Og de troede, begge to, at

det kun var deres egen Stemme der var saa uendeligt uægte i sin Overbevisthed:

»Nej, vi er da ingen Børn!« — sagde hun og følte sig, som var hun fjorten Aar.

»Ja!« — svarede Erik. Han stod henne ved Vinduet og kølede sin Pande imod Ruden og bildte sig selv ind at det var for at se efter en Dreng, ude paa Gaden, der bar en Mælkespand — »ja, det er ganske forkert af os, dette her. Synes jeg!« Hans Hjærne søgte hidsigt efter et eller andet alvorligt Emne. Tilsidst forekom det ham at han saa' et — og saa drejede han sig, glad, ind imod Eja, og sagde:

»Ved du hvad! Jeg tror at der bliver Pokkers dejligt, til at arbejde i. Inde i mit Værelse. Vi skal sidde der, begge to. Hver Aften. Ikke?

Ganske tæt til hinanden!«

»Jamen tror du at der kan blive Plads til dét, ved Skrivebordet?« — spurgte hun og var, uden at ane det, snildere end en Slange.

»Plads!« — sagde Erik, haanligt, og satte sig ved Siden af hende for at vise hende, hvor lidt Plads to Mennesker behøver der elsker hinanden.

Og hun lagde sine Arme om hans Hals, og de syntes, begge to, at nu havde de da, Gudskelov, fundet et meget alvorligt Emne at tale om.

Og saa tav de, begge to, og var grænseløst lykkelige.

Erik og Eja havde haft et stort Arbejde og en endnu større Glæde med at faa deres Hus bragt i Orden. Og nu, da de var blevne gift, saa' de, at de havde faaet hele den lille Villa indrettet saa lunt og hyggeligt og godt, at de kun med den største Overvindelse kunde formaa sig til at gaa ud derfra.

Næsten hver eneste Dag — enten om Formiddagene naar Erik var kommet hjem fra sin Undervisning, eller om Aftenen inden Lamperne var tændt — kunde det hænde dem, at de gik om, Erik med sin Arm om hendes Skulder, for at se sig glade og smilende og livstrygge ved at gaa fra Stue til Stue og se paa alt det der var deres.

Inde i hendes Værelse var alting anlagt paa at kunne give Hvile. De svagt lysegrønne, umønstrede, matte Silketapeter, med enkelte, smalle, blanke Striber — de tykke, næsten svulmende Tæpper paa Gulvet — de brede og lave Divaner der strakte sig langs med de fire Vægge af det sekskantede Rum — de smaa, perlemodersindlagte Taburet-Borde der var anbragte her og der — de douce og milde Billeder der mest fremstillede Kvinder, i lade og tavse Fortællinger, og som var op-

hængt saaledes at de, uvilkaarligt, lod Blikket glide, langs den skraat liggende Række som de dannede, ned til at finde en stilfærdig Hvile paa det ensfarvede, mørke Gulvtæppe — de faa, store, næsten uflyttelige Causeuser, ude paa Gulvet, med deres Læsepulte foran —

alt det var kun beregnet paa at skabe Stilhed, Tavshed og blide Tanker — eller Plads til fortrolig og intim Tale.

Erik og Eja kunde, om Eftermiddagene, næsten uden at de vidste hvordan det var gaaet til, ligge, ved Siden af hinanden, paa en af Divanerne i hendes Værelse. Han støttede sig paa Albuen, og hun laa med Hovedet paa hans Underarm; Ansigtet puttede hun ganske tæt ind til ham. Hun lukkede Øjnene og trak Vejret ligesom gennem sit Smil. Hans Øjne hang, næsten blinde af Lykke og Glæde, ved hendes Ansigts blide Linier. Nu og da hviskede han, med sin Stemme der blev saa hed og mild naar han talte til hende, alle de tavse og bindende Ord som hans Kærlighed fødte i ham.

Og Eja lyttede saa lykkeligt. —

Og saa, pludselig, kunde de høre et Uhr slaa, og de foer op, og gjorde ganske forgæves Forsøg paa at være meget forargede, over at de dog havde kunnet glemme Tiden saa længe. Men underfundigt smilede de dobbelt glade til hinanden. Og saa skyndte de sig, lykkelige og arbejdsstærke, ind til deres Studier.

For, det var nemlig bleven saaledes — ingen

af dem havde foreslaaet det, og ingen havde bestemt det, men det var blot sket af sig selv, det var en Selvfølge —: at Eja vilde kende tilbunds alt det som Erik havde sat sit Liv ind paa.

Og de sad, i lange og rige Timer, inde i hans Stue, og læste med hinanden eller talte om hans Planer, der var blevne deres.

Eriks Værelse vendte ud til den store Have bag Huset. Det var en rummelig, tofags Stue.

Væggene var, i hele deres Udstrækning næsten, dækkede af Reoler. Der stod alle de hundreder af Bøger som han havde læst og brugte endnu Gang paa Gang. Ordnede indenfor hver enkelt Videnskab, eller indenfor de forskellige Landes eller Perioders Skønlitteratur. Indbundne, allesammen, i Bind som han personlig havde bestemt for hver enkelt Bog — stemmende til dens Indhold og Anvendelse og til hans Kærlighed for den.

En underlig fantastisk Skare — et sælsomt, tavst Babylon.

Kun ved Værelsets ene Side stod der en stor og bred Divan. Og over den hang nogle Billeder. Matte, mørke Fotogravurer, indrammet i brede, glatte og hvide Rammer.

Der var Madox Browns »*Christ washing St. Peters feet*« — og Rosettis »*Lady Lilith*«, »*Donna della finestra*«, og hans »*The beloved.*«

Og det hændte ofte at de stod — Erik med sin Arm om hendes Hals, og hun med sit mørke Hovede lænet til hans Skulder — ganske tæt op til

hinanden og saa' paa disse Billeder. Men det varede aldrig ret længe, inden det ikke mere var Billederne de saa' paa, men hinanden. Og de vaagnede op — ved en Vogn der rumlende kørte gennem Gaden, eller en Dør der gik etsteds i Huset. Og de saa', med eet, at de stod, Øje i Øje og kyssede hinanden med lange og hede Kys, der aldrig kunde slippe Læbe fra Læbe. Og de lo, glade saadan som Børn, glade saadan som Mennesker kan være.

Men deres Hænder var saa vege af Længsel, og saa langsomme var deres Bevægelser, naar de skulde gaa bort fra hinanden. —

Gulvet i hans Værelse var dækket af et tykt, næsten blaasort, ensfarvet Tæppe; kun en smal, rød Stribe — tæt ved dets Kant — løb ilfærdigt rundt nede langs Reolernes Fod.

Midt paa Gulvet stod hans Arbejdsbord. Ligesom Reolerne af ganske mørktbejtset Egetræ.

Ligeoverfor hans Skrivebordsstol var der stillet et mindre Bord ind imod hans. Der plejede Fru Eja at sidde. Enten beskæftiget med at studere alle de Bøger som hun maatte læse igennem for at kunne følge med ham. Eller i Færd med, paa sin Skrivemaskine at nedskrive, efter hans Diktat, eller hans Kladde, de Noter der var at gøre.

Og hun listede sig til, mens hun læste eller skrev, at se over paa ham. Hendes Øjne kunde saa nemt blive fulde af Taarer af en hed og næsten svidende Glæde, og det var ganske usigelig svært

ikke at springe op, pludselig, og løbe over til ham og kysse ham. Men Erik mærkede det altid, straks efter, naar hun saadan saa' paa ham; og han løftede sit Ansigt imod hende og smilede, med sit Hjærte i sine Øjne, til hende.

Saa nikkede de til hinanden, eller Erik gik over og bøjede sig ned over hende, der sad og ventede ham lykkefuldt, og han kyssede hende, mange Gange.

Og naar hun saa læste videre, saa forekom det hende, som var hver Side hun kom igennem, en ny og glæderig Viden om hans Kærlighed og Vilje til hende. Saa gled hendes Tanker, en Tid, bort fra Bogen, for at være hos Erik, helt og fuldt. Og naar hun vendte tilbage til Læsningen igen, lidt efter, saa havde hun, uden at ane det, glemt næsten alt det som hun havde læst i Forvejen. — Paa denne Maade gik det til, at hun undertiden var en hel Maaned om at læse en eller anden ganske lille og tynd Bog igennem. Og saa kendte hun alligevel ikke stort andet af den, end at hun elskede Erik, og han elskede hende, og de var aldeles forfærdeligt lykkelige, begge to!

Og saa debatterede hun Bogens Indhold med ham. — —

Ogsaa i den lille Gymnastiksal oppe paa Tørreloftet havde Erik forandret enkelte Ting: for nu skulde jo ogsaa Fru Eja lære at fægte — det havde 'hun bedt ham om hun maatte.

Og hun var umaadeligt ivrig. Hun havde, allerede forlængst, faaet syt sig to eller tre forunder-

ligt dejlige Dragter. Med korte Jaketter og posede Benklæder; og meget høje Snørestøvler, hvor der kun var indvendige Hæle.

Men da hun var naaet saa vidt at hun havde prøvet alle tre Dragter hver een Gang, saa maatte Erik anvende blid Vold, hver Morgen, for at faa hende til at staa op. Og det var slet ikke helt sjælden at ogsaa hans Forsøg paa at faa hende dertil, egentlig kun var den allersorteste Skrømt.

Eja var ganske nær ved at græde:

»Aa!« — sagde hun, og smilede, forræderisk, med det Smil som hun meget godt vidste, at Erik aldrig havde kunnet sige Nej til, og som hun derfor havde maattet love ham kun at ville anvende ved de allerhøjtideligste Lejligheder —: »Aa, bare ligge et eneste lille halvt Minut. Ganske tæt ind til dig!«

Men ti Minutter efter protesterede hun og sagde at Minuttet kunde aldeles ikke være gaaet endnu. Der var bestemt ikke gaaet mere end allerhøjst ti Sekunder.

Men, de fleste Dage kom hun op i rette Tid — og saa var hun meget friskfyrsagtig, og lo haanlig ved Tanken om hvor let det egentlig var at staa tidligt op.

Og hun stod — i sine vide, mørke, posede Knæbenklæder og med de høje, spinkle Underben i sorte, stukne Traadstrømper — og haandterede, smilende med sit blide Smil, smidig i sit bløde Haandled, den bøjelige Fleuret.

Naar Erik fik et Stød ført ind paa hende, smilede hun ganske svagt, og hviskede — fortrydelig, mod sin Vilje —:

»Aa fy!« Og Fægtemaskens Traade ligesom splittede og delte Lyden af hendes Stemme, saa at det forekom ham, som var det hele hendes Ansigt der havde hvisket til ham.

Men naar det var hende der, efter en dristig Finte, ramte ham, saa stampede hun Appeller, med begge Ben, af Glæde. —

De havde været gifte et Aarstid, og baade Erik og Eja var meget stolte over alt det som de havde naaet i dette Aar.

Baade havde de haft Tid til, igennem alt hvad de tog sig til af Livets daglige Handlinger, at knytte sig nærmere og nærmere til hinanden —

og de havde ogsaa faaet læst mange Ting med hinanden.

For det var Ejas urokkelige Plan at blive Lærerinde paa den Skole hvor han var.

»Jo!« — havde hun sagt, en Dag; hun havde siddet og skrevet et Udtog af en Bog som hun vilde lære. Men var holdt op dermed og sad, længe, og saa' grundende frem for sig. Oljelamperne der stod paa Skrivebordet kastede deres dæmpede Lys ud i Stuen, og Skæret samledes i en næsten sølvfarvet Streg midt igennem hendes Ansigt. »Jo!« — sagde hun tilsidst, og hendes Stemme blev ganske høj af bare Eftertanke — »Jo, jeg trænger virkelig

saadan til, altid at gøre det samme som du gør. Det kan du da nok forstaa.

Og tror du ikke, at jeg kan nok til at læse med de allermindste Klasser?

Og hvor det vilde blive morsomt at tjene sine Penge selv!

Ikke?« Og hun saa' bønfaldende hen paa ham.

Erik nikkede til hende, og var gladere endnu end nogensinde før over sit Arbejde, og over Eja, og over det altsammen, og over meget mere end det.

Men Eja vilde ogsaa læse alle de Forfattere der havde skrevet om Opdragelse, og som Erik havde læst. —

»Og jeg skal da ogsaa læse med vores egne Elever. Naar vi faar Skolen, altsaa. Ikke sandt.

Det manglede da bare. Vel?« — sagde hun, da de var begyndt paa at arbejde sig igennem Ratke og Comenius, Erik og hun.

Det kneb meget for hende at komme igennem de to gamle Pædagoger — men den Dag hvor de var blevne færdige med Rousseau's Emile, saa sad hun, lidt, tavs, med Hovedet paa Siden og pillede ved Bogens Kant.

»Ja!« — sagde hun saa, og talte meget afgørende — »Det er jo et dejligt Sprog han har. Men han er virkelig skrupkedelig.

Ikke sandt?

Naa!« — føjede hun til, lidt efter, og saa' op — »det er jo ogsaa kun for Morskabs Skyld man læser ham!«

»Ja — netop!« — sagde Erik og havde et Ansigt, som fandt han hendes Logik ganske uangribelig.

»Aa fy!« — hun lo, halvt fortrydelig over hans Tone — »jeg mener jo, at hans Idéer dem kender vi jo, i Forvejen, allesammen, nu til Dags!« —

Saa pløjede Erik og hun sig, i de næste Maaneder, igennem alle Pestalozzi's Skrifter, der var milde og lyse og blide i Ord og Tanker — og Eja var meget glad over ham:

»Jeg ved ikke« — sagde hun, og troede selv, at bedre Bevis paa en ren og uforfalsket Videnskabelighed kunde hun ikke give — »jeg ved ikke — men jeg synes, at hans Bøger, Pestalozzi's altsaa, de passer saa godt til *din* Stemme, Erik!

Dèt er egentlig det som jeg bedst kan lide ved dem!«

Men Erik satte sit mest alvorlige Ansigt op og tog hende ind til sig og kyssede hende —:

»Min lille, dygtige Kone!« sagde han.

Men Spencer og Ritter og Stuart Mill vilde hun kun læse, fordi Erik havde læst dem — og han behøvede saamænd slet ikke at gennemgaa dem med hende, sagde hun. Hun vilde helst læse dem alene, for hans Skyld. — Og Erik havde hende mere end mistænkt for at have været over al Maade flygtig da hun kom igennem dem. Men han lod som ingenting og nøjedes med at smile over hendes overdrevne Sikkerhed naar hun talte om disse Forfattere.

Alle de moderne var hun glad for. Tolstoi læste hun næsten i febrilsk Iver og blev umaadelig hurtigt færdig med ham; og Johannes Müllers »Grüne Blätter« var forfærdelig dejlige, syntes hun, mens hun var i tredje Bind. Men senere brød hun sig ikke meget om at høre hans Navn blive nævnet. Og Ellen Key var voldsom klog. Ja, og saa skarp og blid paa eengang, sagde Eja, og lukkede Bogen tankefuldt i: For at nyde den rigtig, troede hun. —

Og hun var altsaa forlængst begyndt at give Undervisning.

Naar hun gik til Skolen var hun ganske forfærdeligt nervøs, i den første Tid:

»Tror du nu virkelig at jeg kan mine Ting?« — spurgte hun; og Erik maatte høre hende, i al Hast, staaende bag paa Sporvognen, igennem i Aarstallene. Og hendes Øjne blev helt sorte af Fortvivlelse, naar hun ikke straks fandt det rigtige Tal. Saa klemte hun med begge sine Hænder rundt om hans Arm —:

»Jo!« — sagde hun, og næsten raabte, i sin Kvide — »du maa ikke sige det!

Jeg ved det godt.

Jeg ved det meget godt selv.

Det sidder lige her!«

Og henne paa Skolen var der ingen der kælede for Børnene som hun, og ingen der forstod dem som hun, og ingen der, som hun, var Magen til dem i et og alt.

Men naar hun kom hjem til Erik var hun meget

stolt og selvsikker, og vrimlede med Historier om hvor kære og flinke og dejlige Børnene var.

»Jo, tænk dig!« — sagde hun og løftede sine hvide Hænder for at belave ham paa hvor forbavsende dèt var, som hun vilde til at fortælle — »tænk, der var en af dem der kunde hele Kongerækken uden en eneste Fejl! Og saa sagde jeg til de andre: der kan I se, hvor han er flink!

Kom her hen til mig — sagde jeg saa til ham — saa skal du faa et Kys, fordi du er saa flink!«

Erik lagde sin Arm om hendes Skulder, men hun var slet ikke færdig endnu med at fortælle, og saa rev hun sig, meget harmfuldt og meget videnskabeligt, løs fra ham og fortalte videre:

»Jamen — tænk saa, at saa giver Drengen sig til at tudbrøle. Og saa spørger jeg ham jo hvad der er i Vejen. Naa, og tænk, saa havde han snydt, den dejlige Unge! Læst det lige ud af Bogen! Altsammen! Hele Rækken igennem!

Og saa græd han fordi jeg havde rost ham. Forstaar du!

Men saa gav jeg ham ogsaa et Kys til og sagde at saadan skulde det være!

Var det ikke rigtigt af mig, hvad?«

Erik kyssede hende: »Jo« — sagde han og var meget mere stolt af hende end han selv anede — »jo, det var fuldstændig rigtig. Og meget kært af dig!« — — —

Men der var en enkelt Dag hver Uge, hvor Erik var til Forelæsning, og der blev Eja hjemme. Og

saa var hun meget nysgerrig naar han kom igen, for hun vidste at saa havde han et eller andet med til hende. Og hun lod som om hun kun tænkte paa hvad han mon nu kunde have med, idag — men i Grunden var hun ganske ligeglad med dét. Det var bare saa vidunderligt at vide at nu kom han hjem, og der havde han gaaet og tænkt paa hende.

Han købte sjældne og skønne Blomster til hende, af dem med stærke Dufte, saadan som han vidste at hun elskede dem: fløjelsbløde, mørke Blomster, med dybe og tunge Bægre.

Og hun tog, med begge fulde Hænder, rundt om Blomsterne, og sluttede deres Kroner inde i de hulede Haandflader, indtil Bladene — ligesom bragte i Feber ved hendes Huds Varme — sendte, stærkere end før, deres Vellugt ud; og saa bøjede hun sit Ansigt ned over dem og sugede, med lukkede Øjne, Duften til sig — — og naar hun saa' op, igen, var der et dirrende, lykkeligt beruset Smil over hendes røde og høje Læber.

Han kom en anden Dag med en stor, aflang, kosteligt sleben Topaz — dens næsten utallige Facetter lyste med en hjærtevarm, blid og rolig, Guldglans, der stribedes af Kanternes Sølvstreger — fattet ind i en ganske spinkel Guldramme; bestemt til at hænge ved hendes Øre —

og han hjalp hende, med glade og kælne Hænder, at fæste den lille Guldskrue ved hendes venstre Øre, og sad, bagefter, overfor hende for at

se hende med den paa. Fru Eja sad, med Hænderne højtidsfuldt samlede i Skødet, ganske ret op og ned i Stolen, og lo meningsløst, sagte, af Glæde. Saa bøjede hun Hovedet lidt og rystede, svagt, med det, saa at Topazen gled frem og tilbage over hendes Kind. Og baade hun og Erik følte det, som var det hans Haand, eller hans Mund, der havde rørt ved hendes Hud.

Eller han kom hjem med Ting, som han vidste at hun holdt af at spise: Bananer — og hun lo underfundigt til ham med Øjnene, mens hun, med samlede Læber, sad og rev Skrællen af i lange, smalle Striber, der var ligesom forede indvendigt med hvide Silkefnug, og satte, saa, sine ganske hvide Tænder i det matte, bløde Kød. Eller det var kandiserede Violer, som hun elskede at spise, siddende paa hans Skød, og i Mørke, og med lukkede Øjne, for rigtigt at kunne smage deres Lugt. —

Og paa saadanne Dage skulde han have en Belønning. Og efter Middag gik de ind i Dagligstuen, som de ellers saa' meget ned paa, og kun sjælden kom i, og saa skulde Eja spille for ham.

Eja var slet ikke meget musikalsk. Og det var, derfor, kun ganske faa og enkle Melodier hun kunde spille, helt saadan som de spilles skulde. Det var blide og stilfærdige, undertiden vagt sentimentale, Melodier som hun spillede.

Og Eriks Øre — der var gjort tusindfold lydhørt overfor hendes Spil, af hans Kærlighed til

hende — forstod, instinktivt, umiddelbart, at finde Fru Eja selv frem igennem disse enkle og faatonede Melodier. Han hørte, hvordan dette var selve hendes blide og douce Jeg, det var hendes inderste Tankes uvidste Vilje, det var selve hendes Kærlighed til ham: med dens faa og hjærtemildt enstonede Ord, med dens blide og klartfølte Tanker, dens ligefremme og følelsesstærke Handlinger.

Og hans Øjne dvælede, imens — med fjærne Blikke der, alligevel, saa' alt — ved hendes hvide og smalle Hænder der, næsten kælent lade, sprang, nu og da glimtende med deres Ringe, henover de hvide Taster paa Pianoet. Men de sorte var næsten ikke til at skelne i Skumringens svage Lys.

Nu og da hændte det, at hun slog en forkert Tangent an, eller hendes Fingre snublede — og hun skyndte sig at slippe Tangenterne, med begge Hænder, og foldede Fingrene, hastigt og dybt, i Skødet — det var som vilde hun gemme dem i en Skammekrog. Og hun saa' hen paa ham, med Blikke der var helt uden Syn, af Forskrækkelse. Men Erik vaagnede, med et Ryk, op af sine Drømme om hende, og smilede hen til hendes Øjne, indtil hun lo, selv, og sagde —:

»Ja —: men min Spillelærer slog mig altid over Neglene, naar jeg spillede fejl!«

Og saa kunde hun ikke spille mere, den Aften, sagde hun, men maatte hen og sidde paa hans Skød, med sin Arm om hans Hals. Eller hun satte sig, ved Siden af ham, i en eller anden Sofa og

flettede, langsomt, sine Fingre, fastere og fastere, ind imellem hans. — —

Saa var det en Aften, Sommeren efter at de var blevne gift. De havde spist ude i Haven, og nu hyllede de sig i Røgskyer for at værge sig imod Myggene, der svirrede, som smaa Stykker levende Spindelvæv, rundt omkring dem.

Eja lænede sig tilbage og vippede paa den gule Havestol; Fødderne havde hun sat op paa Trem-mebænken hvor Erik sad. Med en stor og velgemt Omhu havde hun, ligesom tilfældigt, faaet Kjolen trukket lidt op, saa at Erik ikke kunde undgaa at se et Stykke af hendes Ben. For, dem var hun meget stolt af, siden en Aften hvor Erik sagde, at det var Statueben hun havde. Mindst et Par Gange om Ugen maatte han prøve om han endnu kunde spænde om hendes Ankel — med den venstre Haand skulde det være, for det var den mindste, havde hun opdaget.

Aftenen var lun og stille. Træerne stod tavse; man mærkede Roserne der var omme bag Tjørne-buskadset. Nu og da blev Stilheden forstærket, naar man hørte den elektriske Sporvogn ude paa Gaden; de dobbelte Klemt naar to Vogne mødtes, lød som Raab, eller som fjærne Glam af store Hunde.

Eja havde siddet tavs i nogle Minutter.

»Hør!« — sagde hun, med eet, og havde Ciga-retten hængende mellem Læberne. Hænderne havde

hun foldet rundt om Knæene — »Sig mig engang, Erik. Hvornaar har du altsaa tænkt dig at faa lavet den Skole du vil have?

Skal vi ikke snart have den?«

Erik saa' op. Han havde siddet, en Stund, og set ned paa Gruset der ligesom lyste i Skumringen.

»Hvornaar?« — svarede han — »Ja. Foreløbig kan det jo ikke blive.« — Han lo. — »Jeg mangler baade Penge, — og rigtig Klarhed over hvordan den Skole skal være!«

Fru Eja blæste haanligt:

»Penge!« — sagde hun, som drejede hele Sagen sig kun om nogle faa Kroner — »Penge kan vi sagtens faa.

Og hvordan den skal være — du ved saamænd meget mere hvordan en Skole skal være, end alle dem der ellers har Skoler!«

»Naa—aa!« — sagde Erik og lo — »det gør jeg nu for det første ikke. Og for det andet skal man naturligvis ogsaa vide mere for at lave noget nyt, end for at —

Næ, min Ven« — han bøjede sig frem og tog hendes ene Haand ind i sin — »næ, jeg maa først og fremmest have det altsammen helt klart!: Hvilke Fag der skal læses. Og hvormeget der skal læres af hvert, i alle de forskellige Klasser.

Førend om et Par Aar kan jeg slet ikke begynde paa det! Du kan nok forstaa, at jeg maa først have fastslaaet, grundigt, fuldstændigt, hvad der er unødvendigt af det som Børnene lærer nu!

Ikke sandt?«

Hun nikkede, men var egentlig ikke overbevist: hvergang Erik havde skrevet, i Tidsskrifter eller Skoletidender, om de enkelte Dele af Planerne der allerede var klare, saa havde alle rost hans Idéer. Baade de gamle og de nyere Skolemænd havde, Gang paa Gang, taget hans Forslag op til videre Drøftelse. Jo, tænkte Fru Eja, han vidste saamænd mere end nok! — —

Denne Vinter var det at Erik og Eja lærte Frøken Anna Hertel at kende.

Eja var, øjeblikkeligt, meget begejstret.

»Er hun ikke sød?« — sagde hun, om Aftenen da Frøkenen havde været paa Visit, og de havde talt om hendes Bog — »er hun ikke?

Og saa' du, hvor hun var ivrig. Hun blev smækvred paa mig, da jeg sagde at jeg syntes absolut at du havde Ret!

Jeg er viss paa, at nu har hun bestemt at hun vil aldrig mere komme her! Og saa kommer hun i Overmorgen. Eller senest paa Onsdag! Ikke?« — —

Og da saa Frøken Hertel, ganske rigtigt, havde været hos dem om Onsdagen, saa gik Eja, et Par Dage efter, op til hende; og hun var meget rørt og meget begejstret da hun kom hjem fra dette Besøg.

»Tænk dig!« — sagde hun, ved Middagsbordet, og lænede sig, ivrigt, frem over sin Tallerken — »tænk, begge hendes Forældre er døde. Og hun boer i et lille, skrækkeligt Pensionat.

Du skulde bare have set Pigen der lukkede op!

Men saa er hendes eget Værelse saa hyggeligt og kært!

Rigtigt saadan et klogt, lille Værelse — du ved! Med Bøger og en hel Del Billeder der er valgt ud, forstaar du: eet fra hver Skole. Altsammen Fotogravurer, naturligvis!« Og dette sidste sagde Eja som en stor Anbefaling for Frøken Hertel: for, siden den Dag, hvor Erik havde sagt at han holdt mere af Fotogravurer end af Malerier, siden da følte Eja paa Forhaand gærne Tillid til Mennesker der havde den samme Smag. — —

Saa gik Tiden, og Erik og Eja var ofte sammen med Frøken Hertel.

»Jo!« — sagde Fruen, en Aften, et Aarstid senere, til hende, da hun skulde gaa. Hun stod ude i Entréen og tog sin Frakke paa, Eja holdt hendes Handsker for at række hende dem, og saa havde hun en Bog under Armen som Frøkenen skulde laane — »Jo — skal vi ikke aftale at De kommer her hver Fredag?

Ellers narrer De os saa tit!«

Frøkenen lo:

»Tak« — sagde hun — »jo det vilde jeg meget gærne! Men, De skal se, lad os hellere nøjes med hveranden Fredag! Ellers bliver De altfor hurtigt ked af mig!«

Og de lo begge to.

Og saa kom Anna, for Fremtiden, hveranden Fredag.

De gik i Teatret med hinanden, alle tre, eller paa en Variété, nu og da. For Eja og Anna mødtes i en stor Sympati for franske Chansonettesangerinder. Men oftest sad de, hjemme, og læste højt eller talte. Eller Frøken Hertel havde skrevet noget nyt, og de skulde høre det, og sige hende deres Mening, bagefter. Naar hun havde skrevet daarligt skulde hun have Skænd af Erik.

»Ja!« — sagde hun, en Gang; hun var lige bleven færdig med at læse en Fortælling op — en ganske kort een om en Moder og hendes Datter. Og hun havde kunnet mærke, under Oplæsningen, at den ikke rigtig kunde fange de andre helt — »Saa!« — sagde hun og foldede Hænderne og saa' ekstatisk artig ud — »Nu skal jeg have Skænd!

Jeg kan se det paa hans Ansigt!«

»Ja!« — sagde Erik og kom til at smile, skønt han slet ikke var oplagt til det — »Det er ogsaa noget rigtig uærligt noget, alt det De har skrevet der!

Den Beskrivelse De giver af Datterens Skikkelse, den er jo skreven med en Digters Ord, eller med en Elskers — og saa er den, alligevel, lagt i Tankerne paa Moderen!

Ja — det er en ganske dejlig Skildring De giver — — men hvad kan det hjælpe, naar en Moder aldrig vilde kunne se det De lader hende tænke!?«

«Godt!« — sagde Frøkenen og forstod at Erik havde Ret — »saa skriver vi den altsaa om!« — —

Da Erik og Eja havde været gifte i et Par Aar, begyndte han at læse en Del Bøger om Kønsliv med hende.

Hun var meget betaget baade af Krafft Ebing og af Moll.

»Hør!« — sagde hun, en af de første Dage hvor de læste i Ebings Psychopathia — »det er jo egentlig skrækkeligt. Ikke sandt.: At Kønslivet virkelig skal spille saadan en Rolle for os Mennesker?«

»Hvorfor egentlig det?« — spurgte Erik. Han havde sin Arm om hendes Hals, mens de læste.

»Jo!« — sagde hun og smilede ved at føle hans Haandled paa sin Kind; hun drejede Hovedet frem og tilbage for at kunne mærke ham bedre endnu — »Men naar man læser dette her, saa skulde man jo tro, at alting bunder bare i dèt ene.: Kønslivet, altsaa. Ikke?«

Erik smilede —:

»Ja. Men tænk dig saa, at naar vi ikke spiser — saa kan vi ikke leve. Saa stor Rolle spiller det at tilfredsstille sin Sult.

Og saa er det da ganske rimeligt, at vores anden Naturdrift, ogsaa maa tilfredsstilles nu og da, hvis vi skal kunne være lykkelige! Hvad?«

Eja saa' paa ham, eftertænksomt, og nikkede. Men i de første Uger var hun alligevel halvt flov over at læse i de Bøger.

»Hvorfor skal vi egentlig ogsaa læse om alt dette her?« — spurgte hun, en Aften. De var blevne færdige med Krafft Ebing og skulde til at begynde

paa Moll — »hvorfor skal vi egentlig kende alle de Ting? Hvad, Erik?«

»Fordi vi lærer Mennesker at kende, paa den Maade!« — sagde Erik og tog hendes Hænder og saa' hende ind i Øjnene, der blev saa lykkelige under hans Blik — »For du ved nok, fra dig selv, at Kønsdriften, det er den dybeste af alle vores Drifter; den inderste, forstaar du. Og derfor er det ogsaa den uklareste, den som vi faar mindst at vide om, naar vi ikke læser om den.

Naa, og kan du saa begribe det: for at kunne være virkelig god og klog imod Mennesker, maa man kunne forstaa dem. Og man forstaar dem ikke, naar man ikke kender alle de forskellige Former som Kønslivet kan have!«

Hun nikkede og forstod ham næsten. Men først da de var færdige med baade Moll og Havelock Ellis, saa havde hun rigtig begrebet det altsammen.

»Ved du hvad!« — sagde hun saa, en Dag, til Erik. De havde fægtet deres tre Kvarter, og hun stod, deroppe paa Loftet, og rettede paa sit Haar efter at have taget Masken af. Erik hængte Fleuretterne op paa Væggen. — »Igaar Aftes forstod jeg egentlig først rigtigt, hvorfor vi har læst alle de Bøger. Du ved nok.

Og jeg synes at det er saadan Synd: for alle de tusinder og hundredtusinder af Mennesker der bliver mishandlede og straffede og fordømte, ikke sandt, Erik: bare fordi de ikke føler saadan som vi gør.

Men jeg er viss paa at hvis alle Mennesker kendte disse her Bøger, saa var der ikke nær, nær saa mange ulykkelige.

Vel?«

Erik tog hende ind til sig og kyssede hende og var stolt og lykkelig —:

»Min egen kæreste Ven!« — sagde han og knugede hende ind til sig — »Ja. Nu har du forstaaet det altsammen rigtigt, og godt, og saadan som det skal!

Min lille og blide og kære Ven!«

Men Eja fik Taarer i Øjnene af Stolthed over hans Roes.

»Aa fy!« — sagde hun, og anede ikke sine egne Ord — »Aa, Erik!« —

Men i den første Tid havde hun været meget lykkelig ved at kunne imponere Frøken Hertel med at bruge en Mængde latinske og græske Fremmedord om de alleruanstændigste Ting.

En Gang havde Anna fortalt om en af sine tidligere Skolekammerater der, forleden, Dagen efter sit Bryllup, var løbet hjem igen, til sine Forældre —:

»Ja!« — sagde Frøken Hertel, tilsidst, og saa' tankefuldt frem for sig — »jeg kan egentlig ikke begribe det. Dengang, i Skolen, var hun virkelig saa — hedt anlagt. Hun havde altid en eller anden Veninde, som hun kyssede, evig og altid. Og skinsyg!

Saa nu forstaar jeg hende egentlig ikke. For

hun var virkelig glad ved ham, da de var forlovede!«

»Aa!« — sagde Eja, og det lykkedes hende at sætte et meget ligegyldigt og overlegent roligt Ansigt op — »Homoseksuelle Kvinder er virkelig temmelig ofte fuldstændigt anæstesiske over for Mænd. Man ser saamænd mange Eksempler paa den mest absolutte Dyspareunia overfor Mænd, og samtidig kan der godt være en stærk Libido overfor Kvinder.

Og saadan har det aabenbart været med din Veninde!«

»Javel. Libi — libido —« — sagde Frøken Hertel og var maalløs.

Erik lo —:

»Ja!« — sagde han, tilsidst, og kyssede Eja, og maatte le igen — »hun mener: At Mennesker der er saadan at de bliver forelskede i deres eget Køn, de har tit Afsky for det andet. De kan ligefrem blive syge, bare af en Berøring!« —

Tilsidst holdt Eja op med denne Vane. Det var en Dag hun havde fortalt, fra en Bog hun havde læst, om en Mand der var gift tre forskellige Steder, i Paris, og delte sin Tid ligeligt imellem de tre Koner.

»Ja!« — sagde Eja, med et Ansigt som af Sten — »han levede altsaa fuldstændigt monogamt med dem alle tre, paa een Gang!«

Men saa lo Erik og Frøken Hertel af hende,

indtil de var hæse begge to. Og Eja lo med, for Skams Skyld.

Men siden den Dag var hun meget forsigtig. —

— — —

En Aften var de to Damer alene. Dengang havde de kendt hinanden i tre eller fire Aar.

De havde talt om en Bog der var udkommet fornylig, saa sagde Frøken Hertel — pludselig, uden nogen Overgang:

»Ja, det er egentlig underligt« — hun havde rejst sig op og stod, med sine frie Manerer, og tændte sig en Cigaret over Lampeglasset. De var inde i Eriks Værelse — »det er egentlig underligt med Deres Mand!«

Eja saa' op. Frøken Hertel satte sig ned, halvt sidelænds paa Stolen —:

»Jo!« — blev Frøkenen ved, og saa' efter Ilden paa Cigaretten — »jeg tror virkelig, at alle Mennesker der lærer ham at kende, vilde blive lykkelige.

Synes De ikke?

Man kan ligesom se paa ham, hvor han er bleven stærk og klog og fast. Og forstaaende, af Lykke.

Naar man ser ham, saa synes jeg at man ligesom vèd: hvis han vil hjælpe, saa bliver det godt, altsammen!

Ikke?

Han er saa lykkelig, selv, i sit Liv, at han ligesom smitter andre!«

Fru Eja nikkede. Der var, med eet, sprunget ligesom en Gnist, en Flis der stak, ind i hendes Hjærte. Hun forstod ikke hvorfor: Frøken Hertel sagde at Erik var lykkelig — altsaa, at Eja gjorde ham lykkelig. Hvad var dèt at føle Smerte ved?

Men alligevel kunde hun ikke faa denne Følelse til at forsvinde. Tværtimod syntes hun, nu, at hun havde mærket den længe. Hun kæmpede imod saa godt hun kunde:

»Ja!« — svarede hun og saa', ivrigt, rundt i Stuen — »men saadan har Erik været altid. Tror jeg.

Det er alt det som han har læst og forstaaet — det gør, at han ligesom har truffet Folk førend han taler med dem. Og saa er de, paa den Maade, ligesom gamle Bekendte for ham, straks naar han ser dem. Derfor forstaar han dem saa godt. Og saa har de Tillid til ham, og er glade ved ham. —« Hun tav et Øjeblik —:

»Og saa er hans Stemme saa blid. Og saa, ja, saa er der jo ogsaa det, at — jeg ved ikke — men jeg synes, Ordene lyder altid saa sandfærdige naar han siger dem!«

Frøken Hertel nikkede.

Og saa skiftede Fruen Tema. —

Men senere hen paa Aftenen, da Erik kom hjem og Frøkenen var gaaet, saa var Fru Eja meget overstadig. Hun lo og spøgede og var meget talende. Men, pludselig, tilsidst, kastede hun sig, halvt lende, halvt hulkende, ind til ham og sagde:

»Du. Der kan gøre en Verden lykkelig!

Hjærtevirtuos!« Og hun knugede sig ind imod ham.

Han klappede hende, og lo lidt, og forstod ikke helt hvad hun mente. —

Men siden den Dag mærkede Eja, hvergang Frøken Hertel var hos dem, dette svage Sting i sit Hjærte. Og, undertiden maatte hun gøre sig megen Anstrængelse, for at kunne skjule det helt. — — —

Nu var det, altsaa, et Par Aar efter denne Aften, sket at Frøken Hertel havde bestemt sig til at rejse over til sin Onkel i Jylland for at blive der, en Tid.

Og den Eftermiddag hvor Erik havde fortalt Eja dette, da havde hun, igen, brugt hint Ord »Hjærte-virtuos!«

Erik var ikke helt klar over hvad hun mente med det Navn — og heller ikke hun selv vidste det. Hans Spørgsmaal slog hun hen i Spøg.

Men de følte, vagt, begge to, at der laa en Bebrejdelse deri, en Antydning af en eller anden Fejl hos ham. Eller i hans Handlemaade overfor Fruen — eller overfor Frøken Hertel.

Der var gaaet omtrent tre Uger siden den Dag, hvor Frøken Hertel var rejst til Jylland. Fru Eja havde, for en Ugestid siden, faaet et kort Brev fra hende, hvor hun skrev at hun var rask og glad og læste meget. Hun vilde blive et Par Maaneder endnu, derovre. — —

Erik og Eja var henne hos hendes Forældre. Det var hendes og Axel Werings Fødselsdag. Den holdtes, som altid, af Hensyn til Grossererens Forretninger, paa en Søndag.

Der var kun ganske faa Gæster, Axels Venner: Forfatteren Gustav Berg og hans Hustru, og en ung Mand der var cand. mag. og hed Aage Hertz. Det var første Gang at Erik Bang saa' ham. — —

De havde spist en Middag der varede meget længe, og som, til Clou, havde haft en stegt And fyldt med Champignons — det var Grosserer Werings Idé, og han havde været overmaade stolt af den.

Nu var de allesammen lidt trætte efter den megen Mad og den tunge Bourgogne.

»Den Burgunder vil jeg bede Dem smage Pokkers godt paa!« — havde Grossereren sagt til Herr Berg der var en stor Vinkender; og Wering lagde

sin ene Haand paa Bergs Ærme, mens den anden drejede Glasset rundt, opimod Lyset — »Den staar mig i godt og vel sytten Kroner pr. Flaske!!«

Nu sad eller stod de, allesammen, i Dagligstuen eller i Grossererens Værelse, og talte smaat med hinanden.

Gustav Berg havde faaet Bang ind i Herreværelset. De lænede sig, begge to, med Ryggen opimod det store Bord der var midt i Stuen. De havde talt, en kort Stund, om hvorlidt Litteraturen egentlig havde givet af gode og forstaaende Ord, om hvordan to Mennesker, der elsker hinanden, bør leve sammen.

»Ja!« — sagde Gustav Berg; hans Stemme var altid hed og hastig — »men det hele kommer af at der er jo ingen der kender en Kvinde, førend han er gift med hende og elsker hende!

Før den Tid eksisterer hun overhovedet slet ikke som Væsen, som Jeg! — Men det er jo, endnu, ligesom i gamle Dage, en blind Tro hos Digterne at de ikke kan digte hvis de binder sig til en enkelt Kvinde — og saadan gaar det til, at der er næsten sletingen Digtere eller Forfattere der kender Kvinderne!

Alle ugifte Kvinder er nemlig ikke alene ens, allesammen — men de er i det hele taget slet ikke til. De er Nuller!« Han lo:

»Derfor vilde jeg forlange at alle forlovede Par skulde favnes mindst tohundrede Gange, inden de fik Lov til at binde sig for hele Livet til hinanden.

For først saa, ved de om de kan blive lykkelige med hinanden!«

Erik smilede:

»Jo!« — sagde Berg, videre — »ikke sandt: Kvinden er skabt til at udvikle det som hun faar fra Manden. Men ikke til selv at skabe noget.

Derfor er det, at Kvinder der har levet i et langt og lykkeligt Ægteskab, det er maaske de Mennesker der overhovedet er naaet højest af alle: de forstaar alt, de tilgiver alt. Jeg synes, at det er baade deres Legeme og deres Aand og Hjærte der bliver saa skønt!« —

Grossereren stod i Døren til Dagligstuen. Han var bleven vækket, inde i sin Lænestol, af Axel, og nu maatte han finde et Middel:

»Berg!« — sagde han og slog ud med Haanden — »Hør, vil De være med til en L'hombre. De og Axel og min Kone og jeg?«

Berg nikkede.

Grossereren drejede Hovedet lidt og raabte, over Skulderen, ind til de andre:

»Ja. Børn — saa kan I sku ogsaa finde noget at more Jer med. Ikke sandt?«

Eja nikkede: »Spil I bare!« — sagde hun og lo. Hun havde siddet, lige siden Middagen, og talt om alle Ting med Fru Agnes Berg.

Nu sad de to Damer et Øjeblik tavse. Fru Berg saa' længe paa Ejas Hænder; der kom et sælsomt Skær i hendes Ansigt: Fru Agnes havde altid saa nemt ved at tænke sig et eller andet; saa bøjede

hun sig tilsidst hen mod Eja, lo lidt, undskyldende, og sagde:

»Aa, hvor er Deres Hænder dejlige! Mere levende Hænder har jeg aldrig set!«

Fru Bang smilede glad:

»Ja!« — svarede hun, og løftede den ene lange, hvide Haand et Øjeblik og lod den, saa, langsomt, glide ned, igen, til den anden, i Skødet — »Erik taler saa tit om dem!« Hun blev ganske lidt rød i Kinderne.

Fru Berg lo — en Smule usikkert.

Eja havde Hænder der var saa urørt hvide. Tavse som oftest kunde der være Øjeblikke, hvor Fingrenes Bevægelser blev som levende Hieroglyfer —: forstaaelige kun for det Menneske hvis Kærlighed og Kendskab til hende gav ham de tusinde Nøgler til Løsningen.

Det kunde hænde, naar Bang saa' paa hende, at disse Hænders spinkle Fingre med eet farvedes ganske svagt røde. Det Skær som en Haand kan faa, naar den lukkes sammen om en tændt, elektrisk Glødelampe —: en fin, ligesom streget, blødende rød Farve.

Og i saadanne Øjeblikke var hendes Hænder sælsomt undselige; de søgte, forvirrede, at benægte eller at skjule den Elskovserklæring som deres Blod raabte saa højt; de blev urolige, usikre, de krympede sig angst — og lykkelige. De prøvede — visse paa at det ikke vilde lykkes for dem — at slukke Begærets røde Blus ved at knuge sig sam-

men, saa at Knoerne hvidnedes og at Neglene satte Mærker i Hændernes indvendige Flader.

Og de forstod samtidig, disse levende Fingre, at Neglenes Spidser var som Naale, der blot end mere vækkede og pirrede Begæret — skønt hun lod, overfor sig selv, som vilde hun netop bringe det til at tie. — —

Fru Bergs Øjne lo saa underfundigt.

Saa rejste hun sig, lidt efter, og gik ind for at staa bag sin Mands Stol, ved Spillebordet, og se paa Spillet.

Fru Eja blev siddende i den store, dybe og magelige Lænestol, fuld af en lykkelig, vag, uudtalt, elskovsfuld Ladhed, der var bleven vakt ved Fru Bergs underfundige Smil. Hun sad og saa', smilende, tavs, ned til sine Hænder. De laa, som to lykkelige Børn, halvsovende og trætte, fulde af blide Drømme, i hendes Skød. Kun glimtede, nu og da, en af Brillanterne paa hendes Ringe, ligesom fortroligt og trygt, op i hendes Øjne, naar hendes Haand rørte sig ved Aandedrættet. — — —

»Se dèr!« — sagde Grossereren, rasende, og holdt sit sidste Stik op, næsten i Ansigtet paa sin Hustru — »Nej! Selvfølgelig kan du ikke engang overkomme at tælle Trumferne!«

Fru Wering rystede paa Hænderne. Det gjorde hun altid naar Manden havde kommanderet hende til at skulle spille Kort.

»Naa!« — sagde Berg, afledende — »Der gik jo et Kort ud. Det kunde jo have været en Trumf!«

Grossereren trak paa Skuldrene. Han trommede nervøst paa Bordet, og turde aldrig tage sine Kort op i Haanden, førend de alle ni laa foran ham. — —

»Maatte jeg have Lov til at tale med Dem om en Ting!« — sagde Hertz og stod, pludselig, ved Siden af Bang, der havde et Knæ paa en Stol og lænede sig til dens Ryg og saa' tankefuldt ud paa Regnen der faldt som Lodder. Eriks Øjne gled hen over Hertz' Ansigt: det var smalt og noget langt; ganske blegt, kun med en stor, rød Mund. Han havde sort Haar som voksede temmelig langt; paa den højre Side af Hovedet gled det frem foran Øret. Hans Underlæbe havde nogle svage Trækninger —: der var den samme, lidt spotske Usikkerhed over den, som i det Blik hans Øjne, inde under de lange Vipper, sendte op imod Bang.

»Jeg beder Dem undskylde, hvis det, maaske, er ret upassende at ville tale om disse Ting, under et Selskab« — blev Hertz ved — »men jeg ved ikke hvordan jeg ellers skulde faa Lejlighed til at tale med Dem. —

Jeg kom tilfældigvis, idet jeg gik igennem Rygeværelset, før, for lidt siden, til at høre, at De proklamerede Frihed i Kønslivet!«

Bang saa' forbavset og undersøgende paa ham. Hertz mærkede det uden at se op, og skyndte sig, nervøst, at tale videre:

»Aa, Gud bevare mig« — sagde han, hastigt, med noget for store Haandbevægelser — »Gud fri mig for at ville kritisere. Men — ja, jeg har nem-

lig læst blandt andet Deres Doktordisputats, og Deres sidste Artikler om Skolevæsen —. Og, derfor, jeg kan bare ikke finde det Centrum, hvorfra De naaer baade til Deres Meninger om Kønnets Indflydelse paa Karakteren — og samtidig til denne — — Frihed til Kønslivets Udførelse, eller hvad De vil kalde det!?«

Bang saa', endnu en Gang, hen paa Hertz — ganske overrasket over den andens Ord, der var saa helt uden konventionelle Hensyn. Hans Øjne stirrede lige frem, hen over Skulderen paa Erik; deres Udtryk var tomt og hørte slet ikke sammen med den overanspændt arrogante Livlighed der var i hans Ord og hans Gestus. Straks, da han mærkede Bangs Blik, trak han sine Øjne helt til sig og lukkede Laagene halvt. Men om Munden blev der — enten af Vane, eller ved en Kommando fra hans Vilje, Bang kunde ikke se hvilket — staaende dette dobbelte Smil, hvor der var Spot i den ene Side og Træthed i den anden.

De begyndte at gaa, sammen — Bang var næsten fortumlet — henimod Fru Werings Værelse, hvor der var tomt.

»Man maatte dog først være klar over« — svarede Bang, derinde, med et kort Smil — »hvad jeg mener med Frihed til Kønsliv, inden man kan bedømme, hvorvidt det staar i Modstrid med mine andre Teorier!«

»Ganske vist!« — sagde Hertz. De var komne ind og havde sat sig. Bang i Hjørnet af en Sofa,

Hertz sad i en Lænestol ligeoverfor ham; han røg hastigt og nervøst, og maatte blinke med Øjnene fordi han ikke gav sig Tid til at puste Røgen bort fra sig — »ganske vist, men Ordet Frihed har dog en viss, almenanerkendt Betydning!«

»Det synes jeg ikke!« svarede Bang, han talte næsten ligegyldigt — blot sad han og undrede sig vagt over den ivrige Angst, der laa i den andens Væsen; en Angst der forekom Erik at være ligesom endogsaa bange for at vise sig, og derfor havde den forklædt sig i denne altfor overlegne Overlegenhed — »Abstrakte Begreber har overhovedet slet ingen almenanerkendt Betydning. De maa altid først defineres, imellem to Mennesker der vil tale sammen!« — Han smilede et Øjeblik, givende en Undskyldning, paa Forhaand, for sin næste Sætning —: »Og det var jo til Berg jeg talte, dengang. Han kender min sædvanlige Brug af Ordet Frihed!«

Hertz saa', spørgende, paa ham — og han fortsatte, ganske lidt uvillig:

»Frihed under Ansvar, nemlig!«

»Ja!« — sagde Hertz, og skuttede sig ligesom velbehageligt tilbage i Lænestolen, imens det spottende i hans Læbe kom igen — »Ja, saa betyder denne Frihed jo heller ikke mere end den vi har nu:

»Gør hvad du selv vil — men synes vi andre, at det er galt hvad du har gjort, saa faar du Prygl! Eller vi kapper Hovedet af dig!«

Ja — unægtelig!« Han lo, med en sælsom hvas

Bitterhed der, med eet, rev ligesom en Flænge i Bangs uvillige Ligegyldighed, og Erik saa' — paa een Gang endnu svagt vred over den andens Ord, og dog følende, at der maatte være en eller anden tvingende Baggrund bag hans Væsen — hen paa hans skiftende Ansigt, mens Hertz talte videre med den samme, lidt forceret dæmpede Højrøstethed:

»Frihed under Ansvar! kære Dr. Bang — Javel, det er udmærket! Blot er der — ja, undskyld mig — men maa jeg spørge: hvorfra skal vi saa faa at vide, i Forvejen, inden vi handler, hvad der er det rigtige og hvad der er det forkerte!? Hvorfra skal vi faa at vide, hvad vi har at vælge imellem — inden I straffer os naar vi har valgt forkert!?« Han bøjede sig, pludselig, med et Ansigt, der var helt forvrænget af Lidenskabelighed, næsten Vrede, frem imod Bangs rolige Øjne:

»Vil De maaske være saa god at sige mig, hvad det er at handle godt?!« Han rettede sig op i Stolen og det spottende kom igen, stærkere end før, i hele hans Ansigt. Inden Bang kunde svare talte han paany:

»Det gode! Ikke sandt! Vi skal gøre det gode, siger De. Ja, De maa ikke blive vred — jeg tvivler jo ikke om, at De selv vèd, inde i Dem, hvad De egentlig mener med Deres Artikler og Bøger. Javel! Men netop derfor forlanger jeg af Dem, at De skal sige mig, *mig*, der har læst Deres Bøger uden at kunne finde hvad De mener med det gode — mig har De at fortælle hvad det gode er for noget?!«

Bang saa' over paa ham og søgte et Svar — men Hertz talte allerede igen, med sin skælvende Stemme der, nu og da, blev skærende, og med sin korte stødvise Latter der var saadan, at Erik maatte se paa ham, hvergang, for at vide om det var Latter.

»Alle taler om det gode, for Tiden!« — og Hertz lagde sig, med et bittert parodieret, himmelstræbende Blik, tilbage i Stolen —« men sig mig, tror De, at der i Grunden er nogensomhelst der egentlig ved, hvad det gode er for noget?

Ved De det? Hvorfor har De saa ikke skrevet det, i Deres Bøger?

Og ved De det ikke, hvorfra har De saa dristet Dem til blot at nævne det Ord?!

Jeg ved det ikke, hører De! Jeg kender Ordet, ypperligt, endogsaa — Javel, men jeg ved ikke *hvad* der er det gode!

Mine Forældre! — —« han trak Øjenbrynene i Vejret og talte snærrende respektfuldt —

»mine Forældre siger, at det gode er at blive Embedsmand, og at være agtet i Samfundet ved Hjælp af sine Penge og sin Stilling. Og at gifte sig endnu flere Penge til. Og at være hende nogenlunde tro. Og at faa et Par Børn med hende!——

Religionen siger noget lignende — men efter den skal jeg nok ære baade den jordiske og den himmelske Fader — og det er visst ret svært at skulle forene de to Ting!«

Hertz saa', da han havde talt, hæftigt over paa

Erik. Og endnu mere spottende end før, med en endnu større Angst — en Spot og en Angst, der ligesom kun vovede sig saa tydelige frem, netop for at blive bemærkede og saa blive modsagte, modbeviste, erstattede med Haab og Tro — talte han videre:

»Ja, De siger, i Deres Bog, at det gode det er dèt som udvikler Menneskets Evne til Lykke. Det er Viden og Sundhed og Lykke.

Ja!« — han bøjede sig, med et Ryk, tæt henimod Erik og lo, pludselig, ganske højt — »Ja — det gode er, gennem Viden og Sundhed, at kunne naa til det størst mulige Maal af Lykke. Det gode er at kunne naa til, engang, naar Lykken kommer, at kunne nyde den, tage imod den, drage den til sig, med alle Nerver, med alle Evner, alle, alle Dele af sit Jeg. Legeme og Sjæl.

Og det første Skridt til at naa til dèt, det er Selverkendelse — ikke sandt, saadan er det De siger, i Deres Bog!?

Det er Selverkendelsen vi maa og skal begynde med! —:

Det er ypperligt, brillant, det kunde ikke være bedre!

Men, sig mig blot en ganske lille Ting, bare en Bagatel —: naar jeg nu slet ikke forstaar en eneste af alle mine Følelser, naar jeg slet ikke begriber en Stump af mig selv — — sig mig, *hvad* er det saa, jeg skal udvikle hos mig?« Han rettede sig hastigt op i Stolen igen, saa' med et ganske kort

Blik over paa Bangs Ansigt, og sagde, saa, med en helt anden Stemme end før:

»De maa ikke blive vred paa mig! Ja, jeg ved godt, at jeg bærer mig ganske urigtigt ad — taabeligt, ogsaa. Men, sig mig — ja, for jeg har jo set, at De vil det rigtige —: hvorfor har De talt om det gode, og om at udvikle Selverkendelse, naar De ikke kan sige *mig*, hvad jeg skal gøre!« Hans Øjne hvilede, ligesom raabende om Hjælp, paa Bangs Ansigt.

»Hvad De skal gøre!« — gentog Bang og slog sine Øjne ned. Inde i ham kæmpede det hidsigt, smerteligt: han forstod hvor nytteløst det var at give Ord og Definitioner og Forklaringer. Det bedste Bevis paa hvor lidet dèt vilde nytte var jo, at han i Virkeligheden netop havde givet baade klare Ord og Beviser i den Bog som Hertz talte om: i Doktordisputatsen. Han havde vist, deri, at det gode er: sammen med et andet Menneske at kunne skabe og vedligeholde en fælles Lykke. Han havde vist hvordan der hører Viden og Kundskab til, førend man er i Stand til at skabe Lykke naar man ikke alene selv vil naa den, men ogsaa ønsker at hjælpe andre dertil. Han havde vist, at Lykke er at leve, fuldt, helt, i ustandseligt dirrende Spænding, med alle sine Evner, alle sine Tanker, alle sine Følelser. Og det kan kun naaes af den der gennem Viden og Studium virkelig kender hele sit Jeg. — Og han havde vist, saaledes, tilsidst, at det gode det er at hjælpe ogsaa andre til at

kunne leve fuldt og ubeskaaret: med alle dères Evner og alle dères Tanker og alle dères Følelser.

Saa saa' Erik op paa Hertz, og lagde, et Øjeblik, sin Haand paa hans Arm —:

»Det gode — det er at leve selv. For saa at kunne lære andre hvad dèt er!

Det gode —« han standsede, et Sekund, og der skød, næsten instinktivt, frem i ham en Følelse af at her var han netop i Begreb med at sige de Ord som Hertz ønskede at høre, og trængte til at høre — »det gode — det er, først og fremmest, aldrig at svigte noget Menneske som man engang har lovet at ville lære at leve! — —« Og Erik Bang saa', hastigt, med sine blide og stærke Øjne, over paa Hertz.

Men i hàns Ansigt var der blevet et sælsom roligt Smil, og der var ligesom et blankt Haab i hans Blik:

»Ja!« — sagde han, og hans Stemme var ganske stille — »De har jo Ret!

Saadan som jeg vidste, allerede fra det De har skrevet, at De maatte have det, inderst inde i Dem!«

Og han strakte, ligesom bedende og taknemligt, sin Haand over mod Bang og tog hans, et Øjeblik.

Men Bang skelnede, i samme Nu, en jagende Angstfølelse over at mærke hvor fuldt ud den anden troede paa hans Ord. Og han bøjede sig frem, hastigt, og sagde:

»Ja. Saadan er det gode. For mig!

Og det er kun i Kraft af dèt at jeg tør tro, delvis, paa at det ogsaa er det gode for andre. Men: kun delvis, hører De.

Ingen andre end De selv, kan *vide* hvad der er det virkelig gode for Dem! Husk det!

Tro intet Menneskes Ord — undtagen den der elsker Dem, og som De elsker igen!

Der er kun een Sandhed som der ikke kan tvivles om: det er Kærlighed!

Husk, først og sidst, dèt. Hertz! —« —

Fru Eja stod henne i Døren og kaldte, smilende og lykkelig, paa ham: de skulde hjem.

Hertz rejste sig hastigt og bukkede for ham.

Det var en Ugestid efter Selskabet, om Aftenen, Klokken var omkring otte.

De sad inde i Bangs Arbejdsværelse. Oljelamperne kastede deres blide og stilfærdige Skær over deres Pande og Isse. Oljebeholderne, der var af Krystal, lignede kæmpemæssige, kosteligt slebne Topazer.

Erik læste i en stor, tyk Bog; med en rød Blyant satte han, nu og da, en Streg eller et Kryds. Eller han kiggede over i en anden Bog, der laa tilvenstre for ham, opslaaet, satte Pegefingeren paa som Mærke og sammenlignede.

Fru Eja sad ligeoverfor ham, ved Skrivemaskinen, og var i Færd med at renskrive en gammel Artikel for ham. Hun var — som altid — halvt vred over sine lange og spidse Negle; de stødte saa tit imod Tasten oven over den, som hun egentlig skulde have. Saa smilede hun, lidt, hver Gang, og skottede over til Erik.

Han nikkede bare, naar han følte, at hun løftede Ansigtet imod ham.

Men naar hun skrev haardt, for at rette et Bogstav som hun havde faaet forkert, saa lød det som

raabte Gummivalsen og det blaa Farvebaand »Av!«, naar Bogstavet slog derimod. — —

Pigen kom ind og sagde, at Kandidat Hertz spurgte om Herskabet var hjemme.

»Ja, vi er hjemme!« sagde Bang. »Herind!«

»Hertz!?« — spurgte Fruen, da Pigen var gaaet, og saa' over paa Erik — »er det mon ham fra forleden?«

»Ja det er det vel« — svarede Bang. Han lagde Blyanten ned i den aabne Bog og løftede Hovedet. — »Talte du med ham?» spurgte han Fruen.

»Nej!« — hun var i Færd med at radere en Fejlskrift ud — »næ, han blev blot præsenteret for mig!«

Fru Eja løftede Brynene, et Øjeblik. — —

De hilste paa Hertz. Bang fik en instinktmæssig Følelse af, at den fremmede var forvirret og genert, derfor bad han ham om de maatte have Lov til at gøre deres Arbejde færdigt -- de manglede kun ganske lidt, begge to —:

»Vær saa god, vil De nu ikke sætte Dem ned, bare i de fem Minutter — saa skal jeg være hos Dem!

Der er Cigaretter og Tidsskrifter, hvis De bryder Dem om det!«

Hertz satte sig ned:

»De maa ikke være vred, Frue, over at jeg kommer paa denne Tid! Og egentlig vilde jeg ogsaa have ventet et Par Dage endnu, inden jeg var saa fri at . . .

Men . . .« Han lo kort, forklarende. Der var som en Flænge af Smerte, eller af Graad, midt i Latteren. De to andre følte det, begge.

Bang nikkede, og saa sagde han, dreven af en Trang til at berolige det som han havde skelnet i den andens Latter:

»Ja, De mærker jo nok — her er vi ganske sans façon! Der er ikke noget der hedder Visittid, hos os!»

Fru Eja saa' op, paa Hertz, et Øjeblik.

Der blev en kort Pavse.

Fruen skiftede Papiret og saa skrev hun igen. De smaa Smæk fra Maskinen fløj som Snefnug ud i Stuens Halvmørke.

Hertz saa' mekanisk — han lod, som om han bladede i et Tidsskrift — efter hendes hastige Fingre; de løb — som nøgne, hvide Børn, der leger paa Stentrappen foran en Kirke — op og ned ad Klaviaturets Trin. Nu og da ringede en lille Klokke, naar en Linie blev skrevet helt ud — han glippede nervøst med Øjnene, hver Gang.

Fruen standsede pludselig op i Skrivningen, med et lille Ryk i Skuldrene; hun bøjede sig frem over Maskinen og saa' hen mod Hertz:

»Det er vist koldt, ude!?« sagde hun, tøvende.

Erik saa', et Øjeblik, ogsaa hen paa ham: den fremmedes smalle, hvide Ansigt saa' ligesom ældre ud i Dag; den dæmpede Belysning gav ham store og dybe Skygger under Øjnene, de laa som i en Sø af Mørke. Hans Læber var ganske blege. Fra

Mundvigene gik der trætte og tunge Furer ned mod Hagen. Skæret fra Lamperne gjorde Huden gul i dem.

Hertz søgte synligt at finde en Erindring frem, om hvordan der var ude, saa sagde han, tilsidst, paa maa og faa:

»Ja, det er koldt!«

Baade Eja og Erik hørte paa hans Stemmes beslutsomme Veghed, at han intet havde vidst om det han svarede paa. Der gik som et svagt, koldt Pust over dem begge to.

Saa blev der igen en lille Pavse. Fruen skrev hurtigere og hurtigere; Fingrene snublede nu og da over hinanden. Hun smilede ikke mere over til Erik naar hun tog fejl. Saa rejste hun sig op, lidt efter; hun samlede de beskrevne Papirer sammen i en Bunke, og stødte Kanten af dem mod Bordet, for at ordne dem.

»Saa!« — sagde hun, og saa' ikke op — »nu er jeg færdig, Erik!

Saa gaar jeg ud, og siger Besked om i Morgen!« — Men hun blev staaende, alligevel, og hvilede sine Fingerspidser paa Skrivemaskinen. Hun saa' ned.

Bang nikkede og blev siddende med Ansigtet bøjet over Bogen. Fru Eja smilede hen til Hertz og gik, saa, sagte og langsomt, ud af Stuen. —

Lidt efter skød Erik Bogen fra sig og lukkede den sammen over et Mærke:

»Saa, kære Kandidat Hertz!« sagde han og saa' over paa den fremmede.

»De maa ikke være vred, Doktor Bang!« — Hertz lagde, hastigt, Tidsskriftet fra sig, og saa' hen paa Erik, uden at søge hans Øjne — »Ja!« — han brød af og lo — pludseligt, med denne bitre, nagende Latter der lød saa flænget — »Ja, jeg begynder vist hver Sætning med de Ord!

Ikke sandt, det er vist, egentlig, ogsaa underligt at komme saadan. Men der var jo en Ting, som jeg gerne vilde spørge Dem — — tilraads om!«

Dét gav et Ryk inden i Bang, hastigt skød denne samme Følelse frem i ham, som han havde mærket, et kort Øjeblik, forleden, da han havde talt med Hertz og havde set hvor fuldt ud den anden troede paa alle hans Ord. Og der løb, gennem Eriks Tanker, en halvklar Bevidsthed om, hvor nemt det er at give Raad — og hvor lidt selv de bedste formaar at hjælpe nogen.

Men Hertz talte allerede igen:

»Jo!« — sagde han, hastigt; han rejste sig med eet og gik frem og tilbage over det lydløse Gulvtæppe, gnidende Hænderne imod hinanden; undertiden saa' det ud, for Bang, som om han vred dem —:

»Maa jeg spørge Dem. — Ja, jeg er vist noget nervøs, eller — — teatralsk, synes De maaske. Ligesom sidst!

Uhøflig ogsaa!

Men, det er jo . . .«

Bang følte, ved Synet af al denne Usikkerhed, som den anden saa lidt kunde skjule, en medli-

dende Ro; og hans Stemme var ganske stilfærdig, uden Spor af hans egen inderste Tvivl:

»Jeg synes, at De skulde tage Dem en Cigaret, Hertz« — sagde han, og tvang sig til at le, halvhøjt, opmuntrende — »det samler Tankerne! Og saa fortæller De mig hele Sagen!

Jeg sidder herhenne, gemt i Røg og Mørke, og De aner slet ikke, at jeg overhovedet hører, hvad De fortæller!

Begynd nu!«

Hertz smilede — det var som et Glimt af Glæde, der løb henover hans Mund. Saa fortalte han. De blege Hænder stregede under, nu og da, med en sagte Bevægelse. Hans Stemme var hele Tiden usikker, dirrende — ofte var det vanskeligt for Bang at høre, hvad han sagde. Kun hans Øjne blev ved at være underligt tomme.

»Jo, jeg er forlovet!« — sagde Hertz, og saa', pludseligt, lige ud, hen i Hjørnet ovenover Eriks Ansigt —

»Jeg har været forlovet snart i to Aar.

Jeg er ikke helt klar paa, hvordan det egentlig er sket. Men Far og Mor vilde gærne have det. De kender jo ikke mine Forældre? Vel?

Men de vilde gærne have det — og nu havde jeg jo kendt hende fra vi var ganske smaa — hun er min Kusine.

Jeg tror nok, at Far og Mor mener, at jeg er — — en Slags fremragende Begavelse. Hvor skulde de ogsaa vide bedre: jeg er jo deres Barn.

Og de har kun mig!« Hans Ansigt ligesom lo, haanligt, og uden Lyd. — »Og de har aldrig bestilt andet end — ja, slide — — for mig, altsaa.

Og, ser De, hendes Forældre, de har kun hende. Og det er dem der har betalt for mine senere Studier. Da Far og Mor ikke kunde mere. Saa det var jo »naturligvis det eneste jeg havde at gøre«, at forlove mig med hende, sagde Far og Mor.

Jo, jeg har egentlig altid godt kunnet lide hende. Rigtig godt, endda! Det er, altsaa, for saa vidt, slet ikke det, der er i Vejen.

Men — — ja, jeg skal nok fortælle Dem, bagefter, hvorfor jeg er kommet til Dem, nu — skønt jeg kun har talt det Par Ord med Dem, forleden. Eller hvornaar det nu var.

Det er altsaa ikke egentlig hende der er noget i Vejen med — — det er mig selv!«

Hertz standsede op og saa' over paa Bang. Der var en underlig, ligesom ydmyg Angst og Bøn i hans Ansigt: som vilde han bede Erik ikke blive vred paa ham, eller se ned paa ham, fordi han stod her og talte om alt dette inderste og eget, til ham som han havde kendt saa kort.

Erik nikkede til ham, og Hertz sagde, med den samme Stemme, der ligesom forsøgte, ustandseligt, at le af alt dette jammerligt bitre — men kun blev fuld af Graad derved —:

»Jeg har altid levet meget for mig selv, alene! Far og Mor holdt mig ogsaa borte fra Kammeraterne — »Der er saa meget ækelt!«, sagde Mor, saa tit.

For saa vidt savnede jeg dem heller ikke. Jeg har aldrig brudt mig rigtig om at lege med dem. De var, altid, syntes jeg, bare vilde og uregerlige; og sloges altid.

Men, De forstaar jo nok, paa den Maade gik det til, at jeg blev Student og alligevel var jeg, egentlig, fuldstændig uvidende — om — — alt muligt! De ved!

Fuldstændigt!

Der var det saa, paa Universitetet, at jeg hørte en hel Del — af Kammeraterne. Den ene havde een »Pige«, og den anden havde to Piger — og saa videre, og saa videre. Allesammen snakkede de evig og altid om deres — — Historier!

Og det var nu det underligste af det Hele, at jeg — ja — — jeg syntes nærmest, at det var saa aldeles meningsløst af dem, dette her! Det var saa — — uappetitligt, næsten! Jeg brød mig ikke det mindste om at gøre de samme — Erfaringer som de havde.

Jeg vilde bare leve alene, stilfærdigt, for mig selv — — lige til jeg giftede mig, syntes jeg. Og dèt vilde jeg endda, tror jeg nok, helst være fri for, ogsaa. Men Far og Mor vilde jo have det.

Engang, kan jeg huske — jeg begriber ikke, hvor jeg fik Mod fra, til det. For den Slags Ting tales der jo aldrig om, hjemme. — Engang spurgte jeg Far lidt ud om alle disse Historier som jeg hørte hver Dag.

Han lo lidt, men sagde ingenting.

Den næste Dag kunde jeg regne ud, at han havde fortalt det til Mor. Hun »klappede« mig og kaldte mig »sin kære rene Dreng«!

Jo, de to har hjulpet mig godt til at leve mit Liv, Far og Mor!«

Hertz standsede lidt igen; han lo halvt, bittert, næsten snærrende, og søgte efter Ordene. Bang nikkede stille til ham.

»Omtrent paa den Tid var det, at jeg blev forlovet! Jeg var rigtig glad ved hende. Vi havde længe vidst, hjemme, allesammen, at hun holdt meget af mig — og jeg havde ogsaa, altid, syntes at jeg godt kunde lide hende. Vi har ogsaa leget meget sammen, hun og jeg, som Børn.«

Han stod henne ved Vinduet, med Ryggen til Bang, og strakte en Arm ud mellem Gardinerne og raslede med Vindueskrogen. Han talte meget sagte.:

»Men saa var det at det begyndte, det gale. Ikke ret længe efter Forlovelsen, begyndte det. Først var det, som om det, bare lidt efter lidt, blev mig saa underlig indvendigt imod at skulle kysse hende. Saa steg det — ganske langsomt — saa at det, tilsidst, pinte mig bare at være sammen med hende, at være i samme Stue som hende.

De forstaar nok, selvfølgelig betvang jeg jo dette her. Hun mærkede det slet ikke. Vi har aldrig været ret meget — med Kærtegn.

Saa snart hun var borte, saa tænkte jeg paa, hvor kærlig jeg skulde være imod hende, naar hun kom, næste Gang!

Aa, men det var mig saa svært!

Og, ikke sandt, det begriber De jo nok: det var ikke nogen anden, jeg brød mig om! Slet ingen! Jeg saa' ikke engang efter nogen! Der er ingen, som jeg bare har ofret en Tanke!

Det blev mig blot mere og mere imod, det altsammen, inden i mig. Tungere, og ligesom sværere ogsaa rent legemligt, blev det. Og jeg grundede og grublede; og jeg syntes at det var ikke andet end Lumpenhed og Egenkærlighed og Fejghed, af mig, det altsammen. —

Men det hjalp ikke! Ingenting hjalp!

Jeg gik til en Læge —: han lo af mig.

Jeg gik til en anden, han undersøgte mig, overalt, og sagde: Vrøvl!

Jeg talte med nogle Kammerater, uden at sige rent ud, hvem jeg mente med det, de lo, og sagde, at det var min Uerfarenhed.

Men ingenting af alt det har hjulpet!

— — Ja, saa — — ja, misforstaa mig nu ikke, det er ikke noget Ansvar, jeg vil kaste fra mig —: saa var det, at jeg traf Dem, forleden, den Aften!«

Erik Bang saa', med et Ryk, i Vejret, op paa Hertz.

Den fremmede stod ligeforan ham. Hans Hænder dirrede saa stærkt, at Erik kunde se det. Da han talte videre, var der i hans Mæle noget underligt, kortaandet, saadan som Mennesker faar det, naar de staar overfor en Afgørelse af deres Liv.

Erik følte denne Klang i Hertz' Stemme som

en pludselig Knugen, af et næsten ubæreligt Ansvar, over sit Bryst.

»Ja!« — fortsatte Hertz, ilfærdigt; det var som skyndte han sig at lade sine Læber slippe Ordene fra sig, fordi de brændte og sved i hans Hals og Mund — »Kan De huske, at De talte om — Frihed under Ansvar!

Forstaar De: jeg var netop i de Dage ligesom helt borte fra mig selv —: i den sidste Tid havde jeg næsten ikke mere kunnet tvinge mig til blot at røre ved hendes Haand!

Og jeg tænkte saa, at de havde maaske haft Ret, dengang, Kammeraterne, da de sagde, at jeg blot manglede Erfaring!

Og saa Deres Ord om Frihed!

Jeg syntes pludseligt, at det var ligesom et Fingerpeg, et Varsel, at jeg tilfældigt var kommet til at høre det Ord!

Og saa — — ikke sandt, De forstaar mig nok — jeg var halvt forvildet, tror jeg! Der maatte dog vel ogsaa eksistere Lykke for mig, syntes jeg! Og jeg holder jo af hende. Hun holder jo meget af mig!

Tilsidst syntes jeg, at det var dog min Ret! Jeg vilde jo ikke slippe hende bagefter, jeg vilde jo hjælpe hende, altid, og blive hos hende.

Og, saa — ja, saa — bad jeg hende. Og hun —

Ja!« — hans Stemme, hvis Usikkerhed var bleven næsten skærende, i de sidste Ord, dalede med eet ned, den blev ganske rolig, kort, lav —:

»Ja, nu ved jeg altsaa, at jeg — — — ikke kan komme til at holde af hende, alligevel. Trods det altsammen.

Angst for hende, bitter, væmmelig, bedrøvet — især bedrøvet!

I Gaar, Formiddags, var hun hjemme hos os. Det var første Gang siden —

Aa, jeg spiller godt Komedie. Hun straaler af Lykke. Hun lyser af Lykke!«

Han standsede og pludselig ligesom sank sammen i en Stol, straks efter bøjede han sig over mod Bang og hviskede, lynsnart, som i eet Aandedræt:

»Nu kan jeg ikke engang kysse hende, mere! Hvormeget jeg saa end tvinger mig!

Jeg kan ikke!

Jeg maatte gaa. Nu i Aften. Hjemmefra!« Han blev siddende, en Tid, foroverbøjet, med sine Øjne flakkende inde i Eriks.

Bang formaaede ikke at tale. Der var hundrede Ting der vilde frem i ham. Medlidenhed, Vrede og Angst løb hastige og skiftende igennem ham. Han strakte Haanden ud mod Hertz og tog hans og beholdt den i sin.

Det var som læste Hertz i hans Ansigt:

»Ja!« — sagde han, halvhøjt — »mine Forældre! De har jo aldrig gjort bare det allermindste Forsøg paa at hjælpe mig!

Naar de blot ved, hvad *de* vilde gøre hvis de var i min Stilling — saa bryder de sig ikke om at faa at vide om jeg skulde mene det samme!«

Erik nikkede: Gang paa Gang, mens Hertz havde fortalt, havde han følt, blussende frem i sig, dette afmægtige Had, som Vreden mod de uvidende er. Hadet til de uforstaaende, dem der forlanger og fordrer af andre Mennesker, at de skal værsaagod have ganske de samme Formaal, de samme Tanker, de samme Følelser som de selv har.

Erik følte ligesom et brændende Ønske om at have dem her, foran sig, disse to umenneskelige Forældre. Og saa vilde han rejse sig op, imod dem, og raabe, med en Stemme der var bleven hæs af Vrede og Haan: I lumpne og fejge! I uvidende og hjærteløse! Det vover I at kalde Forældres Kærlighed — og saa har I aldrig hverken forstaaet ham — eller bare prøvet derpaa! — —

Saa gled Eriks Tanker, i uvilkaarlig Sammenligning, til hans egne Forældre, og han fyldtes, hastigt, voldsomt, af en hed og blid Medlidenhed med Hertz og med hans Forældres Uvidenhed.

»Kæreste Barn!« — sagde han, og knugede sin Haand rundt om den fremmedes.

Hertz saa' op, med sine tomme Øjne. Og saa saa' Erik for sig, som i en tidløs Hallucination, Hertz' Forlovede, denne arme og unge Kvinde, som han ikke kendte, og som gik om, etsteds, derude, og led og kæmpede af al Evne for sin Lykke og for sin Kærlighed! Og det forekom Erik, som i den sidste, uendelig korte Del af dette tidløse Glimt, at hun havde Frøken Hertels Ansigt! — —

Hertz gik op og ned i Stuen.

Saa kom Fru Eja ind. Et Øjeblik saa' hun hen til Hertz og gik saa, hurtigt, med sin sælsomt lade Gangs stille Bevægelser, hen til Erik og hviskede et Par Ord til ham. Det gav et lille Sæt i ham, da hun begyndte, saa nikkede han.

»De bliver her vel i Aften, Kandidat Hertz?« spurgte hun og saa' smilende over paa den fremmede.

Hertz' Blikke gled hen gennem Bangs Øjne, saa bukkede han, og igen fløj dette Glimt af Glæde over hans Læber:

»Tak, Frue! Det vil jeg meget gærne!« —

Eja satte sig hen paa Divanen; med begge Hænder støttede hun sig lidt tilbage og saa' ud mod Skrivebordet. Et Øjeblik efter spurgte hun — Hertz gik stadig frem og tilbage —:

«Jeg ved ikke, men jeg synes, der blev sagt, forleden, at De boer ude paa Landet?

Eller er det bare en Idé jeg har faaet?«

Jo — Hertz boede paa Landet. Hos sine Forældre. I en lille Villaby et Par Mil herfra.

Saa blev der talt om Fordele og Ubehageligheder ved at bo saadan udenfor Byen. Og lidt efter kom Pigen ind og sagde til Fruen, at der var serveret.

De gik ind og spiste.

Fru Eja var bleven i lyst Humør igen — tidligere, straks efter at Hertz var kommet, havde der ligesom ligget et eller andet, ubevidst, og knuget hende, ganske lidt.

Bang var tavs.

»Sig mig en Gang, Kandidat Hertz!« — sagde Fruen; pludselig; hun havde for lidt siden set en Ring paa hans Finger — »Maa jeg spørge: er De forlovet?!«

»Ja!« — svarede han — »jeg er forlovet!«

Hun lo. Hendes Latter bølgede i Minder; glad saa' hun over paa ham; han syslede roligt med Gaflen.

»Er hun køn?« Hun bøjede sig frem, smilende, og glemte at spise.

»Ja, det tror jeg nok!« — Hertz saa' op, flygtigt — »Folk mener det da. — Eller maaske snarere: meget køn!«

»Maaske!« Fru Eja lo højt — »det er slet ikke passende ikke at *vide* saadan noget om sin Forlovede.

Forlovelsestiden er næsten den bedste Tid man har!« sagde hun, pludselig alvorlig, og nikkede videnskabeligt overbevisende til Hertz, med Blikket strejfende henover Eriks Ansigt —:

»Naturligvis, undtagen Ægteskabet! Det er jo bedre endnu!« Hun lagde, tværs over Bordet, sin Haand ovenpaa Eriks; han saa' op og smilede svagt: det var som havde hans Hjærne der, stadig, tumlede med alt det som Hertz havde fortalt, som havde den først ved denne Berøring hørt hvad der var bleven sagt nu; og han nikkede til hende.

Saa syntes hun at det var Synd for Hertz, og igen vendte hun sig imod ham, og sagde:

»Nu maa De da en Dag tage hende med herind, saa vi kan lære hende at kende, Erik og jeg. Ikke?«

Det gav et Ryk i hans Mundvige, saa smilede han og svarede, bukkende let paa Stolen:

»Tak, Frue! men hun gaar kun saa overmaade lidt ud. For Forældrenes Skyld!«

»Ja!« sagde Erik, pludselig, og saa' op i Hertz' Øjne — »Jo, Hertz. De skal nu tage hende med herind.

Hører De!«

Hertz nikkede.

»Sig mig!« — spurgte Fru Eja, og vilde saa gærne gøre ham glad — »Hvad hedder Deres Forlovede?«

»Kaare!« — sagde Hertz — »Dora Kaare!«

Eja lo af Glæde — hun vidste ikke hvorfor, men hun havde, hele Tiden, ventet at det maatte være et eller andet rigtig hæsligt Navn; derfor blev hun saa glad nu —:

»Aa, hører du, Erik!« — sagde hun, og hendes Øjne var blanke af Iver — »Dora Kaare!

Jeg elsker det Navn: Dora!

Hør, hvor De maa kunne blive ved med at kalde paa hende!: Dora, Dora!« Og Eja lo, højt, og sagde det igen: »Dora!« Hendes Mund blev saa lille bitte af det. —

Bang gav sig til at tale om den fremmedes Forældre. Fru Eja saa' et Par Gange forundret over paa Hertz. Hun mærkede instinktivt paa hans

ligesom tomme Svar, at der var et eller andet der pinte ham. Hendes Medfølelse vaktes, og hun nikkede, nu og da, ivrigt, over til ham, eller hun sagde: Ja, det forstod hun da' saa godt! — skønt hun egentlig slet ikke syntes at han havde Ret.

Det var ikke meget han fortalte: at de nu sad nogenlunde godt i det, hans Forældre, efter et langt Liv i stadigt Arbejde; at de var brave, og at de ikke vidste eller kendte nogetsomhelst — og heller ikke engang anede, at der kunde være mere at vide i Verden.

Han talte i en Tone, der skulde være spøgende; men den var bleven bitter.

Bang sagde ikke meget.

Saa var de færdige med at spise. En halv Timestid sad de inde i Bangs Værelse og røg. Saa gik Hertz.

»Saa kommer De herhen om et Par Dage, altsaa!« sagde Bang; han stod i Entrédøren — »Og med Deres Forlovede — ikke sandt!?«

Hertz var et Par Trin nede af Trappen, han vendte sine tomme Øjne om imod Erik; der kom, ganske langsomt, et svagt Smil i dem.

»Tak!« — sagde han og nikkede — »Tak!«

»Hvad talte I om saa længe, da jeg var ude, før?« — spurgte Fruen. Hun sad paa sin Stol ved Skrivemaskinen og børstede Typerne af med en lille Pensel, der var bleven ganske blaa paa Skaf-

tet, af Sværten. Hun viste ham sine Fingre og lo. — »Jeg gik, fordi jeg tænkte mig, at der maatte være en eller anden Grund til at han kom paa den Tid!« Hun saa' op paa Erik, et Øjeblik, og bøjede saa igen Hovedet fremad, for at kunne se ned paa Maskinen.

Erik stod og lagde sine Bøger sammen, paa den anden Side af Skrivebordet. Nu var han færdig dermed og satte sig ned. Hans Blikke hvilede paa hendes mørke Haar, der snoede sig, i Nakken, sammen i en stor, dunkel, blød, skyggefuret Klynge. Da hun havde set paa ham, foer det igennem ham, at hendes Øjenlaag var af de tunge, som en Mand elsker at have Magt nok til at kunne faa en Kvinde til at hæve for hans Skyld — og til at sænke dem for den Vælde der er i hans Kærlighed.

De var, hendes Øjenlaag, som disse buede Klapper for gamle Chatoller. Naar hun løftede dem var det som om de gled ind i dem selv — og det var Chatollets allerinderste Rum man saa' ind i.

— —

»Læg nu den Pensel bort!« sagde han, tilsidst, og vippede tilbage paa Skrivebordsstolen — »saa skal jeg fortælle dig, hvad det var Hertz vilde!

Jeg har ikke bedt ham om jeg maatte fortælle dig det. Men han bliver nok ikke vred!«

»Ja!« sagde Eja — »lad mig nu høre! Jeg kunde jo godt mærke, før, ved Bordet, at der var noget du grundede paa.

Ikke?«

Erik fortalte hende, hurtigt, kort, hvad Hertz havde sagt. Hun sad, med begge Albuerne paa Bordet; sit Hovede støttede hun paa den venstre Haand, med den højre vippede hun med Penslen. Hun saa' ned, med Blikkene ligesom filtrede ind i Skrivemaskinens mange og indviklede Smaastænger, der fik det indvendige af den til at ligne et Bur. Nu og da saa' hun op, et Sekund, paa Erik — og saa nikkede hun alvorligt.

»Aa« — sagde hun, tilsidst, da Erik var bleven færdig — han havde rejst sig og gik frem og tilbage i Stuen. — »aa, den stakkels Dora!

Hvor det er Synd for hende!

Ja, hun skal virkelig komme her!

Og tit — ikke?«

Erik stod bag hendes Stol og strøg over hendes Haar:

»Og Hertz!« — sagde han.

Hun nikkede, og bøjede Hovedet langt bag over for at kunne se op paa ham:

»Saadan Forældre som hans skulde slet ikke have Lov til at faa Børn. Vel? Naar de kender saa lidt til Livet.

Jeg kan ikke begribe at Folk ikke skaffer sig Kundskaber om alt saadan noget som kommer Livet ved — — Baade for deres egen Skyld og for Børnenes.

Ikke sandt?«

Erik smilte ganske lidt:

»Ja!« — svarede han, og klappede hendes Kind — »For der er jo ingen der véd hvordan de Børn er, som de engang vil faa!« —

Bang var gaaet i Seng og havde ligget en Stund, tavs; saa løftede Fru Eja, med eet, sit Hovede op fra hans Arm. Ogsaa hun havde tiet længe.

»Han har ganske mærkværdigt smukke Øjne!« — sagde hun, langsomt og betænksomt, som havde hun pludselig faaet en Følelse af at der maatte ligge en eller anden ubevidst, dybere Hensigt bag hendes Ord — »med de lange Vipper.

Det er næsten som Kvindeøjne. Ikke?«

»Det har jeg virkelig ikke set!« svarede Bang.

»Naa!« — sagde Fru Eja; hun havde siddet og rettet Stile, og bagefter havde hun, en Stund, tavs, set over paa Erik der sad og læste, ved den anden Side af Skrivebordet — »Hvis de nu kommer i Aften, begge to, saa gaar hun og jeg altsaa ind i mit Værelse. Ikke sandt. Mens du taler med Hertz!«

Erik nikkede.

Mange Gange, i de to Dage der var gaaet siden Hertz var hos dem, havde han talt med Eja om, hvad han skulde sige til den fremmede naar han kom. Hun havde været meget stolt og lykkelig over at han talte om disse Ting med hende — og meget glad over at kunne vise ham, hvor godt hun havde forstaaet og husket alt det de havde læst med hinanden.

Men, om Morgenen efter at Hertz havde været hos dem, havde Erik haft mest Lyst til at søge at blive fri for at give det Raad, som den anden havde bedt om.

»Forstaar du« — sagde han til Eja. Han var standset op, mens han stod og vaskede sig efter Fægtningen. Vandet drev ned ad hans Overskæg og faldt med smaa, klingende Dryp ned paa Vand-

fadets brede Kant — »Egentlig havde jeg mest Lyst til at sige til ham, at jeg slet ikke kan raade ham.

For, ser du: et Raad bliver altid siddende i een. Det som jeg siger til ham, det aabner maaske en Udvej, som han ellers slet ikke havde tænkt sig, selv. Og maaske netop fordi dèt som jeg synes er en Udvej, i Virkeligheden slet ikke passer for ham!

Et Raad virker dog næsten som et Eksempel!«

»Ja!« — sagde Eja. Hun stod og satte Sikkerhedsnaale i sin Kjole for at faa den til at sidde rigtig stramt over Hofterne — »Det er ligesom med Stenene man kaster i Vandet. Og Ringene — du ved nok! De bliver ved med at gaa videre og videre. Man ved ikke hvorlangt!«

Saa tav de, begge to, nogle Minutter. Erik var færdig med at klæde sig paa. Han stod, et Øjeblik, og saa', gennem Vinduet, ud over den sorte og tomme Have.

»Maaske er det bare noget gammelt Spidsborgeri der sidder i mig« — sagde han, lidt efter — »Men jeg har ogsaa en Slags Ubehag ved at skulle tale med det fremmede Menneske, om de Ting som kun vedrører ham selv — og hende.

Jeg kan ikke rigtig blive klog paa, om dette her Ubehag er noget som jeg skulde rette mig efter. Eller om jeg skal sætte mig ud over det!« Han tav lidt. Saa vendte han sig om, langsomt, og gik hen imod Døren. Der standsede han og drejede Hovedet tilbage mod Eja.

»Det er naturligvis det nemmeste at sige dette her: bliv mig fra Livet. Men derfor er det vel ogsaa det forkerte! Maaske!« —

Flere Gange, senere, havde Fru Eja selv begyndt at tale om Hertz til ham. Og hun var ogsaa i højeste Grad optaget af hvordan Frøken Dora Kaare mon saa' ud, og hvordan hendes Væsen var, og om hun virkelig holdt saa meget af Hertz.

»Hør Erik!« — havde hun sagt, i Gaar Aftes, da de begge to laa i Seng — for det var den Tid af Døgnet hvor hun følte sit Hjærte allermest aabent imod ham, naar hun laa med sit mørke Hovede paa hans Arm, og saaledes vidste — uden at behøve at tænke sig til det —: at hun var, i hele Verden, kun hans, helt og ganske og alene hans — »Du. Jeg kan nu alligevel ikke begribe, at hun kan holde saa meget af ham.

Jeg vilde da straks kunne føle det, hvis du ikke var glad ved mig — ikke sandt? —

Og har du lagt Mærke til, hvor hans Profil egentlig ligner en Kvindes. Med Munden og den bløde Hage?« —

Idag, ved Middagsbordet, havde hun igen begyndt at tale om Hertz. Med eet var hun standset op i at spise, og havde set, smilende og lykkelig, over paa Erik, fordi hendes Haand var kommet til at strejfe hans, et Øjeblik. Saa gav hun sig til at spise igen, lidt efter — hans Øjne var saa fjærne og havde slet ikke set hendes Smil —:

»Hun kan da aldrig blive rigtig glad« — sagde

hun saa, langsomt — »Naar han ikke holder af hende. Vel?«

»Det er i alle Tilfælde underligt at tænke sig!« — svarede Erik; hans Tanker havde i disse to Dage været saa ustandseligt hos Hertz — »Men vi kan jo alligevel aldrig dømme om hvad andre føler. Der er dog saa mange hundrede Kvinder der maaske hellere vilde dø, end miste blot den Smule de har, af deres Mænd!«

»Ja!« — spurgte Eja, og saa' helt forskrækket ud — »men du vil da ikke raade ham til at blive hos hende, naar han bliver angst og forpint bare af at se paa hende?«

»Nej, det vil jeg ikke« — svarede han, og følte igen denne Lyst til at hæve alt dette vanskelige fra sig, ved at nægte at ville give Hertz et Raad. Men saa forekom denne Tanke ham saa egenkærlig og hæslig, at han skyndte sig at tilføje —: »Nej, jeg vil ikke raade ham til at blive hos hende — hvis han selv føler det som en Umulighed.

Men, vi maa huske paa, at dengang han fortalte mig om hende, da var han selv saa angst og ophidset. Naar han er rolig kan det dog være, at han ser noget anderledes paa det altsammen!«

Ved Syvtiden kom Hertz og Frøken Kaare.

Fru Eja lukkede selv op:

»God Aften!« — sagde hun og smilede glad og ivrigt til Frøkenen der var helt hyllet ind i Kaabe

og Slør — »Aa, hvor vi har glædet os til at se Dem!

Lad mig nu hjælpe Dem med Deres Hat!« Eja lo og sugede, et Øjeblik, i uvilkaarlig Nysgærrighed, den stærke og voldsomme, sammensatte Parfume til sig, der var ved Frøkenens Nakke og Skuldre.

Hertz' Ansigt var ophidset og uroligt.

»Tak fordi De vilde have os!« — sagde han og rev i sin Overfrakke for at faa Armene ud af den — »Hvor det regner. Det er et forfærdeligt Vejr!«

De gik ind i Eriks Stue. Fru Eja var meget betaget. De fremmede lo og var usikre. Frøken Kaare saa' ud som anede hun et eller andet Baghold bag det altsammen. Hendes Ansigt var saa udvendigt smilende. Hertz satte sig i en Lænestol og bøjede Hovedet tilbage i Skyggen.

»Vi var blevne meget skuffede, hvis De ikke var komne i Aften!« — sagde Erik, og saa' hen mod Frøkenen. Hans Øjne saa' saa naturligt ind i hendes, som havde de kendt hinanden længe, hun og han. Men Fru Eja sad, ovre ved Skrivemaskinen, og kunde ikke lade være med at skotte op og ned ad hende. — »Men tilsidst blev vi bange, for at Vejret skulde have forskrækket Dem.

Den lange Vej!

Og der er vel slemt, derude, paa Vejene?«

»Ja, der er slemt!« — sagde Frøken Kaare; hun talte meget sagte og hastigt. Hvergang et Ord var sagt, havde man glemt hendes Stemme og blev

glad, paany, naar man hørte den igen — »Der var meget slemt, derude. Men det er kun fem Minutters Vej til Stationen. Fra mig.« Hun stoppede op et ganske kort Øjeblik — »Ja, De kan tro, at Aage har talt meget om Dem, allerede!« Hun lo, halvt, og saa' op i Bangs Øjne. Hendes Blikke gled saa gærne hen mod Hertz. Han sad og røg.

Erik begyndte at tale til ham om hvordan det kunde gaa for Studierne, at bo saa langt borte fra Byen. Jo, sagde Hertz, nu var han jo færdig med Universitetet. Siden han var bleven cand. mag. — Eja og Frøken Kaare hørte efter, og søgte at finde uvogtede Øjeblikke til at se paa hinanden.

Frøken Kaare var ganske lille bitte. Hun var næsten som en Dukke, saa lille, og med et fuldstændig regelmæssigt Ansigt og sorte, hede, langsomme Øjne. Hendes Hud var helt gulbleg.

Hendes Blikke blev saa underligt nøgne, naar hun løftede de vippeløse Laag. Brynene stod, som tegnede med Passer og Tusch, i hver sin Halvcirkel, højt oppe over Øjnene. Hendes Hænder var ganske hensigtsløst smaa; de laa saa urørlige i hendes Skød, som var det de mange Ringes Stene der tyngede dem.

Hun sad saa stift i Stolen; men naar hun bevægede sig saa' det ud, som var der intetsteds Knogler i hendes Legeme. Naar hun lo havde hun næsten en Slanges Gliden over sig. Eja havde som en vag Følelse af, at den Kjole Frøkenen havde paa, den var ligesom en Del af hende selv: der blev

aldrig nogen Fold i dens Fald, hvordan hun saa sad. Halvt inde i hendes sorte Haar sad der en lille Brillant i hvert Øre.

»Har du nogensinde set saa mange Bøger!« — spurgte Hertz, pludselig; han bøjede sig frem i Stolen, mod Frøken Kaare. Hans Ansigt var skjult bag den Røg som han pustede ud, i det samme.

Fru Eja saa' Frøkenens Øjne med eet blive ligesom ekstatiske da Hertz talte til hende; hendes Læber blev lynsnart blege, og saa blev de, ganske langsomt, endnu mere røde end før.

»Nej!« — sagde Dora, og nikkede, med et Smil — »nej!«

Og Eja kunde se paa hende, at hun havde maaske slet ikke hørt Hertz' Ord — det var bare hans Stemme hun lyttede til. Der gik ligesom hastige og angst Sting igennem Ejas Hjærte derved.

»De kan da ikke have læst dem allesammen, endnu?« — spurgte Hertz.

»Nej!« — sagde Erik Bang — »nej, der er ikke saa faa, endnu, som jeg ikke har læst!«

Hertz vendte, med eet, sit Ansigt imod Fru Eja:

»Fruen har jo ogsaa læst saameget, ikke sandt?« — sagde han, elskværdigt.

Det gav et Ryk i dem alle tre: Hertz' Stemme havde været en helt anden i denne sidste Sætning, til Fruen: saa fremmed, saa anstrængt, næsten mislykket høflig. Erik og Eja følte det, som var dette den Stemme hvormed Hertz plejede at tale til Frøken Kaare.

Ogsaa Dora havde mærket denne nye Klang i hans Ord, og hun saa', hastigt, hen paa Eja, og hendes Øjne var paa een Gang blevne saa blide.

»Aa!« — sagde hun, hurtigt, og lo, med en sælsomt indsmigrende Latter, som hverken Erik eller Eja havde hørt, før, hos hende — »Aa, hvor det er morsomt, at De har læst saameget!

Jeg er ikke andet end et lille uvidende Fæ!« Hun lo igen, og saa', næsten daarende, hen paa Eja — som bad hun hende om Tilgivelse for en eller anden Uret som hun, i sine Tanker, havde gjort imod hende indtil nu.

Hertz var bleven tavs. — —

Noget senere rejste Fru Eja sig op og lagde sin Haand paa Frøken Kaares Arm —: »Bryder De Dem om at se mit Værelse?« — spurgte hun.

»Ja, det vil jeg forfærdelig gærne!« — sagde Frøkenen, og hun tilføjede, hastigt — »ikke sandt, Aage?«

»Aa!« — sagde Fru Eja og lo — »lad dog de dovne Mænd være! Deres Forlovede fik vist nok af det, sidst, da Erik halede ham rundt, alle Vegne! ---

Og vores Fægtesal!«

Eja stak sin Arm ind under Frøkenens. Hun maatte gaa helt bøjet for at kunne det.

Erik stod henne ved Vinduet. Mekanisk drog han Gardinet fra og stirrede ud i Haven. Mere end nogensinde før havde han Lyst til at skyde denne

Sag fra sig —: hele Frøken Kaares Færd havde ligesom skreget og raabt om hendes Kærlighed til Hertz. Og nu, mens hun næsten var bleven lokket og listet ud af Værelset, skulde han altsaa raade den Mand som hun holdt af, til at gaa fra hende!

Han følte alle sine Tanker og Viljer forvirres.

Han blev usikker og vaklende. Der dukkede Aarsager op overalt, fra alle hans Kundskaber og Erfaringer, fra alle hans Tanker og Følelser. For og imod — pro et contra, ustandseligt. Og hans Vilje stod magtesløs, raadvild, forvirret af alle disse raabende Stemmer, der hver for sig fordrede at blive hørt først — og at høres fuldt ud. Han kunde næsten legemligt føle alle disse Raab inden i sig: som en kold Knugen over Brystet, som en forvirrende Susen inde i Hovedet.

Hans Bevidsthed, der skulde tage dem frem, enkeltvis, disse Stemmer — der skulde lytte til hvad de havde at sige, og derefter overgive Dommens Afsigelse til hans Hjærtes Vilje — den var ganske ude af sig selv. Kritikløst, uordentligt, tilsidst i hobevis ad Gangen, leverede den Stemmerne til denne Vilje, der stod, saaledes, som med begge Hænder fyldt, og formaaede ikke engang at paabegynde sit Arbejde.

Og Erik Bang var, i dette Øjeblik, ganske hjælpeløs overfor sin Viljes Frem-og-tilbage.

Han vidste ikke klart hvorlænge han havde staaet saadan, og heller ikke om Hertz havde talt hele Tiden imens — men tilsidst hørte han, som

steg Hertz' Stemme, langsomt, op fra et eller andet Chaos:

»Ikke sandt?« — sagde Hertz, og hans Røst havde igen denne hæse og voldelige Feberklang — »nu kender De hende da.

Ikke sandt, nu kender De hende.

Hende lærer man straks at kende!

Kan De se, at hele Tiden ser hun paa mig, som om hendes Øjne var mine Fjender. Især nu, efter — — efter dengang, hun blev — —.

Hørte De, at hun vilde have haft mig med sig, nu, derind!« Hertz standsede med et Ryk —:

»Ja!« — sagde han saa, med den samme Stemme, som han ikke formaaede at gøre mindre ubehersket — »Jeg ved det godt. Jeg har naturligvis ikke Lov til at tale saadan om hende. Det ved jeg!« — Han gik, hastigt, et Skridt frem imod Bang der, stadig staaende henne ved Vinduet, havde vendt sig ind imod Stuen — »Ikke sandt, nu kan De godt sige mig, hvad jeg skal gøre. Det er heller ikke svært at se, vel —: jeg har kun een Ting at gøre.

Der er ikke andet — end det eene?«

Han greb, med et nervøst Tag, et Øjeblik, i Bangs Frakkeærme. Hans Øjne var næsten feberblanke.

Og det forekom Erik, at selve den Feber der var hos Hertz, den havde ogsaa smittet ham —: som i en eneste uendelig lille Brøkdel af et Sekund havde han, under Hertz' sidste Ord, lynsnart tænkt det altsammen igennem endnu en

Gang, og var bleven sikker paa hvad der var at gøre:

Ja, det var næsten umenneskeligt imod Frøken Kaare der elskede ham saadan, at ville skille ham fra hende —

men hun vilde jo dog alligevel aldrig kunne blive helt lykkelig hos ham — og der var dog en Mulighed for at hun kunde blive det, senere, med en anden. Saadan som det var gaaet, dengang, med den store Filosofs Forlovede.

Og der var jo intet Menneske der vilde kunne udholde at leve et Liv, saadan som det vilde blive for Hertz at være bunden til hende, sammen med hende, Dag for Dag, Maaned for Maaned, Aar for Aar.

Hvis ikke Hertz selv var klar paa dette — saa var det, Erik følte det usvigeligt, saa var det Eriks Pligt at vise ham det rette. Paa samme Maade som det, indtil det yderste, er hvert Menneskes Pligt at redde Selvmorderen, og give ham tilbage til Livet. —

Og, i samme Øjeblik hvor Hertz famlede efter Eriks Frakke og greb fat i hans Ærme, løftede Bang sit Ansigt imod ham. Han lagde sin Haand paa Hertz' Skulder og sagde, med en fuldstændigt fast og klar Stemme:

»Ja, kære Ven: det er baade Deres Ret og Deres Pligt at skilles fra hende!

De har jo ligesaalidt Lov til at ødelægge Deres eget Liv som andres!

De skal og maa skilles fra hende.

Det er dog muligt at hun finder sin Lykke, engang, senere.

Og ogsaa De selv kan vel blive det, ligesaa fuldt som andre er blevne det!«

Hans Haand der var bleven liggende paa Hertz' Skulder, kunde føle at den fremmede var bleven roligere. Men han saa' ned, stadig. Et Øjeblik stod de tavse, begge to. Saa saa' Hertz ud til Siden:

»Ja!« — sagde han, og der var en nagende Ubeslutsomhed over hans Stemme — »Saadan har jeg ogsaa selv syntes, før.

Men nu ved jeg ikke.

Jeg mærker jo hvordan hun holder af mig. — Ja!« — blev han ved, efter en ganske kort Pavse; hans Stemme ligesom løb langs med et Dyb, snublende, nu og da, som var den ved at styrte derned. Der kom og gik hastige, røde Pletter — næsten som Saar — paa hans Kinder, der laa, som var de ikke andet end Hud, over hans Ansigts Knogler — »Eengang syntes jeg ogsaa selv, at jeg maatte have Lov til at gaa fra hende. Men nu tror jeg det ikke mere, siden at hun har givet sig — —

Saadan er det, fordi jeg har løjet dengang — nu maa jeg blive ved med det!« Han talte hastigere og hastigere: det var som galdt det hans Liv at faa al denne Tvivl og Usikkerhed talt ud, saa snart som muligt — »Jeg syntes, tidligere, at det var det eneste rigtige at fortælle hende det altsammen rent ud.

Men kan De ikke se, at det kan maaske koste hendes Liv?!

Og Far og Mor — de har jo kun den ene Fremtidsdrøm. De har jo kun den ene, eneste Livsplan. De er jo saa arme, og fattige, og uvidende i deres Sjæle, at de har kun den ene Fantasi: at faa deres kære, »begavede« Søn, gift med den kære og rige Kusine!

Javel, hundrede Gange har jeg tænkt paa at sige til dem, at selv om de saa forstaar aldrig saa lidt af det altsammen: det er dog mig som det hele drejer sig om. Det er mig der skal leve mit Liv, og ikke dem. Og jeg ved det, jeg føler det, hvordan det vil blive mig en ulidelig Pine, hver Dag, hver Time, hvert Minut, hvert Sekund!

Nej!« — sagde han, og Erik kunde ligesom legemligt se paa hans Ansigt, hvordan alle disse Tanker løb, resultatløse, ud i hans knuste Viljes golde Sand — »Nej: og hvad skulde det saa hjælpe til, altsammen! At jeg maaske slog baade hende og mine Forældre ihjel, for at komme til at leve selv!

Det vilde jo ikke blive bedre for mig, alligevel!

Forstaar De: det sidder jo her inden i mig, et Steds. Denne Livssyge. Denne — — dette umulige i at kunne leve!

Engang saa' jeg en Hest der havde faaet Bringen flænget op, af en Vognstang: den løb og løb, ustandseligt, lige ud, til den faldt sammen, paa een Gang, og var død!

Hvad kan det saa hjælpe at *jeg* vil rive mig løs fra de andre!?»

Han saa', med eet, med sine flakkende Øjne, op i Bangs Ansigt. Erik havde ladet ham tale ud, fordi han forstod, at alt dette maatte den anden have sagt, han maatte faa det talt ud, bort, fra sig, inden han kunde faa Ro og Sikkerhed.

Hertz gled ned i Stolen igen. Erik stod foran ham. Hans Stemme var hastig og indtrængende:

»Ja. De maa og skal skilles fra hende!

Og hvorfra ved De saa, at De ikke skulde kunne blive glad og rolig og — lykkelig? Hvorfor skulde De ikke kunne det?«

Hertz saa' op:

»Jeg?!« — spurgte han, og det var som kunde han næppe tale.

»Ja — hvorfor ikke?« — sagde Erik — »Der er jo dog tusender der har følt som De, og været stedt som De — — og de er dog blevne lykkelige!«

Hertz sprang op. Han var bleven gustenhvid i sit Ansigt. Det saa' ud, som var hans Mund blevet visket ud, med eet, saa blege var Læberne.

»Tusender andre?!« — han næsten raabte — »er det sandt? Er der tusender andre?!« — Han stod et Øjeblik og stirrede ind i Eriks Øjne; saa saa' han sig om, som søgte han, nu, med det samme, at finde Beviserne paa den andens Ord —:

»Jeg er altsaa ikke — — ikke den eneste —« stammede han.

Erik lagde sin Haand paa hans Skulder:

»Der er mere end tyvetusend blandt hver eneste Million, hele Jorden over, der føler saadan som De. Der er angst og forpinte overfor Kvinder, saadan som De er det.

Og hvorfor skulde alle de Mennesker saa ikke have Ret til Lykke, og Mulighed for Lykke, og ogsaa virkelig kunne finde deres Lykke, saadan som andre kan?«

Det gav et voldsomt Ryk i Hertz, han ligesom raabte, halvt, et eller andet uforstaaeligt Ord, og saa sank han sammen i Stolen. Sine Hænder knugede han op imod Ansigtet. Hans Skuldre dirrede. Erik gik frem og tilbage i Stuen.

Frøken Kaare stod, pludselig, i Døren til Dagligstuen. Ingen af de to havde hørt hende komme. Hendes Ansigt blev saa stift, da hun saa' Hertz sidde med Hænderne for Øjnene.

»Har du Hovedpine, Aage?« — spurgte hun, og gik ind i Værelset. Hendes Stemme lød som laa der en Trudsel bag. Fru Eja kom lige efter hende — det saa' ud, som var Frøken Kaare løbet fra hende, derinde.

»Aa, det er ingen Ting!« — sagde Hertz, og havde en helt anden Stemme end før naar han talte til hende: ligesom mere aaben.

Fru Eja saa' hendes Læber blive saa røde.

Frøken Kaare stod ved Siden af Hertz' Stol. Hun lagde sin Haand paa hans Skulder, og bevægede Spidsen af en Finger imod Haaret paa hans

Hals. Det gav et lille Ryk i ham, den første Gang hun rørte ham, saa vendte han Hovedet imod hende og nikkede.

Hertz var tavs hele Resten af Aftenen. Men det var ikke mere denne næsten skrigende Tavshed som før — den der havde virket paa de andre, saadan som denne pinefulde Stumhed der, undertiden, i hæslige Drømme, griber een: hvor man vèd at det gælder hele ens Liv og Velfærd at kunne udtale et eller andet Ord, men det er ikke muligt at faa nogen Lyd over sine Læber.

Naar ingen saa' det, hvilede hans Øjne saa taknemlige paa Eriks Ansigt.

Fruen og Dora talte stilfærdigt og ivrigt med hinanden. De sad, efter Aftensbordet, henne i det lune Hjørne af Eriks Værelse, hver i sin Lænestol, og drak Kaffe og røg Cigaretter. Dora havde aldrig røget før. Hun var meget ubehjælpsom; hun lavede en lille Trut paa Munden og hviskede »Puhh«, hver Gang hun skulde blæse Røgen fra sig. Og Asken laa i graasorte Pletter hele hendes Skød over.

»Se, jeg kan ryge!« — sagde hun, med sin Stemme der virkede som var det en usynlig der talte — »Kan du se, Aage, jeg kan ryge!« Hun lo og var næsten tryg hos Eja.

»Nu kan jeg godt se, at De har Ret!« — sagde Hertz. Dora var ude i Entréen for at tage sit Tøj paa. Erik og han stod, endnu, inde i Dagligstuen.

— »Tak fordi De har villet tænke paa alt det, for mig!«

«Men husk paa« — Bang skyndte sig at sige det; flere Gange havde han tænkt paa at skulle finde Lejlighed dertil — »Husk paa: nu er der jo ingen Grund til at handle overilet hurtigt!

Tænk paa, at nu er det for hende det tunge kommer! Giv hende Tid, Hertz!«

Hertz nikkede. Hans Øjne havde en lys Glans. Han tog Eriks Haand og trykkede den fast, et Øjeblik.

»Ja!« — sagde han. Han næsten hviskede; det var — nu da al denne Bitterhed og Spot, der kun hav e bedt om Hjælp, var borte af hans Stemme — nu var det som om hans Røst, med eet, var bleven mange Aar yngre. Et Barns, næsten, nu og da — »Maa jeg saa, en Gang imellem, komme op til Dem. For at blive rigtig stærk til at kunne —«

Erik nikkede til ham.

»Ja!« — svarede han — »Saa tit De vil. Hver Gang De synes, at De kunde bryde Dem om det, maa De komme!«

Hertz tog hans Haand igen. De gik henimod Entrédøren. Saa standsede den fremmede, med eet — Erik stod med Haanden paa Dørhaandtaget — og Hertz sagde, tøvende med Ordene, som var der en Art kærtegnende Nydelse for ham, i disse douce og blide, næsten intetsigende Sætninger, som de talte i, nu, saa fortrolige og intime —:

»Ja!« — spurgte han — »jeg ved jo ikke, angaaende Deres Hustru — —?«

Bang nikkede —:

»Bliv nu ikke vred paa mig!« — sagde han — »over at jeg har gjort det uden at faa Lov. Men jeg *har* talt med Eja om Dem. Og hun beder Dem ogsaa om at komme!« —

»Og saa kommer De snart igen, ikke sandt, Frøken Dora Kaare!« — sagde Eja, og hun næsten sang paa hendes Navn — »Rigtig snart, begge to!« Tilføjede hun og saa' hastigt hen mod Hertz.

Bagefter — Erik havde fortalt Eja hvad han havde sagt til Hertz, bare ganske kort. Og nu var de begge to ved at klæde sig af. Hun sad paa Kanten af en Stol, med Kjolen strøget helt op over Knæet, og løste de høje Støvlers Baand op — saa sagde hun, pludselig:

»Jeg kan meget bedre lide hende.

Tror jeg!«

Erik hørte ikke. Han stod, henne ved Siden af Spejlet, og var standset midt i at trække sit Ur op, saa sagde han, lidt efter, langsomt:

»Jeg tror ogsaa, at jeg opnaaede at gøre ham saa rolig, og saa sikker paa sin Ret til at bryde med hende — at han, maaske, slet ikke behøver at gøre det, foreløbig. Hverken for hendes Skyld, eller for sin egen!«

Eja havde rejst sig op; hun var i Færd med at lade sit Skørt glide ned over Hofterne.

»Ja!« — sagde hun, og traadte ud af Skørtet, der laa som en kredsformet Bølge af Skum om hendes Fødder. Saa løftede hun det i Vejret med højre Haand og strøg det glat med venstre — og hun fik en vag Erindring, derved, om dengang, i forfjor Sommer, da Erik og hun stod, deroppe, og lo og gemte deres Hænder inde i Fossefaldet — »Ja. Hvor det er underligt at han slet ikke kendte noget til sig selv, og sine egne Følelser.« — Hun smilede, indvendigt, til sit Rejseminde, og saa var hun, igen, midt inde i det de talte om —:

»Ikke sandt: at han aldrig har læst nogle af alle de Bøger. Ikke engang Krafft Ebing eller Moll. Eller Schrenk Notzing« — tilføjede hun, og var en lille bitte Smule glad over at kunne huske de tre Navne — for det havde nu alle Dage været hendes sværeste at huske hvad Forfatterne hed, allesammen —:

»Det var da meget rimeligere om *han* havde læst dem — end at du har det. Egentlig.

Ikke!«

»Aa!« — sagde Erik — »det er jo et rent Tilfælde, endnu, at Mennesker overhovedet hører tale om de Bøger.

Men nu laante jeg Hertz dem, med sig hjem!«

»Naa!« — svaredė Eja, og satte Sikkerhedsnaale overalt i sin lange Natkjole. Hun vendte tilbage til

det første hun havde sagt — »Ja. Men jeg kan nu bedre lide hende, alligevel.

Kan du ikke?«

Erik ventede lidt.

»Det synes jeg ikke!« — sagde han, saa, tilsidst, langsomt — »jeg synes, at vi kender dem begge to alt for lidt endnu, til at kunne foretrække nogen af dem!«

Det var et Par Dage efter at Hertz og hans Forlovede havde været hos Bangs. Erik og Eja havde spist Middag og sad inde i hans Værelse, saa kom Grosserer Wering.

Han satte sig i en stor Lænestol og fyldte den helt ud. Sine Handsker havde han i Haanden, og efter hver Sætning klaskede han dem ned mod sit Knæ. »Hahaha!« — sagde han og saa' stolt og lykkelig ud, hvergang Eja havde bare aabnet sin Mund.

De havde talt om alle mulige og umulige Ting i en Timestid, saa sagde Grossereren, pludselig, og smækkede voldsomt med Handskerne. Han kunde næppe dreje Hovedet ovenover den halvhøje Flip.

»Hør, sig mig en Gang, Erik« — sagde han og blev, ganske uventet, alvorlig — »der er en Ting som jeg har tænkt paa.

Synes du ikke nok, at jeg kan trænge til lidt Hvile nu. Hvad. Ja, for Jaspers, min Prokurist ved du, ham har jeg tampet godt nok op. Nu kan han saamænd godt handle, alene. Og jeg er alligevel kørt træt, nu. Ikke sandt.«

»Aa!« — sagde Eja, hun stod bag hans Stol og

lænede Armene paa dens Ryg. Nu og da strøg hun med en Haand hen over Faderens graa Haar — »Det har du skam skullet gøre for længe siden! Du.

Pengemand!« Hun lo.

»Naa!« — sagde Grossereren og gjorde sit sædvanlige og forgæves Forsøg paa at skjule sin Stolthed over alt det, som Eja gjorde, og Eja sagde — »Javel. Fortæl mig nu, Erik, hvordan det gaar med dine Planer om din Skole.«

Erik gik op og ned ad Gulvet paa den anden Side af Skrivebordet. Han kom til at smile, fordi han forstod, hvad Grossereren vilde — og fordi han saa ofte før havde set hans Vane med at tale langt og længe om helt andre Ting, inden han kunde bekvemme sig til at sige dèt som han egentlig havde til Hensigt.

»Ja!« — sagde Erik og saa' smilende paa Wering — »nu har jeg jo det hele ordnet — paa Papiret!«

»Sese!« — sagde Grossereren og smilede med — »Javel. Paa Papiret. Men det kommer man jo ikke saa meget langt med. Der skal nok andre Ting til.« Han stoppede op og rejste sig fra Stolen. »Det er jo en rigtig rar Byggegrund, den Have!« — sagde han og stod henne ved Vinduet, imellem de mørke Gardiner. — »Den maa jo være stor nok!

Sig mig en Gang: jeg synes du skulde tale med min Arkitekt. Ham der byggede min Villa. Han er

flink og billig. Lad ham lave dig et lille Overslag, med Planer og Tegninger og — — Priser!

Saa kan du jo komme hen og vise mig dem, bagefter, en Gang, naar du har Lyst. Hvad.

Naa, ingen Vrøvl, Eja!« — sagde han, ganske uformodet, og saa' hvast hen paa Ejas ene Arm. — »Det bliver som jeg har sagt. Jeg er ked og led af at slide mig op i den Forretning!«

Erik tog hans Haand og knugede den, men Grossereren gav sig til at tale om Bøger.

»Ja!« — sagde han og bladede i en stor, fransk Bog om Opdragelse; han havde sat sine Lorgnetter paa — »Det er jo elendigt, at ens Forældre ikke har lært een den Slags. At man ikke engang kan læse saadan en Bog!« — han smækkede Bogen barsk i og lagde den bort. —

Lidt efter ringede det. Det var Hertz.

Grossereren blev stram.

»Godaften!« — sagde han og stillede sig op foran en Reol, med Fødderne langt fra hinanden, og Hænderne paa Ryggen — »Godaften. Selv Tak. Jo. *Han* har det saamænd altid godt, Axel!« — svarede han paa Hertz' Ord.

Erik mærkede at Hertz var ikke mere saa urolig og nervøs som tidligere. Eja smilede til den fremmede og var vred paa Faderen over hans afvisende Væsen.

Saa gik Grossereren. Han stirrede paa Bang medens han sagde hastigt og kort Farvel til Hertz.

»Hør, Far!« — sagde Eja, ude i Entréen; hun

kunde næppe løfte Faderens Pels op til hans Skuldre — »hvorfor er du saa grim imod Hertz!«

»Æv!« — sagde Grossereren og havde meget travlt for at komme afsted — »jeg kan ikke døje ham. Han ligner jo ikke et Mandfolk. Han taler jo som om han var et Pigebarn.«

»Ja, hvad saa!« — svarede Eja, og skammede sig over at hun selv, forleden Aften, instinktmæssig havde tænkt paa samme Maade om den fremmede — »Det er jo ikke hans Fejl. Det er overhovedet slet ingen Fejl. Lad dog Mennesker være som de er.

Hvorfor vil du altid have at Folk skal være saadan som du selv er!« — Hun lo — »Vær du glad over at de er anderledes — ellers havde du nok aldrig faaet Raad til at bygge den Skole!«

»Skole — Skole!« — sagde Grossereren og var lyksalig over at være sluppen bort fra det forrige Emne — »Javel. Vent nu først og se hvad det kommer til at koste.

Rimeligvis faar I Lov til at blive ved med at nøjes med at have den — paa Papiret!

Hvad.« Han lo og kyssede hende paa Kinden. —

»Jeg skal hilse Dem!« — Hertz havde sat sig ned da Grossereren var gaaet ud; han strøg en Tændstik og tændte sig en Cigaret — »Jeg skal hilse Dem fra min Forlovede. Hun var saa glad over at have været hos Dem.

Hun var umaadelig betaget af Deres Frue!«

Erik nikkede glad. Hertz' Øjne hang ved hans Ansigt.

»Og mig selv!« — sagde Hertz, lidt efter, og havde igen denne Stemme der var som et Barns — »nu synes jeg, at det altsammen kan gaa saa godt!« — Han rejste sig op og stod henne ved Eriks Stol foran Skrivebordet, et Øjeblik; han talte langsommere end før — »Endnu har jeg ikke faaet talt ud med hende.

Men jeg kan godt mærke paa mig selv, at nu vil det slet ikke være mig saa svært at faa det sagt! Tror De vel?«

Fru Eja kom ind. Hun nikkede til Hertz og satte sig paa Armen af Eriks Stol. Hun lænede sig ind over hans Skulder:

»Naa, Hertz« — spurgte hun, og saa' med sit lyse Smil hen til den fremmede; hendes venstre Haand gled over Eriks Nakke. Hun var fast besluttet paa at ville synes endnu bedre om Hertz end om Frøken Dora Kaare — »Erik fortalte mig at han havde laant Dem en Bog. Jeg har ogsaa læst den. Før. Hvad synes De saa om den?» Hun bøjede sig lidt ned til Siden og lod sine Læber strejfe Eriks Haar: hun var saa glad over Faderens Tilbud om Skolen.

»Eller, De har maaske ikke faaet læst i den?« — spurgte hun videre og saa' op. Det gav et Ryk i hende da hendes Blik traf den fremmedes Ansigt: han var bleven bleg, med eet. Hun rejste sig op fra Stolearmen og blev usikker. Hun saa' paa Erik.

»Nej!« — sagde Hertz og hans Stemme var saa

tonløs at ogsaa Bang saa' op — »nej, endnu har jeg ikke faaet læst i den. Jeg har ikke haft Tid!«

»Aa!« — sagde Erik og nikkede til ham — »Det haster jo heller ikke.«

Fru Eja sad og stirrede frem for sig. Stærkere end før havde hun, pludselig, følt dette samme som forleden: at hun kunde meget bedre lide Frøken Kaare end Hertz. Hvorfor, vidste hun ikke.

»Hvordan har Deres Forlovede det?« — spurgte hun, i uvilkaarlig Afslutning af sin Tanke, og lod som saa' hun paa Hertz, men hendes Blik hvilede paa Gardinet bag ved ham.

»Frøken Kaare var saa glad over dig!« — sagde Erik og strakte sin Haand ud og tog hendes ind i sin; saa vendte han sig om imod Hertz — »Og De kan tro, at vi har faaet en stor Glæde idag. Min Svigerfader har tilbudt at ville bygge vores Skole!

De maa virkelig gratulere os!« Han lo og saa' glad op paa Eja. Hun skottede til Hertz: og igen skelnede hun hvor hans Træk var urolige og angst. Det var, som var der et eller andet i hendes Færd der pinte ham. Hun trak sin Haand ud af Eriks.

»De bliver da til Aften!« — spurgte hun og stod henne ved Døren.

»Ja, naturligvis bliver Hertz her!« — sagde Erik — »paa vores Festdag!« Han lo hen til den fremmede.

Men Hertz rejste sig op og knappede sin Jakke

om sig. Hans Fingre var som uden Styre: han var længe om at faa knappet bare een Knap.

»Nej Tak!« — sagde han hastigt og hans Øjne flakkede — »Nej Tak. Jeg kan virkelig ikke. Jeg har lovet . . .

Det var slet ikke min Mening at komme herop. Jeg skulde blot besørge noget herinde i Byen!

Jeg kan virkelig ikke!«

Erik saa' forundret op paa ham: det var slet ikke den Stemme som Hertz havde talt med straks da han kom. Det var næsten den tidligere, angst og usikre Røst. Bang gik hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder, og følte, i samme Nu, at den fremmede blev roligere derved.

»Jo!« — sagde han, saa, drevet frem til at tale netop af denne Følelse — »De kan vist godt blive, alligevel.

Kommer Frøken Kaare hjem til Dem, i Aften?«

»Nej!« — Hertz saa' op i Eriks Øjne; det var som søgte han et Svar paa et eller andet ustillet Spørgsmaal — »Nej, i Aften kommer hun ikke!«

Erik nikkede hen til Eja, der stod, stadig, henne ved Døren og klemte rundt om dens Haandtag.

»Hertz bliver her!«

Eja blev staaende, endnu, et Øjeblik, saa slap hun Dørhaandtaget, med eet, og ringede.

»Vil De dække til tre!« — sagde hun til Pigen. Hendes Stemme forekom Erik at være mere klar end ellers. Han tænkte paa, at ogsaa han selv denne Aften hellere vilde have været alene med

hende — — nu, hvor de var saa glade, begge to, over Grossererens Tilbud.

De blev tavse alle tre. Nu og da talte Erik eller Hertz. Om Ting der var dem begge to ligegyldige i dette Øjeblik: Bøger og Teater. Hertz havde set meget. Der var en Tid hvor han havde villet være Skuespiller, fortalte han.

»Ja. Det vil de fleste — —« sagde Eja, pludselig, og standsede midt i sin Sætning. Baade hun og og Erik havde ofte lagt Mærke til, og talt om, hvor hyppigt det var at Mænd, der følte som Hertz, blev Skuespillere. Men hun var standset op i sine Ord nu, fordi hun følte, med eet, at det havde været en Art uvilkaarlig Ringeagt for ham, der havde dikteret hende denne Sætning.

Saa gik de ind og spiste til Aften.

Snart efter vilde Hertz gaa; Bang fulgte ham ud.

Da han kom ind igen, stod Fru Eja ved Skrivebordet. Begge sine Hænder støttede hun imod den blanke Plade, hendes Ansigt var bøjet nedad, som søgte hun at spejle sig, for at kunne se et eller andet i sine Øjne.

Mens han stillede nogle Bøger paa Plads, løftede hun langsomt Hovedet, et Smil forsøgte at sløre hendes Træk til, og hun sagde — søgende Ordene, og med smaa Pavser ind imellem —:

»Sig mig, en Gang, Erik —: tænk, jeg synes, at der maa være noget ved hans Mund og Hage. Og ved hans Væsen overfor dig, der ligner Frøken Hert . . . .« hun stoppede op, hastigt, med

et Blik hen til ham, og gjorde en ganske tydelig Bevægelse med Læberne, der skulde se ud som prøvede hun paa at fange det sidste Ord til sig igen — og saa fortsatte hun og rømmede sig —: »noget der ligner *mig*, mener jeg!

Ikke sandt? «

Erik havde set over paa hende da hun begyndte at tale; og han havde, øjeblikkeligt, forstaaet at hendes Fortalelse med Frøken Hertel var gjort med Vilje, med Overlæg. Og nu havde hun, bagefter, villet vise ham, at det virkelig var med Overlæg — fordi hun ikke selv kunde begribe hvad der havde dikteret hende det, og derfor ønskede hun at han skulde forklare hende det. Eller han skulde forklare sig selv det.

Og i samme Nu forekom det ham ogsaa, at kunne se Løsningen baade paa hendes Ord her, om Ligheden mellem Hertz og Frøken Hertel — og paa det som han havde mærket hos Hertz: først hans rolige og klare Stemme, og saa, lidt senere, hvordan han var bleven nervøs og usikker og forpint: dengang Fru Eja strøg over Eriks Nakke —:

Ordet Skinsyge dukkede op i ham. — Men denne Tanke forekom ham saa meningsløs at han tav med den. — Han følte Ejas Øjne paa sig, et Sekund.

Saa lo hun pludselig:

«Tænk!« — sagde hun, og der var intetsomhelst Spor af hendes Væsen fra lige før tilbage i hende — »Tænk dig dog, at nu faar vi altsaa vores Skole!« Hun kom hen til ham og lagde sig ind til ham.

»Bliver det ikke dejligt?« Hun lagde sin Haand rundt om hans Nakke, et Øjeblik, men saa tog hun, pludselig, hastigt, sine Fingre bort igen derfra, og kyssede ham i Stedet for. — —

Allerede den næste Dag var de begge to oppe hos Arkitekt Winter. Erik havde Papirer med, hvor han, i Løbet af de sidste Par Aar, havde skrevet op, hvilke Værelser han ønskede i Bygningen, og hvor store de skulde være, omtrentlig.

»Ja!« — sagde Winter; han strøg sit lille, spidse, sorte Hageskæg og saa' fortroligt hen paa Eja, som han kendte fra hun var ikke stort mere end Barn — »det er jo temmelig smaa Værelser, til en moderne Skole! Ikke sandt? Syv Gange syv Alen. Det er lidt mindre end denne Stue her!?«

»Det er det ganske vist nok!« — svarede Erik; han støttede begge Hænder paa Arkitektens gule Tegnebord — »men ser De: hele min Skole er først og fremmest baseret paa kun at have fire Elever i hver Klasse. Saa det forandrer jo Sagen!«

»Det forandrer Sagen! Javel!« — Winter nikkede — »Naa!« — sagde han, og vendte sig om imod Eja — »Saa bliver der noget at gøre for Dem, hvad Frue?«

Eja lo, og lænede sig — i al Hemmelighed, troede hun — over mod Eriks Skulder:

»Ja. Jeg bliver jo egentlig Moder for alle de Drenge. For de skal naturligvis bo paa Skolen, siger Erik.

Naa, men det bliver nu ikke saa svært, alligevel: vi vil jo kun begynde med den ene Fløj. Og saa lærer jeg jo hvordan det skal gaa, inden vi bliver saa mange.« Hun nikkede fortrøstningsfuldt.

»Og saa hjælper det da endelig ogsaa noget —« sagde Bang — »med de to Maaneder, hver Sommer, hvor vi flytter paa Landet med dem allesammen. Maj og September. Det bliver jo ogsaa en Smule Ferie for Eja!« — —

»Jaja!« — sagde Winter; han havde fulgt dem ud paa Trappen og stod med en Laksko stukket ind i Gelænderets Kryds — »om en Maanedstid, altsaa. Før tør jeg skam ikke love det!«

Der gik omtrent en Uge, hvor de ikke saa' noget til Hertz. Heller ikke talte de hyppigt om ham i denne Tid: hvergang Erik vilde begynde at tale om den fremmede blev Eja tavs, eller hun slog det hen i Spøg.

Erik saa' forbavset paa hende, saa tog han hendes Haand, tværs over Bordet —:

»Hvad er der i Vejen, Barn?« — spurgte han og forstod hende ikke helt — »hvorfor er du vred paa ham?«

Saa lo Eja og vilde slet ikke være alvorlig: for hun var, i Virkeligheden, slet ikke klar hverken paa sig selv, eller paa Hertz. Men naar saa Erik trængte ind paa hende — han rejste sig fra sin Stol og kom hen, og lagde sin Arm om hendes Hals:

»Lad mig nu høre hvad det er!« — sagde han, og kyssede hende, og saa' hende mildt ind i Ansigtet. Saa lo hun, igen, og svarede paa hans Kys, og vidste godt selv, at saa snart han kærtegnede hende, saa kunde hun endnu mindre forstaa, hvad hun selv mente om Hertz, og saa sagde hun:

»Det er jo slet ikke andet, end at jeg ikke saadan endnu, har vænnet mig rigtig til at være fornuftig og god. Nej, jeg ved godt: det er bare de gamle Fordomme der sidder i mig.

Du ved, vi Kvinder bliver jo altid vrede paa Mænd som ikke beundrer os. Vel? Ikke sandt?

Naa. Og andet er der slet ikke i Vejen!« Og dette troede hun selv paa — saalænge hun sagde det. Men bagefter var hun, endnu mere end før, i Vilderede med sig selv. —

Saa var det, omtrent en Uge efter at Hertz havde været hos dem sidst, at Erik og Eja var til en Eftermiddagskoncert. Klokken var lidt over otte da de gik hjem. Det var koldt og fugtigt, Eja var helt stivfrossen om den Haand der løftede op i Kjolen. Baade hun og Erik var i en underlig, musikfødt Stemning: de gik tavse, og nynnede, indvendigt, Stumper af de Melodier som de havde hørt for lidt siden. Nu og da talte de, en eller anden ganske kort Sætning, om Mesterens Spil.

Men da de drejede om Hjørnet ind i Alléen hvor de boede, mødte de Hertz.

Fru Eja fik en Følelse af at han havde gaaet her og ventet paa dem — Erik trykkede hans Haand.

»Det var morsomt!« — sagde Hertz og gik ved Siden af Bang; han slentrede saa træt, med bløde Bevægelser i Hofterne — »Hvor jeg er glad over at jeg mødte Dem!

Det er saa længe siden jeg har set Dem.

Jeg har ikke tur . . . . jeg har ikke godt kunnet! Før!« Hans Stemme var hastig og nervøs. —

»Hvordan har Deres Forlovede det?« — spurgte Eja. Hun stod og trampede med Fødderne, foran Huset, mens Erik fik sine Nøgler frem. Den kolde Haand havde hun puttet ind i Muffen til den anden. — »Kommer Frøken Kaare ikke snart ind til os, igen?«

Hertz' Øjne blev flakkende.

»Tak!« — sagde han; og hans Stemme var hæs, med eet — »Jo Tak. Maaske.

Men hun er ikke rigtig rask. Siger hun!« Han saa' op paa Bang som søgte han at fange hans Blik for at fortælle en dybere Mening med disse Ord.

Uden at Eja vidste hvordan, havde hun forstaaet ham:

»Aa, den Stakkel!« — sagde hun, om Frøkenen, uvilkaarligt; og medens hun tørrede sine Fødder af, derinde, gentog hun det en Gang til —:

»Den Stakkel!« — —

Fruen spurgte om Hertz vilde drikke The med dem. De havde spist tidligt Middag, i Anledning af Koncerten, og Aften spiste de jo aldrig før ved Titiden. Men en Kop The, og en Triscuit.

Saa var Erik og Hertz alene imens Theen blev lavet. De røg, begge to. Bang havde mærket den andens Uro — men han følte det, som om den dæmpede, rytmiske Bevægelse der var inden i ham, endnu, fra Musikken, som om den gjorde ham det vanskeligere end ellers at kunne føle med den anden. Og uvilkaarligt mindedes han, saa, at Eja ikke rigtig kunde lide ham.

»Naa!« — sagde han, lidt efter, og havde Cigaretten i Munden — »Har De talt med Frøken Kaare?« Hans Stemme var, mod hans Vilje, bleven præget ganske svagt af denne ligesom flakkende Følelse i ham — den var som de Stød der fremkommer, naar to Toner, der ligger hinanden ganske nær, fløjtes paa eengang.

Hertz sad med lukkede Øjne. Cigaretten var gaaet ud. Den hang, næsten som et Afmægtigheds-Tegn, i hans ene Mundvig. Asken var drysset ned i hans Skød. Han foldede, nervøst, Fingrene op og i.

»Nej!« — sagde han, længe efter, og hans Stemme kunde næppe høres — »Nej, jeg har ikke faaet talt med hende.

Endnu har jeg ikke faaet sagt hende det — --« Han stoppede op, et Øjeblik. Saa drejede han Hovedet om imod Erik og lukkede, med eet, sine Øjne op i hans —:

»Og nu kan jeg heller ikke gøre det!«

»Hvorfor ikke?« — spurgte Erik; og var, fra nu af, helt hos den anden, ved at høre disse Ord — »hvorfor dog ikke?«

Hertz smilede og rystede paa Hovedet —:

»Nej!« — sagde han og det saa' ud, for Erik, som fyldte han mindre og mindre i Lænestolen — »nu kan jeg slet ikke gøre det.

Hun skal have et Barn!«

Det gav et Ryk i Bang. Han rejste sig op og saa' lige ud. Uvilkaarligt løb hans Tanker tilbage, og han sagde, hastigt, med en Stemme der pludselig var bleven tør, som af stærk Hede —:

»Det er jo umuligt at vide det sikkert. Fjorten Dage, har De jo sagt mig — for fjorten Dage siden var det, at — —« Han stirrede hen paa Hertz — »Men selv om det saa er rigtigt. Og en Tro kan man jo nok have saa hurtigt. Derfor baade maa og skal De naturligvis fortælle hende det altsammen, alligevel!«

»Og hvad skulde det saa hjælpe?« — spurgte Hertz og næsten lo af Haabløshed — »Jeg er jo nødt til at gifte mig med hende. Nu.«

»Ja. Naturligvis« — sagde Erik — »men derfor? Det er baade Deres Ret og Deres Pligt at fortælle hende, alligevel, hvordan De føler og hvordan De er! Og saa er der jo dog den samme Mulighed for at kunne skilles, selv om de er gifte.

De *skal* sige hende det!« Og, vidende, fra de forrige Gange, at dette hjalp mere end noget andet, gik Erik hen til Hertz og lagde sin ene Haand paa hans Skulder. Den anden strøg henover hans Haar.

Fru Eja kom ind med en Bakke.

»Her er The!« — sagde hun, og endnu i det sidste af disse tre korte Ord var hendes Stemme bleven ganske anderledes, fordi hun havde set Erik staa derhenne hos Hertz.

De to andre mærkede, straks, denne Forandring i hendes Stemme. Den Ro, der allerede var begyndt at komme over Hertz, forsvandt, blinkhastigt. Og Erik saa', halvt vred og halvt bedrøvet, hen paa hende.

Hun lukkede sit Ansigt til med et Smil, og lod det lille Sølvæg med Thebladene dyppe ned i Hertz' Kop.

»Vil De have den stærk?« — spurgte hun, og hørte ikke at han gav hende slet ingen Svar. — —

Snart efter gik den fremmede.

Saa havde Eja faaet Lyst til at gaa ud. Der var kedeligt, hjemme, idag, sagde hun. Og hun var heller ikke rigtig rask. Hun var virkelig meget nervøs. Det havde hun været hele Dagen. Og saa træt. Saa nu vilde hun ud at more sig.

De gik ind i en Variété.

Der var spanske Danserinder, lige efter at Erik og Eja havde sat sig ned. Deres rødgule Kjoler fløj, som et Brandskrig, om deres sorte og tunge Haar. Der var de overnervøses, næsten sindssyges Trækninger i deres Øjenbryn. Deres Stemmer var som underlige Natrovdyrs kælne Lokkeskrig.

Men en ganske ung, mørk og slank Mand, næsten kun en Dreng — han kaldtes deres Broder, paa Programmet — han listede sig om dem, i

Dansen, og havde Øjne der ligesom bed i de to Kvinders Nakke og Hals.

Eja var meget betaget.

«Ja!« — sagde hun, da Danserinderne var færdige, og ikke mere vilde komme frem; hun lænede sig ind mod Erik og havde et ganske kort Aandedræt, som var det hende der havde danset der-oppe — »Jeg elsker Kvinder.

Men Hertz *kan* jeg ikke lide!«

Dagene gik. Dagene kom og de foldede sig, langsomt, ud til deres Vifte af Timer, hvor Arbejdet, som i Silkesting, satte sit Billede — og Dagene gik.

Der var gaaet fire Uger siden den Aften, hvor Hertz første Gang havde været oppe hos Bangs. I den sidste Tid kom han hyppigere og hyppigere. Erik forsøgte alle Midler for at hjælpe ham.

»De har ikke Lov til at pine Dem selv saadan!« — sagde han, en Dag; de sad alene inde i hans Værelse. Hertz havde siddet, mere end en Time, uden at tale. Hans Øjne stirrede, tomme, udtryksløse frem, og Erik kunde se, hvordan hans Tanker bevægede sig, ustandseligt, kredsende, cirklende, tilsidst slidende som en utrættelig Fingers Fure i hans Bevidsthed, rundt om den ene, altid samme Ting. Den foregaaende Aften havde han ikke kunnet komme ind til Bangs, fordi Frøken Kaare var hjemme hos ham. — »De *skal* tale ud med hende!

De ved jo selv, hvor De følte Dem glad og fri; dengang vi blev enige om at De skulde fortælle hende det altsammen!«

Hertz rystede paa Hovedet.

»Nej!« — sagde han, længe efter — »jeg kan ikke. Eller jeg nænner det ikke!«

»Nænner?!« — spurgte Erik og rejste sig op; hans Stemme var næsten vred — »Nænner!?

Det er større Synd mod hende at narre hende, at lyve for hende, saadan som De gør ved at tie stille!« Han gik frem og tilbage et Øjeblik, saa standsede han op. Hans Stemme var bleven mildere:

»De ved jo dog, meget godt, inderst inde: at De kan alligevel ikke gennemføre den — — Usandhed. Engang maa De bekvemme Dem til at tale. Og saa hellere i Tide!«

Men Hertz løftede sine Øjne og saa' raadløst frem. Kun naar Erik stod henne hos ham, og strøg ham over Haaret, eller naar Hertz maatte sidde med hans Haand i sin, saa først kom der Ro i hans Ansigt; og saa troede han selv paa at han kunde tale ud til Frøken Kaare, — i Morgen. Men naar han saa kom igen, den næste Dag, havde han alligevel ikke kunnet. — —

»Tilsidst!« — sagde Erik, et Par Dage senere. Han og Hertz fulgtes hjem fra Skolen, hvor den fremmede havde staaet, nede ved Porten i Plankeværket, og havde ventet indtil Erik kom — »Tilsidst tvinger De Dem selv til at tro, for ramme Alvor, at Deres Liv er værdiløst.

De er saa svag og veg, at det ender med at være Dem en Lyst at tro det.

Men jeg siger Dem, som jeg har sagt Dem før:

der er ingensomhelst, der er ikke nogetsomhelst Liv der er værdiløst. Alle kan blive lykkelige. Alle uden Undtagelse. Og derfor har heller ikke De Ret til at kaste Deres Liv bort, som De gør!« Han saa' hen paa Hertz, der gik, ved hans venstre Side, med bøjet Hovede. Der var noget snublende over hans Gang.

»De har heller ikke Ret til at bære Dem saadan ad, overfor os!« — fortsatte han; hans Stemme var mild og indtrængende — »Ikke sandt. De forstaar mig godt.

Baade Eja og jeg, vi har vores Arbejde. Og vi har hinanden. Og de to Ting kunde meget godt tage al vores Tid. Og alle vores Evner. Men naar vi saa, alligevel, er glade og taknemlige over at faa Lov til at hjælpe Dem — — saa er det Deres Pligt overfor os at tage imod den Hjælp. Det er Dem selv der har bedt om den, fra først af!

Ikke sandt?« — Han strakte sin Haand ud imod Hertz. Den fremmede tog den, og gik, et lille Stykke, med den inden i sin. Erik følte gennem Handsken, hvor den andens var brændende hed.

»Ja!« — sagde Hertz, og saa' op i Bangs Ansigt — hans Øjne tiggede og bad — »Ja. De har Ret. Jeg skal prøve!«

»Prøve!« — Bang følte, saadan som et Par Gange før, i den sidste Tid, et Øjebliks Træthed i sig — »Ja. De vil prøve. Og De lover. Men husk paa: at for hver Gang De lover, og alligevel ikke kan. For hver Gang beviser De, at vi slet ikke har

hjulpet Dem, i Virkeligheden. Naar vores Hjælp ikke hjælper Dem — saa er det slet ingen Hjælp. Saa er det hele bare Tidsspilde! Baade for Dem og for os!« Han tav, og var vred — baade paa sig selv og paa Hertz.

Lidt senere var de ved Hjørnet til Alléen, og Hertz gik, han skulde hjem.

Men om Aftenen kom han igen og sad, derhenne, i Hjørnet, i den store Lænestol.

»Jeg har ingen andet Sted at være!« — sagde han, og der gled et lyst Smil henover hans Mundvige — »Kæreste Doktor Bang! Vel? De er ikke vred paa mig, fordi jeg kommer saa tit?

Naar De blot siger et Ord, saa vil jeg jo gaa — — men, naar bare jeg maa have Lov til at sidde her, ganske stille. Bare være hos Dem.

Paa den Maade er det at De hjælper mig. Jeg bliver saa lykkelig og glad, inde i mig, naar bare jeg er her!

Det eneste Sted, hvor der er nogen der forstaar mig. Nogen jeg tør tale ud til!«

Og han kom, atter og atter, mere end hveranden Dag. Timevis sad han der. Naar Fru Eja var derinde plejede han sjældent at tale — det var, som var han angst for hende — eller han sagde kun enkelte Ord. Erik og hun sad, i Reglen, ogsaa tavse, og arbejdede, hver ved sin Side af Skrivebordet. Hertz lod som om han læste i et eller andet Tidsskrift. Men han kunde sidde i Timer og glemme at blade om — stirrende stift frem for sig,

eller søgende, med angst Blikke, at finde Hjælp og Raad i Eriks Ansigt. —

Fru Eja kunde blive underligt hastigt bleg af Harme, naar hun hørte det ringe om Aftenerne. Hendes Hænder var usikre, naar hun skrev imens Hertz sad henne i sit Hjørne. Hun skrev ofte forkert: og det saa' ud, paa hendes sammenknebne Læber og rynkede Bryn, som var det Hertz' Navn hun prøvede paa at slette ud, naar hun maatte radere dét bort, der var skrevet fejl. Hendes Fingres Tryk paa Tasterne blev ujævnt — Skriften blev snart for lys, snart for mørk.

Hvis hun læste, saa hændte det, Gang paa Gang, at der blev ligesom brede Gab i hendes Forstaaelse —: og ud af dette Svælg i Tankerne var det Hertz' Ansigt der dukkede op, brydende Forstaaelsens Broer af.

Naar hun talte, imens Hertz var der, blev hendes Stemme smertefuldt skiftende: det var som søgte den, febrilsk, efter at finde en Klang, en Betoning, der kunde saare ham.

Alt dette var begyndt den Aften, hvor hun havde talt, til Erik, om Ligheden mellem Hertz og Frøken Hertel. I det Øjeblik havde hun følt — og vidste ikke helt hvorfor — at nu var hun slet ikke mere hverken vred eller skinsyg paa Frøkenen. Næsten havde hun en Slags mild og medfølende, søsterlig Forstaaelse for hende — den unge Kvinde der var rejst bort, frivilligt, for ikke at gøre ondt med sin Forelskelse.

Og med dobbelt Styrke var hun usikker og vred imod Hertz. Ustandseligt beskæftigede han hendes Tanker.

Hun kunde staa, om Formiddagene, og ordne nogle Papirer paa Eriks Bord. Og et eller andet af dem kunde, med eet, fange hendes Blik, og hun mindedes saa, hvor hyggeligt og godt og rigt de to — Erik og hun — havde haft det den Aften da dette blev skrevet.

Hun huskede, hvordan hun, ofte, havde maattet standse, mens hun arbejdede med Skrivemaskinen, for at liste sig til at se over paa ham der sad og dikterede. Næsten berusede gled hendes Blikke henover det stærke og aabne Ansigt, hvor de frie og smilende Øjne, og Munden og Hagen, og de fine Furer om Øjnene fik hele hendes Jeg til lige-som at vokse føleligt i Lykke: Erik, *ham,* hendes Mand, hendes Herre, hendes Barn!

Og han mærkede det straks, naar hun saa' paa ham, saa løftede han Hovedet og smilede til hende. En Gang imellem maatte hun saa over at kysse ham. Hans Mund blev saa rød under hendes Kys — men selv fik hun som et flammende Skær for Øjnene deraf. Og det var saa brændende svært at gaa fra ham igen: det var, som sad der et hedt Greb i hendes Ryg, etsteds over Lænderne, som vilde holde hende tilbage, henne hos ham, ved ham, inde hos ham.

Men nu — og hendes Tanker gled videre, kælne og hede af disse Minder, og derfor følende For-

skellen fra tidligere Dage endnu stærkere —: nu var alt dette anderledes! Hertz sad jo, evig og altid, derhenne. Og hans mørke Øjne brændte ud i Stuen — som rygende Fakler, der blafrer i Trækken fra en stor Port. Saadan som hun havde set, dengang, paa Kronborg, i Kasematterne: Fakler der mere fortalte hvor mørkt der var, dernede, mere end de oplyste Mørket. Saadan var Hertz' Øjne! —

Om Formiddagene, naar hun gik om, inde i Eriks Værelse — det som hun alle Dage selv havde villet holde rent — og børstede Stolene af, og Sofaen: alle de Møbler og Smaating der var saa kosteligt fulde af den vage Duft fra Eriks Cigaretter og fra Eriks Parfume —

om Formiddagene, naar hun gik om, lykkelig og glad, saa kunde det hænde, naar hun kom til den Stol, hvor Hertz plejede at sidde, at hun, med eet, blev bleg og fik haarde Striber om sin Mund:

»Tag den Stol!« — sagde hun til Pigen — »og gaa ud og bank den. Rigtig godt!«

Og Eja blev staaende, med Hænderne støttede mod Skrivebordet, og lyttede til Slagene af Bankeren, derudenfor Vinduerne. Og saa gled der ligesom et bittert Smil over hendes Ansigt.

Men, alligevel, naar Stolen saa var kommet ind igen, saa ligesom kastede den sig, endnu mere end før, ind over hendes Bevidsthed — nu hvor netop dens Mangel paa Minder fremhævede den blandt de andre Møbler. Og hun mistede al Lysten og

Glæden ved at sysle med de tusende Ting derinde. Saa satte hun sig, rugende over bitre Følelser, ind i sit eget Værelse, og sad, længe, med Hænderne vredt samlede i Skødet og saa' ikke nogen Vej ud af alt dette.

»Naa!« — sagde hun saa, naar Erik kom hjem fra Skolen — »naa, hvordan havde Hertz det saa. Var han rar? Havde han saa faaet talt med Frøken Kaare?

Nej, selvfølgelig!

Men han kommer da vel i Aften?« Og hun lo, meget uægte, og stirrede vredt frem.

»Hør nu engang, Eja!« — sagde Erik. Han havde adskillige Gange før følt hendes Bitterhed overfor Hertz; og havde ogsaa tænkt sig Aarsagen dertil. »Hør nu engang!« — Han satte sig paa en af Divanerne og trak hende ned paa sit Skød — i en halvbevidst Viden om at naar hun sad saaledes, havde hun ikke nogen Gang kunnet blive ved med at være vred — »Tænk dig nu rigtig om!

Hvad ondt gør han dig egentlig?

Han forhindrer jo ligesaa godt *mig* i at være glad — som dig!«

»Ja!« — sagde Eja, og kunde alligevel ikke lade være med at smile; hun lænede sit Hovede imod hans — »ja, saa gør han altsaa dobbelt saa meget ondt som jeg troede!

Naa. Og dersom du bilder dig ind, at det bare er af Venskab han kommer her, saa tager du virkelig meget fejl! — Hun løftede Hovedet fra hans

Skulder og syntes, pludseligt, at det var saa underlig grimt, dét hun vilde til at sige. Og for at komme ud over denne Følelse, gjorde hun sig, uventet, meget hidsig —:

»Men han er bare forelsket i dig!« Hun næsten kastede Ordene fra sig, og havde fortrudt dem med det samme, inderst inde.

Og derfor gentog hun det, en Gang endnu, men helt stille —:

»Ja. Han er ganske simpelt forelsket i dig!«

»Sese!« — sagde Erik; nu og da var det jo hændet ogsaa ham, at denne Tanke var dukket op i ham, men hver Gang havde han afvist den: der var dog ingen faktisk, paaviselig Grund til at tro saadan; syntes han. »Ja, min Ven, for det første synes jeg nu, at der er ikke den allerbitterste Grund til at tro det!

Og for det andet: selv om det virkelig var saadan — — hvad kunde det saa genere dig?

Du sagde jo selv, i Gaar, at du syntes det var Synd af mig, at jeg havde ladet Frøken Hertel rejse!«

»Aa!« — sagde Eja og rejste sig op — »jeg kan da virkelig ikke lade Pigerne gaa og vente med Frokosten!

Og du kunde da gærne lade mig være fri for Hertz — idetmindste naar vi er alene!«

Hun løb hen til Døren. Men dér standsede hun og saa' sig tilbage —:

»Nu skal du ikke være ked af det!« — hun lo

og var selv, i Øjeblikket, fuldt ud overbevist om at hun mente hvert Ord — »det er bare noget Vrøvleri af mig, og noget grimt noget, det altsammen, hvad jeg sagde før. Selvfølgelig maa Hertz gærne komme her! —

Ja — men du skal love mig, at lade mig være fri for at skulle høre dig snakke om ham, evig og altid!« Føjede hun til og gled ud af Stuen. Men ude i Køkkenet var hendes Ansigt allerede blevet meget betænkeligt. —

Og saadan var det hver Gang Erik vilde forsøge at faa hende til at se tilbunds i denne Sag. Hun smuttede uden om, og hun lo, og hun kyssede ham og endte med at være ganske af samme Mening som han. Og naar saa Hertz kom, eller naar Erik havde været i Skolen uden hende, saa var der det samme igen.

Naar Eja saa var alene, saa var hun, det ene Øjeblik, vred og bedrøvet og angst over sig selv, fordi hun pinte og plagede Erik; og fordi hun forhindrede ham i at hjælpe den fremmede saadan som han vilde — men det næste Sekund greb hun sig i at ruge over Planer til at skaffe Hertz bort.

Og da hun saa mærkede, da disse fire Uger var gaaet efter at Hertz var begyndt at komme hos dem — da hun mærkede at Bang alligevel vilde blive ved at hjælpe ham, saa skiftede hun, lidt efter lidt, Optræden overfor den fremmede. Slet ikke overlagt — tværtimod lige modsat alle sine Beslutninger og alle sine Hensigter.

En Aften begyndte hun — hun og Erik arbejdede; Hertz sad og bladede i en Bog, hans blege Fingre tog saa langsomt paa Papiret — pludselig at tale om hans Forældre.

»Herregud!« — sagde hun, og hendes Stemme var over al Maade blid; hun bøjede sig frem imod Maskinen for at radere et Ord ud, som hun havde skrevet forkert —:

»Jeg tænker saa tit paa Deres Forældre, Hertz! Hvorfor tager De ikke dem med herop, engang imellem? De maa jo være forfærdeligt ensomme, de to gamle Mennesker?« Hun pustede Smulerne af Radèrgummiet bort fra Papiret; og hendes Øjne var kun optagne af dèt.

»Aa, jeg tror ikke!« — svarede Hertz, langsomt; hans Blikke søgte, vagt, at finde Bunden i hendes Ord.

»Jo!« — sagde Fruen, straks efter, og gav sig til at skrive igen; Smækkene blev, uden at hun vidste det, haardere end ellers — »hvordan skulde Deres Forældre kunne begribe, hvorfor De er saa lidt i Deres Hjem?«

»Hjem?« — Hertz næsten hviskede — »jeg har jo egentlig ingen Hjem, dèr!?«

Fruen trak Øjenbrynene i Vejret. Der blev en Pavse. Saa sagde hun, ligesaa pludseligt som før; hendes Stemme var saa blid at hun selv følte at den lød falsk, men hun gav sig ikke Tid til at forandre den, og vilde det heller ikke rigtigt —:

»Saa synes jeg virkelig, at De skulde rejse Dem

en Tur. En ordentlig Tur. Og tage Deres Forlovede med. Det vilde gøre Dem glad — ved Deres Hjem!«

Hertz glippede med Øjnene; der fløj det skærende Drag over hans Ansigt —:

»Nej — helst ikke rejse!« — sagde han, ganske sagte, og saa' bønfaldende op, først paa hendes rolige, lidt haardt lukkede Træk, og saa paa Bangs Ansigt, hvor Øjenlaagene var ligesom klæbede fast i, som havde han slet ikke hørt at der blev talt —:

»Jeg vil helst ikke rejse!« — gentog han — »jeg duer heller ikke til at rejse? —

Slet ikke!« — føjede han til, længe efter, som undskyldende. Hans vage Stemme var saa raadvildt toneløs, saa arm, at Fru Eja maatte bøje sit Hoved over Maskinen: hendes Øjne blev usikre. Men Erik saa' op, pludselig, og nikkede til Hertz, flere Gange.

Dagen efter kom der et ganske kort Brev, til Eja, fra Frøken Hertel. Hun læste det op for Erik og følte, paany, i det samme: at hvis bare Anna havde været herovre, saa skulde hun og Eja tilsammen nok have forstaaet at holde Hertz borte!

Men om Aftenen var Eja i overordentlig straalende Humør. Hvert Øjeblik skød hun Stolen tilbage fra Bordet, lo til Hertz og sagde et eller andet, spøgende og lystigt.

Bang mærkede, at der laa en vag, underligt

dirrende Uro bag hendes megen Tale, og sagde, tilsidst:

»Du er ordentlig snaksom i Aften! Hvor kan det være?«

»Kan du ikke gætte det?« — lo hun, kaadt og usigelig tankeløst, tilsyneladende — »det er i Anledning af Brevet fra Frøken Hertel —« Bang rynkede, bebrejdende, sine Bryn imod hende — men hun havde forlængst vendt sit Ansigt mod Hertz:

»Ja — det er jo sandt. De kender jo ikke noget til den Dame. Naa, Navnet har De vel heller ikke hørt, saa jeg kompromitterer hende ikke!

Jo, ser De. Det var en ung, meget smuk Forfatterinde. — Ja, det nytter ikke at du er saa beskeden, Erik!« — og hun lo igen, kaadt, lykkeligt, uden at se over mod Bang — »nu skal Hertz virkelig høre om dine andre Erobringer!

Jo, altsaa, hun var bleven aldeles vanvittig forelsket i Erik. Helt borte i det. Men da hun saa var bleven klar over det, ved De hvad hun saa gjorde?«

Hertz saa' uroligt over paa hende, et Blink.

»Tænk Dem!« — fortsatte Fruen, en Nuance alvorligere — »saa rejste hun sin Vej! Uden at sige et Ord!

For min Skyld, altsaa, forstaar De!

Var det nu ikke prægtigt gjort?? — —

Okja!« — sukkede hun, straks efter, halvt lystigt — »bare vi allesammen var saa ideelle!«

Hertz var bleven ligbleg i sit Ansigt. Bang sad

tavs og følte, i en pludselig, afmægtig Harme mod sig selv: at der havde, medens hun fortalte, siddet et vagt Haab inde i ham.

Men Fru Eja var bleven ganske rød i sin Pande og Kinder; hun sprang op og løb henimod Døren — men endnu inden hun var naaet ud, brast hun i Graad — en Graad der var viljeløs som et Barns.

»Vær ikke vred paa hende, Hertz! Det var min Skyld, jeg skulde jo have standset hende!« — sagde Erik; han rejste sig op og tog den andens Haand — »for jeg ved jo nok, at hun var slet ikke klar paa, hvad hun selv sagde!« Han mærkede hvor Hertz skælvede.

Eja kom ikke ind, mere, den Aften. Hertz gik snart efter. Da Erik kom ind i Soveværelset, stod hun dèr, og var ved at klæde sig af; hun kastede sig ind til ham, hendes Øjne fyldtes paany med Taarer, og hun hviskede:

»Jeg kunde ikke gøre ved det, Erik! Du ved: — — jeg er altid saa nervøs — —!«

»Aa, Erik!« — sagde Eja, den næste Dag; de havde lige spist Middag, og hun havde, nu og da, set over paa ham og saa havde hun strøget med Haanden hen over sin Pande — »Aa, Erik, jeg har det virkelig ikke godt, i Aften.

Jeg tror, at jeg er nødt til at lægge mig, lidt!« Hun lod sig, tavs og med lukkede Øjne, glide ind i hans Arme.

»Hvis der saa skulde komme nogen, saa kan

du jo altid gaa ind til dem!« — sagde hun, lidt efter.

»Jeg har givet Pigen Besked om at jeg gaar i Seng, saa der er ingen hjemme!« Og hun saa' overmaade syg ud, saa fast og hjælpeløst støttede hun sig ind til ham.

Saa krøb hun i Seng, og huskede, i den første halve Time, nu og da at stryge sig over Panden, og at lade Erik føle, hvor brændende hed hun syntes at den var.

Og han sad, med et meget alvorligt Ansigt, ved Siden af Sengen. Og de vidste begge to, at de slet ikke narrede hinanden.

Han læste op for hende.

»Helst Vers!« — sagde hun og kunde næppe tale.

Og Erik læste hviskende op for hende; hendes ene Haand maatte han holde i sin, ellers var hun bange.

Ved Nitiden blev hendes Hovedpine noget værre, og lidt efter ringede det. Pigen kom ind og sagde, at Kandidat Hertz ønskede Fruen god Bedring.

Erik sad, tavs, en Stund.

»Hør, Eja!« — sagde han saa, tilsidst, blidt og stille. Han bøjede sig ned over hendes Haand og lod sine Læber stryge over dens Ryg — »sig mig nu en Gang, rigtig ærligt. Skal jeg ikke hellere sige ligefrem til Hertz, at han ikke skal komme her saa hyppigt, mere.

Jeg kan ikke rigtigt lide dette her — — Ærlighed!«

»Uærlighed?« — sagde Eja, og fik, fra dette Øjeblik af, virkelig Hovedpine — »Uærlighed? —

Nej!« blev hun ved, lidt efter — »selvfølgelig skal han komme her som sædvanlig. Hører du: det er virkelig sandt, jeg vil helst have det. Jeg har slet ikke godt af at du retter dig efter saadan en Taabelighed hos mig!

Jo. Han skal komme, aldeles som sædvanlig. Det vil jeg helst have.

For din Skyld!« — føjede hun til, meget sagte. Og hele Resten af Natten havde hun, for ramme Alvor, en knugende Hovedpine. — —

Aftenen efter syntes hun, at det var saalænge siden de havde været henne hos hendes Forældre.

»Han er dog en gammel Mand, ikke sandt?« — sagde hun, ved Middagsbordet, til Erik, og saa' hen paa ham, som vilde det være meget svært at faa ham til at tro paa Grossererens Alder — »Og nu var han saa pæn med den Skole!«

Saa gik de derhen.

»Det var dejligt!« — sagde Grossereren og lagde sin Haand paa Eriks Skulder. Henne i Forretningens Kontor havde han en gammel Lommebog, hvor han satte et lille rødt Kryds ved de Dage, hvor Eja var hjemme hos ham. — »det er sku ogsaa den eneste Glæde jeg har af den lange Dreng —:

Axel!« — sagde han, og raabte saa højt, at det gav et Ryk i dem allesammen — »Sæt Bordet frem. Saa faar vi os en L'hombre.

Og Mor laver Whisky!«

Saa spillede de; fra Klokken otte til tolv. Eja var overmaade lykkelig, og Wering lo ustandseligt: tilmed tabte han, og det morede ham mest.

»Det er da altid til en Teaterbillet!« — sagde Grossereren og talte de tre Kroner op, som han havde tabt til Erik.

»Vi var oppe hos Winter, forleden —« hviskede Eja, mens hun kyssede Faderen til Farvel og Tak for Iaften — »om en Maanedstid, sagde han. Men det er jo næsten fjorten Dage siden, forstaar du!« — —

Der havde slet ikke været nogen, sagde Pigen, hjemme, da Eja spurgte om det ikke havde ringet. — —

Saa var det en Formiddag, et Par Dage senere — Bang var, tilfældigt, ude — Fruen sad alene hjemme. Hun hørte Hertz spørge ude ved Døren, om Doktoren var tilstede. Pigen svarede Nej, og han havde allerede bedt hende hilse, da Eja aabnede Døren til Entréen og raabte ud:

»Nej, men kom dog ind og vent her, — kære Hertz!

Min Mand maa jo snart være her!

Sæt Dem nu ned og lad os faa en hyggelig Passiar. Jeg er ganske alene!«

Men inde i hende skød der en hed og voldsom Harme op: ja, straks da han havde hørt at Erik ikke var hjemme, saa vilde han gaa. Var det ikke Bevis nok paa hvordan hans Følelser for hendes Mand var?

Hun hjalp ham af med Frakken, og de satte sig ind i hendes Værelse. Hendes Øjne var blanke af Vrede og Uro. Nu og da stoppede hun op, midt i en Sætning, men ellers talte hun ustandseligt.

Ingen af dem vidste, hvad det var de talte om. Hun søgte blot, febrilsk, at slippe bort fra to, hinanden modsigende, Tanker der, lynsnart, var dukket op i hende: een Tanke der havde udkastet en Plan og opfordrede hende til, hurtigst muligt, at følge den —

og en anden, der kaldte denne Plan for hæslig, uværdig, umenneskelig — og uopnaaelig.

Og saa dreves hun, tilsidst, alligevel, til at forsøge at handle saadan som den vilde det, denne uvillede Plan.

»Næ, nu skal De se!« — sagde hun, pludselig — hun havde vist ham nogle af de kostbare og skrøbelige Smaating, der stod paa et af de lave, perlemodersindlagte Borde, der var anbragte, her og der, langs Divanen — og hun satte sig ned, ved Siden af ham, i en lille Sofa. Hendes ene Ben kom meget tæt op ad hans. Det gav et Ryk i baade ham og hende, og de følte dette Ryk, begge to, hos hinanden.

»Her skal De se!« — hendes Stemme var glat og hastig — »Far og Mor havde den tossede Idè, at fotografere mig hvert eneste Aar, hvert evigste Aar, to Gange! Om Sommeren og om Vinteren! Saa jeg har et Par og halvtreds Billeder!

Er det ikke morsomt?«

Hertz var fortumlet over hendes mange Ord, der ligesom trængte ind paa ham, rykkede ham nærmere og nærmere. Han var bedrøvet over ikke at træffe Bang, længselsfuld efter at se ham og komme til at tale med ham, igen, efter de fem Dages Forløb.

I sin Iver bøjede Eja sig frem over hans Skulder, hendes Haar gled henover hans Kind. Hun bar Bogen i sin ene Haand, som hun lod hvile paa hans Knæ.

»Aa — Omforladelse!« — lo hun glad, og strøg Haaret bort; Haanden strejfede hans Øre derved; og paany rykkede det i dem begge to. Fruen trak Vejret, saa det kunde høres, et Øjeblik.

»Men, hvad siger De saa om det der?« — hun lo fornøjet op og pegede; hendes Blikke gled, fuldstændigt optagne, fra Billede til Billede — »kan De begribe, at den lille, bitte, tykke Tøs er bleven til mig? Vel?

Jeg aner det ikke selv!

Men Mor elskede nu det Billede!«

Hertz sagde et Par Ord, nu og da. Hans Stemme var ganske uden Klang; stundum forsøgte han at smile hen til det hun fortalte.

»Hør!« — sagde Fruen, med eet, og lo vældende; hendes Øjne gled i et Spring forbi ham og op mod Loftet. Den Haand der hvilede paa hans Knæ, fik ligesom kærtegnende og æggende Bevægelser henover hans Ben, imens — »Gud hjælpe mig, hvor De er en rigtig kedelig Een at

vise sine Billeder! Saadanne morsomme Billeder!

Næ, men nu skal De se!

Her er de sidste. Det er de allersidste Billeder jeg har af mig selv!

Hvordan synes De saa om det der!?«

I sin Kaadhed tog hun hans Haand og lod den, pegende, glide hen over Billedets dybt udskaarne Halskrave; hendes Fingre sitrede saa sært rundt om hans, Ringene knugede Huden over Leddene. Hertz saa' op paa hende, pludseligt, og lynsnart gled der et Udtryk af Angst, Smerte, Skræk over hans Ansigt — saadan som naar han talte om sin Forlovede, til Erik. Ufattelig hurtigt ligesom spejledes alle disse Følelser i hendes Øjne, og hun rejste sig hastigt, som i et Spring.

En Stund stod hun, med Ryggen imod ham, tavs, henne ved Vinduet. De svale Silkegardiner lænede hun sin Kind op imod.

Snart efter kom Erik hjem. — —

Da Hertz var gaaet, om Aftenen, og hun og Bang var ved at gaa i Seng, var hun igen i lystigt Humør, en Stund. Saa blev hun tavs, nogen Tid, bagefter.

»Hør, Erik!« — sagde hun pludseligt; hun stod henne ved Toiletbordets brede Spejl, der gik fra Gulv til Loft. Hendes Ansigt var ganske lukket til, hendes Stemme var næsten kort, haard — hun stirrede, fast, stift, ind i sit Spejlbilledes Øjne og paa dets Mund. Som vilde hun derved søge, hvis

hun kom til at kunne røbe sig, at se det og forhindre det, i Forvejen. — »Hør, du: man kan egentlig godt forstaa, at Hertz' Kæreste holder saa meget af ham. Ikke?

Jo, for hans Øjne er saa underlig trætte! Og du ved nok, hvordan dét altid virker paa os Kvinder! Vi maa prøve hvordan de kommer til at se ud, den Slags Øjne, naar vi gør dem, først ikke-trætte, og saa bagefter trætte igen!« Hun vendte sig om imod ham, med det samme, næsten barske Ansigt.

Erik kom til at smile svagt, fordi han straks havde forstaaet hende. Men Fruen drejede sig om igen, hastigt og saa', paany, ind i Spejlbilledets Ansigt, som for at se, om hun alligevel havde røbet sig, nu, siden Erik smilede.

»Jaja!« — fortsatte hun, lidt efter, og hendes Stemme var ikke helt saa fast og sikker som før — »det er jo ikke, fordi jeg er bange for at jeg skulde blive —

Men — du ved jo hvordan Folk tænker!

Og jeg synes — ikke sandt, du selv holder jo dog ikke af, at der skulde kunne siges noget galt om mig? Vel?«

Erik saa' hen i Spejlet og mødte hendes Øjne, hun skyndte sig at sysle med sit Haar.

»Ja!« — sagde hun, lidt efter, og søgte ivrigt efter en Naal der skulde sidde i hendes Nakke — hendes Stemme forandredes ved at hun stod og strakte Armene om bag Hovedet for at holde Haaret

ud — »maaske er det dig ligegyldigt! Men mig da? En Smule Hensyn kunde du da nok tage!

Og for Resten!« — og en ny Idé skød gennem hendes Hjærte — »Det kunde da ogsaa nok tænkes, om han gik hen og blev en Smule forelsket i mig?

Du har selv sagt, at man kan aldrig vide hvad andre Mennesker kan komme til at føle!

Og han har saa tit Blomster med til mig!

Det har du da selv set?«

Erik stod tæt bagved hende, og lynsnart forsvandt det, altsammen, ud af hende. Hun bøjede sig tilbage og lod sig, fuld af Kærlighed og Samvittighedsnag, glide ind i hans Arme. Han kyssede hende, blidt, langsomt, mange Gange.

Men med eet følte han, med et Stings Smerte, at der var altsaa, et eller andet Sted, overfor Hertz, hvor han fejlede dybt og tungt imod Fru Eja, siden hun havde kunnet tænke og tale saadan, som hun havde gjort det lige nu, i Aften.

Skulde han da selv, uden at spørge hende tilraads, sige til Hertz, at han ikke maatte komme her? Eller ikke saa hyppigt? —

Erik laa længe vaagen og tumlede med dette Spørgsmaal. Men hver Gang han syntes at være bleven klar over, at i Morgen vilde han sige til Hertz om at komme sjældnere — hvergang forekom det ham, at det var jo, i Virkeligheden, slet ikke for Ejas Skyld han var kommen til dette Resultat — — men kun fordi han selv var træt. Træt

af det haabløse i at hjælpe Hertz. Træt, fordi han ikke kunde se, endnu, ad hvad Vej han skulde faa ogsaa Eja til at ville hjælpe den fremmede.

Og saa blev det til, tilsidst, at Erik syntes det var hans Pligt, baade mod Hertz og mod Eja og ham selv, at lade det blive som det var. Det var jo Hertz' Liv og Lykke det drejede sig om — og Eja havde ham jo, alle Dage, ellers!

Fru Eja havde mærket paa Hertz, at han havde forstaaet den skjulte Bund i hendes Adfærd hin Formiddag — og dette virkede dobbelt ind paa hende. Det baade forøgede hendes Had imod ham, fordi han havde gennemskuet hende — og det bragte hendes Medlidenhed med ham til Vækst.

Men den næste Aften kom han ikke.

Det var en Søndag; Erik og hun var gaaet i Teatret. Eja havde længe ønsket at se det Stykke, sagde hun: et rigtig tungt, russisk Skuespil.

Det havde regnet stærkt hele den Dag, og var endnu ikke holdt op, dengang de skulde hjem.

Da de steg ud af Vognen og gik ind ad deres Port, saa' Fruen Hertz staa, henne under den nærmeste Lygte, og læne sig ind imod Muren. Hun kendte straks hans Ansigt, der var løftet, halvt, henimod dem. Det foer igennem hende at sige det til Erik: Vejret var saa slemt — men hun skød Tanken bort: hun havde selvfølgelig taget Fejl! Hvad skulde Hertz her? Paa denne Tid? I Regn-

vejr? Hans Tog var jo gaaet for en halv Timestid siden! Og han kunde jo komme, selv, og ringe paa, hvis det virkelig var ham!

De spiste Aftensmad og bagefter vilde Erik ind, et Øjeblik, og ryge i hendes Værelse. Klokken var omtrent tolv. Fru Eja var bleven nervøs —: det var efter Skuespillet, fortalte hun Erik.

»Hør! hvor det regner!« — sagde han, tilsidst; Draaberne slog imod Ruderne. Han sad i en dyb Lænestol og røg, tankefuldt, tavs, og var selv under et vagt, næsten ubevidst Pres af det de havde set derhenne. Fruen gik, ustandseligt, frem og tilbage i Stuen.

»Ja — tænk!« — svarede hun, længe efter hans Ord, og gik hen til Vinduet. Hun aabnede Gardinerne en Smule. Jo, han stod der endnu, blot paa den anden Side af Gaden, ligeoverfor. Men han saa' ikke op. Hastigt lod hun Gardinet falde til.

»Ja, hvor det regner!« — sagde hun, ubevidst, endnu en Gang, og hendes Stemme ligesom brændte i hendes Øre. Der blev to blege Furer om hendes Mund.

Et Øjeblik efter var hun træt og vilde i Seng, med det samme. Hurtigt drejede hun Lyset ud, i sit Værelse, endnu inden de havde taget deres Ting til sig for at gaa derfra.

Dagen efter kom Hertz. Han havde ligesom svulne Pletter under sine Øjne, ustandseligt flyttede han sig paa Stolen.

»Vi saa' ikke noget til Dem, i Gaar, Hertz?« — sagde Bang, i Aftenens Løb, engang, tilfældigt.

»Nej!« — svarede Hertz, stilfærdigt, han saa' ned — »Nej, jeg var bedt ud. Hele Aftenen.

Paa Hjemvejen kom jeg her forbi — til Toget.

Men det saa' ud til, at der ikke var nogen hjemme!«

»Hvad Tid var det? For vi var i Teatret!« — spurgte Bang; han havde lukket sin Bog til og røg, langsomt, en Cigaret, tilbagelænet i Skrivebordsstolen. Røgen sivede, ligesom taageagtigt fortyndet af at have været i hans Mund og Hals, ud imellem Skæggets Haar.

»Ved Nitiden, tror jeg!« — svarede Hertz.

»Fra Klokken ni?« Eja løftede Hovedet, med et Ryk. Ordene var løbne fra hende som i et Spring.

Hertz saa' op, over paa hende. Hendes Blikke følte hans, og hun mærkede, at hun, ganske langsomt, blev flammende rød i sit Ansigt. Men da hun, saa, mod sin Vilje, søgte Hertz' Blik, var hans Øjne saa tomme.

Først da der var gaaet flere Minutter greb hun sig i, at hun havde siddet, lige siden hans Svar, og skrevet, mekanisk, paa Skrivemaskinen. Hun greb fat i dens Haandtag, løftede den lille Vogn der bar Papiret, op, og læste: der stod, fire, fem, seks Gange:

Tre Timer. Regn. Tre Timer. Regn.

Hun rejste sig op, hastigt, og gik ind i sit Værelse. Og da Erik kom ind, længe efter, og ikke kunde begribe hvor hun havde været i mere end en Time — saa laa hun paa en Sofa og havde næsten slet ingen Øjne tilbage, af Graad.

Fru Eja havde flyttet alting bort fra hans Skrivebord, og dér havde de saa bredt deres Tegninger ud.

Selv laa de, begge to, paa Knæ paa deres Stole, helt ind over Bordet. De lo og talte, ustandseligt, næsten som Børn, i Munden paa hinanden.

Det var Planerne til Skolebygningerne der denne Eftermiddag — godt en Uge efter Regnvejrsdagen — var komne fra Arkitekt Winter.

»Hør!« — sagde Eja, tilsidst; hun var ganske rød i Ansigtet af Glæde, og af at ligge med Bordkanten ind i Livet — »nu skal du tage Passeren, Erik.

Og saa sætter vi Maalene paa alle Værelserne!

Ikke!« Hun lo og var meget lykkelig over at kunne forstaa saa lidt af Tegningernes Størrelsesforhold.

»Aa, hvor er det kønt tegnet!« — sagde hun, lidt efter. »Altsammen. Ikke sandt. Saa fint!« Hun havde sat sig ned, og støttede sine Albuer paa Bordet, Fingrene foldede hun ind i hinanden, og hun stirrede, lykkeligt grundende, ned paa Papirerne. Det saa' saa sirligt og spinkelt ud, det Hele:

de ganske sorte Tuschstreger paa det svære, hvide Papir.

Erik laa stadig, med Passer og Maalestok i Hænderne, hen over Bordet.

»Naa!« — sagde Fru Eja, og gik hen til en Bunke Papirer der laa ovenpaa en Reol. Hun søgte et eller andet frem — og hendes Hænder bevægede sig saa lykkefuldt lade, som ønskede de at bruge Timer eller Dage til hver eneste lille bitte Del af dette Arbejde:

»Værsgod!« — sagde hun og holdt en Snip af et Papir imellem Læberne; hun kunde næsten ikke tale for det — »nu tager du en Blyant, og jeg finder vores Liste frem. Og saa skriver du inden i hver Stue, hvad den skal bruges til, saa jeg kan læse paa det, hver Dag!« — hun lo:

»Jo, for jeg maa da kende Huset, ordentlig, inden vi faar det?

Ikke. Skal jeg ikke?«

Glade og kaade gav de sig til Arbejdet, og de var en umenneskelig Tid om hver Smule.

Deres hvide og spinkle Fingre mødtes, Gang paa Gang, af sig selv, inde paa Papiret — som legende, hvide og kælne Dyr der, ude paa en stor Slette, ustandseligt bliver angst og bedrøvede, naar de ikke er ganske tæt samlede, allesammen. — —

De var omtrent blevne færdige med Stueetagen, saa hørte Fru Eja at det ringede. Hun kendte straks denne forsagte Lyd og hendes Ansigt blev haardt, et Sekund.: Aa, nu havde de det saa godt og lyst!

Men hver Dag, kom Hertz, i den sidste Tid! Eller to Gange hver Dag!

Og al hendes Harme og Had imod ham, der — saadan som altid før — var svundet bort, med eet, naar hun følte Eriks Glæde sammen med hende — det skød lynsnart frem igen. Men hun skyndte sig at bekæmpe sit Ansigt, og hun var i Færd med en lang og leende Forklaring til Erik, da Hertz kom ind.

Hun saa' straks paa ham, at der maatte være hændet noget, et eller andet, noget ondt —: hans Næseryg var ligesom bleven skarp og hvid. Huden laa saa stramt over, og havde samlet sig i to svulne Drag ned til Hagen.

Først nu hørte Bang at Hertz kom. Og han nikkede, smilende, til ham, uden at se op; han var midt i en stor og indviklet Passermaaling. Hans Stemme blev saa fremmed, i den sammenkrummede Stilling han stod i, og fordi hans Ansigt var saa tæt ved Bordpladen:

»Goddag! Hertz!« — sagde han, og talte med smaa Pavser — »Værsgod.

Sæt Dem ned. Og se med!

Det er Skoleplanerne!«

Fruen hilste kort og tavst. Men inde i hende var der ligesom et svagt Haab, da hun hørte hvor forandret Eriks Stemme lød da han talte til Hertz.

Den fremmede kom hen til Bordet og satte sig ned. Han havde stillet Stolen, saa at Lampeskæret naaede ikke op paa hans Ansigt.

»Maa jeg gratulere!« — sagde han, straks efter, i en Tone der skulde være spøgende og glad:

»Naa, saadan kommer det altsaa til at se ud!«

Fruen lo, igen, greb Erik i det ene Øre og sagde — hun næsten raabte i sin Glæde, men hendes Øjne saa' vagtsomme fra Erik og til Hertz —:

»Nej, vil du nu bare se! Du kan jo slet ikke uden mig. Nu har du jo skrevet to Værelser til det samme!«

Bang lo med —: ja, han havde virkelig skrevet et forkert Ord!

Fruen satte sig igen op paa Bordkanten, hun bøjede sig helt frem foran Hertz. Naar Erik saa' op, mødte hans Øjne hendes Legemes slanke og smidige Bøjning, hvor Hoftens blide Form var som et Bryst der er hævet i et dybt Aandedrag.

»Saa!« — sagde hun — »saa gaar vi til det næste!

Første Sal!

Her!« — og hun rakte Bladet frem mod Bang, og læste op af Listen som hun sad med —:

»Paa første Sal. I den nordlige Fløj. Klasseværelser for de tre øverste Klasser. Fysikværelse og naturhistorisk Samling. — —«

Hun stoppede op, et Øjeblik, og lo, ivrigt — »Du maa virkelig skynde dig, Erik!«

Hun dikterede hurtigere og hurtigere. Bang havde ikke et Sekunds Tid til at tænke paa andet end at følge med.

»Naa!« — sagde Hertz, tilsidst. Han sad, lænet

tilbage, og forstod at Eja vilde lukke ham ude — »De vil altsaa have Eleverne boende — —«

Men Eja lo, allerede, og dunkede med den knyttede Haand i Bordet —:

»Aa, Erik!« raabte hun, og bøjede sit Hovede helt frem imod hans — »du er en skrækkelig Drivert, er du!

Fysikværelset!« Hun saa' efter paa Listen, og naaede at skimte til Hertz' blege Ansigt —:

»Ja. Fysikværelset!« — Gentog hun. —:

»Bare du vidste, hvor jeg glæder mig til den Skole. Hvad. Du og jeg. Ikke sandt. Hvor vi skal slide i det.

Vi faar da aldrig et Sekund fri, til den Tid, vel? Ikke?« Og hun vidste næppe, hvad hun sagde — men søgte blot, ustandseligt, samtidig med at hun holdt Erik fast ved at diktere saa hurtigt, ogsaa at lukke Hertz ude, at vise ham, at her arbejdede Erik og hun, paa deres Livs Maal, og her havde han ingenting at gøre.

Men inderst inde i hende sad der en svidende og nagende Angst og Smerte over at hun kunde bære sig ad som hun gjorde. Og, mere fintmærkende end nogensinde før, følte hun, hvordan denne Pine derinde steg og steg, samtidigt med Hertz' Uro og Ophidselse.

Tilsidst, da havde han tiet stille i lang Tid, saa hørte hun, at han rejste sig lydløst fra sin Stol og gik ud af Værelset.

Hun mærkede selv, hvordan hendes Ansigt blev

blegt, og hun hørte at hendes Stemme var usikker og hæs, da hun skyndte sig at tale igen, for at skjule, for Erik, at den anden var gaaet.

Men hun havde overvurderet sine Kræfter, og Bang løftede Hovedet ved hendes første Sætning:

»Hvor er Hertz dog henne?« — sagde han, og sprang hastigt op. Uden at vente paa Svar løb han ud af Værelset og ind i Dagligstuen.

Eja gled, tavst, med sit ganske hvide Ansigt ubevægeligt, ned i sin Stol. Et bittert, lyttende Smil blev liggende over hendes blegnede Mund.

Hertz var ikke i Dagligstuen. Erik standsede op, et Øjeblik, da han havde lukket Døren til sit Værelse bag sig: som i et Blink saa' han for sig Fru Ejas lykkelige Ansigt, hvor der, med eet, var vokset et smerteligt, nagende Smil frem, da han spurgte efter Hertz.

Men med voldelig Haand fik han dette Billede af Hustruen til ligesom at synke ned i et dybere liggende Lag af Bevidstheden, ved at tvinge sig til at tænke paa Hertz. Og saa løb han, dobbelt bedrøvet og urolig, hastigt videre.

Han havde straks forstaaet, i en lynsnart opdukkende Erindring, alt hvad der var foregaaet derinde ved Tegningerne. Og han bebrejdede sig haardt, at han havde været saa tankeløs, saa egoistisk, at han ikke engang havde haft saa meget som et eneste kærligt Ord tilovers for det forpinte og ulykkelige Menneske, der kom til ham for at hente Hjælp og Trøst.

Medens alt dette, blinkhastigt, gled igennem hans Hjærne, var han naaet ud i Entrèen. Der stod Hertz. Han var i Færd med at tage sin Frakke paa. Da han hørte Bang aabne Døren, vendte han sig om imod ham —:

»De maa ikke være vred!« — sagde han, og hans skælvende Stemme, og de fremstrakte, dirrende Hænder, gav en sælsomt dyb, helt ny Klang over disse Ord som Erik havde hørt saa ofte, af ham — »De maa ikke være vred! Kære Doktor Bang! Men jeg bar mig saa hæsligt ad, indvendigt i mig, tilsidst, derinde, saa jeg syntes ikke, at jeg havde Lov til at blive der —!«

Det var som om det han sagde her, til Erik, satte sig i en underligt vejløs Forbindelse med hint Billede af Fru Ejas smertefulde Smil, som Erik havde tvunget ned i sin Bevidstheds Bund. Han følte som et pludseligt Knug om sit Hjærte og uvilkaarligt strakte han Hænderne ud mod Hertz, greb ham om Skuldrene, drog ham ind til sig og strøg ham med den ene Haand, blidt og langsomt, over Hovedet. Han følte det kæmpe og arbejde inde i Hertz' Bryst — en Bevægelse, der ligesom fulgtes med hvad der skete i Erik selv.

»Saa-saa-saa!« — sagde Erik, og det var, halvt, som var det ikke alene til Hertz han talte, men ogsaa til dette Billede af Eja der sad inde i ham selv — »det er jo mig, der har handlet baade hæsligt og forkert!

Saa-saa, mit store Barn!«

Hertz saa' op i Bangs Øjne. Hans Ansigt var et Sekund saa lykkeligt, mens dets Kind hvilede mod Eriks Skulder. Saa hviskede han, halvhøjt —:

»Nej. Ikke sandt. Jeg maa hellere gaa!

Men der var blot en Ting som jeg kom for at fortælle. Maa jeg sige den her?«

Bang nikkede. Hertz stod, ret op og ned, hans Øjne var lukkede; der løb, paany, de smertefulde Trækninger henover hans Ansigt.

»Jo!« — sagde han, lidt efter, med sin hæse og sagte Stemme — en Røst, som den et Barn har, der er angst i Mørke, og vèd at det ikke har nogensomhelst at kalde paa —:

»Hun var ude hos os i Gaar Aftes. Far og Mor var ikke hjemme. Hun er — — ja, hun er, nu — ganske sikker paa, at hun alligevel ikke skal have det Barn.

Og saa« — hans Stemme ligesom svandt helt bort, med eet, det var kun selve Ordenes Mening som Bang kunde skelne — »saa vilde hun have — —. De ved, hun ønsker jo, saa meget, at faa det Barn. Det er hendes højeste Ønske — —«

Bang følte sine Arme ligesom drage sig, stivnende, sammen. Hans Aandedræt blev kort. Blodet kimede — ondt og forstyrrende — for hans Øren. Og med et Ryk gik der en flængende Smerte igennem ham — som var det hint forrige Billede af Fru Eja der, pludselig, trods hans Vilje, og sejrende over den, havde sprængt sig en Vej langs hans Nerver, frem til hans Bevidsthed. Eja! hvi-

skede det inde i hans Hjærne, og han vidste ikke hvorfor.

Men Hertz brast ud, kort, hakkende — hans Hænder famlede i Entréens Halvmørke, som en døendes —:

»Aa, kæreste Doktor Bang — — jeg kan ikke holde det ud. Jeg ved ikke hvad jeg skal gøre.

Jeg føler det, som om jeg vilde — som om jeg skulde dø af Rædsel og Væmmelse!

Hvad skal jeg dog gøre!« Han hulkede højt, blot et Sekund. Det lød som en angst Hunds Glam.

Men ud af den flængende Smerte i Erik, ud af den fødtes der, i dette Øjeblik, en hastig og hed Styrke. Og han sagde, næsten snublende over Ordene, næsten uden at vide hvad han sagde —:

»Hør nu. Kæreste Ven. Nu kan De ikke mere forsvare at tie stille overfor hende. For Deres egen Skyld. Og for hendes: De binder hende jo fastere og fastere til Dem, for hver eneste Dag der gaar.

Nu skal De fortælle hende det altsammen. De har ikke Lov til at vente længere!«

Hertz rystede opgivende paa Hovedet — sløvt, næsten, saa' han op paa Bang —:

»Lad hende dog hellere tro — —«

Erik tvang sig til at rynke Brynene:

»De har ikke Lov til at se saa meget af Deres egen Sorg — naar De tænker saa lidt paa hendes! De ved jo godt, fra Dem selv, hvor hun er

angst og urolig og bedrøvet for Dem. De ved jo godt, at hun maa have mærket det, da De holdt Dem tilbage fra hende, i Gaar, da hun bad Dem!

De *skal* tale ud til hende!

I Morgen — i Dag!« — og straks efter føjede han til, med Overvindelse — og smilede ganske svagt for at gøre sin Trudsel til, halvt, ogsaa at være et Løfte —:

»Og førend De har talt ud med hende, faar De ikke Lov til at komme her, mere!

Hører De!?«

Hertz blev rolig, med eet — men Bang saa' hans Ansigt ligesom skrumpe ind. Det var blevet hvidere end et Lagen.

»Ja!« — hviskede han — »jeg skal nok gøre det!«

Bang strakte, igen, sine Arme ud, tog ham ind til sig, og vuggede ham, et Øjeblik, ved sit Bryst. Saa sagde han, blidt og stille —:

»Mit store, kære Barn!«

Hertz saa' op. Der gled Taarer, hastigt efter hverandre, ned langs hans hvide Kinder; det saa' ud som skar de Furer i Huden.

»Tak! Tak!

Ja. Jeg skal nok skynde mig at gøre som De har sagt!

Og saa er det vist bedst at jeg gaar.

Ikke?« — —

Fru Eja sad paa den samme Plads som før, da Bang kom ind igen. Hendes Knoer var hvide; røde

Pletter kom og gik i dem. Det var som en Vredes Pulsslag.

»Naa. Du. Hjærtevirtuos!« — sagde hun, da han gik hen til Skrivebordet og lod sig glide, paa een Gang usigelig træt, ned i Stolen. Hendes Stemme var skarp — med en tveægget Skarphed, der fik hendes Øjne til at fyldes med Taarer, og gik som et Snit gennem Eriks Hjærne.

»Hvor jeg har været egenkærlig!« — sagde han, halvt uden at vide at han talte højt, som et uvilkaarligt Udraab efter Smerten af hendes Ord — »det arme Menneske!«

»Ja!« — Eja rejste sig op; hendes Øjne skinnede, hede som i Feber — »hvor du har været egenkærlig! Du, som har taget al denne Glæde fra mig!« Og hun strakte en usikker Haand ud, pegende hen over Papirerne. Ordene var sprungne fra hendes Mund, uden at hun selv vidste helt, hvad hun havde sagt, og om hun egentlig mente det. Blot havde hun følt, at idag var der sket en Uret, større end nogensinde før.

Bang saa' op. Og lynsnart, dirrende for hans Bevidstheds Blik, sad Forstaaelsen, med eet, naglet fast i ham — saadan som en Dolk sidder og dirrer, naar den kastes, med al Magt, ind i en Planke —:

Ja! Hun havde Ret! Han handlede ondt imod dem begge to. Baade mod hende og mod Hertz!

Mod begge de to som han vilde hjælpe.

Begge dem som han stræbte at skaffe Lykke!

Og angst spurgte han sig selv —: kunde han

da slet ikke hjælpe dem begge to? Var det dét der var det umulige i denne Sag?

Eller var det bare ham selv der handlede taabeligt og halvt?

Eller, hvis han kun kunde hjælpe een af dem — hvem af dem havde saa mest hans Hjælp behov?

Og hvem af dem havde mest Ret til Hjælp? —

Erik stod, stirrende frem, uden at se, og famlede, nervøst, med Hænderne. — —

Fru Eja var gaaet ind i sit Værelse. Og hun sad dèr, med en Bog slaaet op foran sig — men Bladene blev ikke vendt. Uafviseligt, paatrængende, støjende — som en ond og bidsk Hund — sprang denne Følelse af at der var sket en bitter Fortræd idag, atter og atter frem i hendes Tanker. Og der løb haarde Glimt henigennem hendes Øjne der stirrede, mekanisk, ned paa den opslagne Sides meningsløse Ord. —

Erik lagde, bedrøvet og fattig, sine Tegninger til Side. De ganske sorte Tuschstreger saa' saa spinkle ud, paa det svære, hvide Papir. Saa spinkle, saa svage at bygge paa.

Og han spurgte, pludselig, sig selv: havde al hans Blidhed mod Hertz, derude i Entréen, havde den ikke været Hykleri? Hvorfor havde han ellers ladet den anden gaa sin Vej, saa bedrøvet og forpint som han var? Og hvorfor havde han ikke, førend nu hvor det var for sent, hørt alle de Bønner om at maatte blive, som havde ligget i den fremmedes Ord.

»Det er vist bedst at jeg gaar. Ikke?« saadan havde han sagt, tilsidst, i endnu en angst Bøn om at blive holdt tilbage. Men Erik havde intet hørt!

Og saa saa' Erik, med eet, at han havde kun halvt været hos Hertz, mens han stod og talte med ham derude — og halvt havde han været hos sin Hustru. Kun halvt, hos dem begge!

Og derfor var det altsaa, at han kun havde gjort dem begge to ondt, og ingen af dem havde han hjulpet!

Men var det saa ikke hans Pligt, helt og fuldt at være hos Hertz, i denne Sag — for Fru Eja havde ham jo alle de Aar som de skulde leve! — —

Og de grublede, baade Eja og Erik, begge to, hver i sine bitre og ensomme Tanker, over hvad der dog var det rette og det sande i denne Sag.

— —

Om Aftenen — Bang var allerede gaaet i Seng; Fruen sad foran Spejlet og ordnede sit Haar. Dets blanke Mørke kastede sig over hendes hvide Hals, og havde ligesom suget sin Farves Næring derfra — han havde fortalt hende, hvad Hertz havde sagt ham ude i Entréen.

»Og saa er der en Ting, Eja, jeg vil bede dig om!« — sagde han, og laa med Hovedet støttet mod sin Haand — »jeg synes, at det vilde være ondt imod ham at slippe ham nu.

Nu stoler han jo paa at kunne faa Hjælp og Venlighed her!«

Hun drejede, med et Ryk, Hovedet om imod ham; hendes Haand klemte om Ryggen paa Stolen hvor hun sad, og saa sagde hun, med en Stemme der vilde være rolig og sikker, men som dirrede, og famlede paa Ordene — hun syntes selv at den mindede om et Menneske der vil angribe i Mørke og nu søger — forsigtigt for ikke at vække Mistanke — at finde det Sted, hvorimod han skal føre sit Stød —:

»Ja. Kære Ven. Lad os dog ikke skændes om dette her.

Jeg ved jo, paa Forhaand, at du har nu eengang sat dig i Hovedet at ville hjælpe ham.

Ja. Gør du som du vil.

Jeg skal naturligvis gærne love dig ikke at tage mig det nær!« —

Hun var klædt af, og nu lagde hun sig, langt borte fra ham, i Sengen. Han tog hende ind til sig, og sagde det, endnu en Gang, saadan som han havde følt det, hele Aftenen:

»Ja, min egen lille Ven. Saalænge du kan tale og tænke saadan som nu — saa længe maa Hertz naturligvis ikke komme her! Men tænk dig nu om. Fornuftigt og kærligt —:

Vi to har hinanden, altid — men han har slet ikke andre Steder at være end her! Han har ingen at tale med, ingen at være glad for — ingenting har han!

Synes du ikke, at vi to maa have nok Glæde med hinanden, til at vi kan undvære en Smule til ham!?«

Saa brast Eja i Graad og hun knugede sig ind til ham og følte det, i samme Nu, som skete der en Spaltning inden i hende. Eller som blev der, dybest i hendes Hjærte, pludselig født et nyt Jeg, foruden det sædvanlige.

Og medens dette gamle Jeg, angst og fortvivlet over sig selv, hulkede inde ved Erik og hviskede til ham:

»Ja. Jo. Jeg skal nok være god!« — imedens forsøgte det nye Jeg i hende, ganske uafhængigt af det andet, hidsigt, febrilsk, at finde et Middel til at rydde Hertz, for stedse, for ramme Alvor, ud af Eriks og hendes Liv. —

Men der gik Timer, hvor de laa vaagne, begge to, baade Eja og Erik. Og de hørte, begge to, at den anden ikke sov — men ingen af dem vovede at tale. Fordi de følte at de handlede fejl, begge. Men ingen af dem forstod — fuldt, klart — mod hvem de fejlede. Eller hvorfor de gjorde det.

Der var gaaet tre Dage efter at Bang havde talt med Hertz i Entréen. — Om Eftermiddagen, ved Firetiden. Erik var ude.

Eja gik om, rastløs og urolig. Snart var hun inde i sit eget Værelse, og dèr stod hun, tavs, og saa' rundt, som havde hun glemt, med eet, hvad hun vilde derinde — og nu søgte hun, et eller andet Sted, at finde noget der kunde faa hende til at huske hvad hun havde villet.

Og saa var hun i Eriks Værelse. Hun sad, en Tid, ved sin Skrivemaskine og blæste et Fnug bort fra dens Lak, eller hun gned de blanke Steder efter med sit Lommetørklæde — uden at vide hvad hun gjorde. Eller hun satte sig til Rette i en Lænestol og forsøgte at læse. Men Ordene gled ud for hendes Tanke, Linierne blev som en lang, sammenhængende Række af meningsløse Bogstaver, og hun lagde Bogen bort og saa', igen, stirrende, frem for sig.

Gang paa Gang, i disse tre Dage, hvor Hertz ikke havde været hos dem, havde hun af sig selv begyndt at tale om ham til Erik — fordi hun mærkede hvor ustandseligt ogsaa hans Tanker beskæftigede sig med den fremmede.

Og, ligesom hin sidste Aften, saaledes havde hun i disse Dage atter og atter følt den Spaltning der var sket i hende —: hun talte kærligt og blidt til Erik om Hertz. Men dybest inde i hende sad dette nye Jeg, der gemte alt hvad der blev sagt, der rugede over det og drog onde og hadske Konsekvenser imod Hertz deraf. Dette Jeg der, uden Hvile, ustandseligt, søgte at finde et Middel til at rydde ham, helt og fuldstændigt, ud af hendes og Eriks Liv. Søgte, baade om Dagen, saasnart Erik ikke talte til hende, eller naar hun var alene — og ogsaa om Natten, saa at hun ikke fik sovet mere end en Timestid eller to ud paa Morgenen.

I Forgaars Aftes havde Erik sagt — han havde siddet længe, med Hovedet bøjet over sin Bog, og hun vidste godt at han alligevel ikke læste — han saa' ikke heller op imens han talte. Eja kunde høre paa hans Stemme, at han havde, i lang Tid, grundet over sine Ord —:

»Jeg vil skrive et Par Ord til ham.

Nu gaar han jo og er angst, fordi han skal fortælle hende det Hele.

Synes du ikke?«

Og Eja smilede og nikkede mildt:

»Jo, min Ven. Det bliver han da glad over!« — sagde hun, og følte, igen, inderst inde i sig, dette Ur-Jeg rase i Harme mod den fremmede.: Hertz, der havde kastet sig ind imellem Erik og hende. Hertz, der stjal af hendes Liv og hendes Lykke og af Eriks Glæde.

Men i hendes Stemme var der slet ikke andet end selve dèt som Ordene sagde —:

»Ja. Skriv du!« — Og hun nikkede til ham, skønt han stadig saa' ned mod sin Bog —:

»Han venter vel ogsaa at høre fra dig!« —

Og hun læste, tværs over Bordet, de Linier som Erik skrev hastigt ned — de stod, næsten som et Vers, saa korte og saa faa, paa det store og svære Brevpapir, syntes Eja. — Der løb hastige og smaa Trækninger helt rundt om hendes Øjne — det var som stod hun ude i stærk Blæst. —:

»Aa, tag selv, og giv Pigen det.

Med det samme.

Hvad, Erik!« — sagde hun og strakte, alligevel, paa samme Tid, Haanden ud imod Brevet og vidste, at hvis han gav hende det for at hun skulde bringe det ud i Køkkenet, saa vilde hun flænge det i Stykker og brænde det, undervejs.

Erik nikkede til hende og gik ud med Brevet.

Ja. Naturligvis! Saa vigtigt et Brev vilde han selv besørge!, tænkte det nye Jeg inden i hende, mens hun sad tilbage, bleg, og med dirrende Mundvige, og famlede hen over sin Maskine. —

I Gaar — de var komne i Seng, og laa, som altid, tæt ind til hinanden; og hun havde sit Hovede paa hans Arm — saa sagde han:

»Det er underligt, at jeg ikke har faaet Svar fra ham! — Synes du ikke?« — Eja svarede ikke, og han føjede til, lidt efter, og talte ganske langsomt —:

»Hvis han nu ikke kommer i Morgen — saa tager jeg ud til ham i Overmorgen!«

»Ja!« — svarede Eja; og hun maatte lægge sin frie Haand paa sit Hjærte og trykke til af al Magt: hun følte det som maatte Erik tydeligt kunne høre, hvor hadefuldt dette inderste Jeg raabte op, mod Hertz, ved hans Ord —:

»Ja!« — gentog hun, blidt — »Gør det. Saa bliver han da lykkelig!«

Men i samme Nu vidste hun, at hvis der ikke var Svar fra Hertz i Morgen, saa vilde hun blive syg, virkelig syg, i Overmorgen.

Hun lo halvt og knugede sig ind til Erik og hviskede — saadan som een Gang før, for længe siden —:

»Du. Hjærtevirtuos!

Du der kan gøre en Menneskehed lykkelig!«

Hun mærkede at det gav et Ryk i hans Skulder. — —

Og, saadan som i Gaar, og som i Forgaars: den største Del af Natten laa de vaagne, begge to, og rugede, hver for sig, i deres Tanker. Og begge to vidste de at den anden ikke sov — men ingen af dem nænnede at vise at ogsaa de selv var vaagne. —

Saaledes var Eja, i disse Dage, mere og mere bleven bitter og hadefuld imod Hertz. For: ham alene gav hun Skylden for det altsammen. Det var kun i enkelte, næsten forvildede Øjeblikke, at hun syntes at se at der ogsaa var nogen Skyld hos Erik.

Men, hver Gang dette var sket, saa var hun, endnu mere end før, hadefuld imod Hertz: ham der endogsaa fik hende til at tænke ondt imod Erik.

Og endnu hidsigere søgte dette fremmede, dette allerinderste, dette Ur-Jeg at finde Midler imod ham. —

Saa var det, denne tredje Dag efter at Bang havde talt med Hertz i Entréen.

Om Eftermiddagen, ved Firetiden, var det. Der blev ringet i Telefonen og Fru Eja løb til —: det var Erik.

Han havde faaet en uventet Lejlighed til, maaske, at knytte en dygtig Lærer, som han længe havde ønsket at arbejde sammen med, til den kommende Skole. Nu vilde han ud for at prøve paa at træffe ham, og aftale det nødvendige med ham. Han vilde komme hjem igen, tænkte han sig, ved Syvtiden.

»Godt!« — sagde Eja — »Javel. Jo. Klokken syv. Ja . . .

Farvel!« —

Kort efter kom Pigen ind med et Brev.

»Til Herr Doktoren!« — sagde hun; og hviskede som altid. Hun lagde Brevet paa Skrivebordet.

Fru Eja blev siddende, en Stund, henne i sin Stol, i Hjørnet. Saa rejste hun sig op — uden endnu at vide hvorfor — og gik hen til Bordet. Der laa Brevet, med Bagsiden op.

Hun tog det i Haanden og kastede et Blik paa Udskriften. Øjeblikkelig saa' hun at det maatte være fra Hertz: en fin, spinkel Skrift, næsten sirlig, hvis den ikke havde været saa nervøs. Og Brevet var bleven lagt i en Postkasse inde i Byen, saa' hun.

Et Sekund endnu drejede hun Brevet imellem sine Fingre. Papiret knitrede svagt — det forekom hende at det lød ligesom den vage Knirken fra Hertz' Støvler, naar han gik, frem og tilbage, sin sædvanlige Gang, herinde i Eriks og hendes Værelse.

Saa rev hun Konvolutten op; der blev Flænger helt ned igennem den.

Der stod fortalt, at Hertz havde nu talt ud med sin Forlovede. Hun havde grædt og undret sig — men hele Tiden været usvigeligt sikker og klar paa, at hun vilde beholde ham, alligevel. Altid. Alle Dage. Evindelig.

Og Tak for Eriks Brev — det var dèt der havde givet ham Mod til at tale med Frøken Kaare.

Men nu vilde han bede om Lov til at komme, som før, til Bang — Lov til at blive, saalænge han kunde, nu og da, for at faa Hjælp og Styrke hos dette eneste Menneske der havde forstaaet ham.

Tilsidst stod der:

». . . . Kæreste Doktor Bang, maa jeg tage mig Lov til at bede Dem om en Ting, som det ikke egentlig er min Ret at vide noget om, eller at tale om.

Grunden til at jeg ikke selv er kommet idag — og De ved ikke, hvor vanskeligt og bittert dèt er for mig — men har skrevet i Stedet for, det er den, at jeg er angst for at Deres Frue er vred paa mig. Jeg kunde jo godt forstaa det, fordi *jeg* kommer saa tit, som er udenfor det Hele, og er bedrøvet og tung.

Jeg ved jo slet ikke, om dette her er rigtigt, som jeg tror: at Fru Bang er vred paa mig — men derfor er det at jeg skriver.

Kæreste, kæreste Doktor Bang — jeg længes saadan efter at De nu skal sende Bud til mig og sige at jeg godt maa komme.

Naar bare jeg maa sidde hos Dem. Høre Dem tale. Være i Deres Stue . . . .«

Eja stod og stirrede frem, med et bittert Smil, og følte, hvordan der gled, mod hendes Vidende og Vilje, hede, medlidende Taarer fra hendes Øjne.

Hun mærkede som et Rusk inde i sig. Saa gemte hun Brevet i sin Lomme, løb hastigt ud i Entréen og tog sit Tøj paa, og imens sagde hun Besked til Pigen, at hun kom hjem igen ved Titiden. Vistnok. Senest, i alle Tilfælde! —

Der gik et Tog om en tyve Minutter — hun vidste ikke hvorfra hun kendte den Tid. Hvis hun skyndte sig kunde hun netop naa det.

Derude i Entréen undredes hun ved at opdage, med eet, at hun stod, uden at vide det, og talte nøjagtigt efter, i sin Portemonnæ, om hun havde Penge nok til Billetterne.

En Gang, noget efter, følte hun en rullende Fornemmelse under sine Fødder, og forstod, at nu sad hun i Toget. Saa forsvandt denne Følelse igen, og hun mærkede kun, saadan som da hun, for mange Aar siden, med Erik, var kørt igennem den store Tunnel, dernede: en knugende Bevidsthed om at der var Mørke til alle Sider om hende, under hende, bag hende, og et skærende Lys langt fremme foran.

Først da hun, idet hun saa' op, fik Øje paa Hertz' forstyrrede og urolige Ansigt inde bag et Vindu — saa først vaagnede hun op til Bevidsthed, med et Ryk, et Sting, der gik lynsnart og svidende igennem hendes Hjærte.

Han kom hastigt, løbende, ud til hende, gennem den tomme og nøgne Have —:

»Er der noget i Vejen med Doktor Bang?« — raabte han, allerede paa lang Afstand. Der var noget snublende over hans Løb: saadan som hos den, der ikke ved sine levende Raad.

Med et nyt Ryk vaagnede Eja, ligesom for anden Gang, dobbelt, op til en overnaturligt klar, en fremmed Bevidsthed, ved Lyden af hans hæse Stemme — hendes Mund trak sig i et sælsomt Smil, der ligesom havde kendt hans Ord, inden han udtalte dem, og som spottede over dem:

»Nej, der er saamænd ikke noget i Vejen med ham!

Tværtimod!« — og hun nikkede, leende, til den anden —:

»Han har aldrig haft det bedre!«

Hertz standsede op, han var kommet helt hen til hende og stod, nu, foran hende, usikker og angst, mere end ellers, overfor det nye som han anede i hendes Væsen. Hans Blikke fløj, paa een Gang sky og undersøgende, hastigt hen forbi hendes Ansigt. Hun var bleg; Øjnene lyste fast, næsten roligt; Læberne stod krummede, fulde af Haan og af Vilje.

Et Sekund stod de, begge to, tavse, overfor hinanden; hun drog Vejret langsomt, tungt, dybt. Han ligesom bed, med Fortænderne, efter Luften. Saa gik de ind ad Laagen og op imod Huset.

»Her boer De jo dejligt!« — sagde hun, og hendes Stemme skurrede haardt — »ganske dejligt!

Frit og sundt og — for Dem selv!«

Han svarede ikke.

I Døren kom hans Moder dem imøde — Fru Eja blev, med eet, igen urolig og usikker: hun havde ikke et eneste Øjeblik tænkt paa, at han boede jo ikke alene. — Saa hilste hun, smilende, forsøgende at være elskværdig. — —

Et Par Timer hakkede sig, omstændelige, hen; delte i ligesom en uendelig Kæde af selvstændige, lange Minutter. Og Gang paa Gang besluttede Fruen sig til at bryde op, at skynde sig til Stationen og tage hjem, uden at udføre denne uklare, uoverlagt planlagte Tanke, der havde faaet hende, oprindelig, til at tage herud. Men ligesaa ofte fik et Blik hen paa Hertz' Ansigt hende til at blive og afvente Lejligheden:

Nej, tænkte det i hende: hun vilde føre sin Sag igennem! Det var hendes Liv det drejede sig om — ja, tusende Gange mere end dèt: det var hendes Kærligheds Lykke og Glæde der stod paa Spil!

Og med usikre, skælvende, dødsblege Fingre forsøgte det nye Jeg i hende at kvæle det gamle der dukkede op, stadig, fuldt af bebrejdende og svidende Samvittighedsnag. Det greb, med Fingre, der var altfor uvante i det onde, til at vove at knuge tilstrækkeligt haardt, rundt om Nagets Hals. Fingre der, hver Gang, i sidste Øjeblik stivnede af Rædsel og slap deres Tag, naar den, som de forsøgte at kvæle, begyndte at ralle under deres Greb i dens Strube. — —

Der blev ikke talt meget. Hertz gik, uden et Øjebliks Hvile, op og ned ad Gulvet. Det blafrede angstfuldt i hans Øjne. Usikker og forpint var han, ved halve Anelser om, hvad dette Besøg kunde betyde — eller maatte betyde.

Forældrene sad, hver i sin lave Stol, urolige og bekymrede. Moderen fuld af bange, halvt forstaaende Gætninger; Faderen ganske ubegribende, men næsten harmfuld — og de saa', begge to, ustandseligt, fra ham, deres eneste og kære og kloge Søn, hvis Angst de kunde læse ud af alle hans Træk, og hen til hende, den fremmede og skønne Kvinde der var kommet og besøgte ham, og hvis dobbelte Ord og Smil lidt efter lidt vækkede en vag, ubestemt Rædsel i dem begge to —

en Rædsel, som forlængst, for Uger siden alle-

rede, var bleven født dybest inde i dem — født ud af alt det i Sønnens Væsen som de anede og følte, men ikke begreb —

en Rædsel, som nu, for første Gang, uforstaaeligt for dem, dukkede op inde i deres Bevidsthed, og som de — endnu mere angst derved — selv kunde mærke, at de havde følt længe.

Og, ustandseligt, i de Timer der gik, hørte Fru Eja de to gamle Menneskers Hænder, hvis Fingre laa foldede i deres Skød, med en svag, skurende Lyd gnide deres haarde, ligesom svulne Hudflader sammen, mod hinanden. —

Omtrent ved Ottetiden rejste Fru Eja sig, omsider, og vilde gaa. Hertz vilde følge hende til Stationen —: naar de gik den nærmeste Vej, langs Banen, kunde de endnu naa det næstsidste Tog, sagde han.

Moderen greb, med begge sine dirrende Hænder, fat i hans Ærme, og søgte at faa ham fra at ville følge Fruen — men han saa' forundret paa hende, uvilligt, og rystede paa Hovedet.

Men da Eja — uden at vide hvorfor — da hun var kommet ud paa Vejen, drejede Hovedet ind imod Huset, saa saa' hun de to gamle Ansigter, hvis furede Hud ikke mere formaaede at blegne, stirre ud, i Mørket, gennem Ruderne, efter deres Søn, deres eneste og kære og kloge og eneste Søn.

Og de to Ansigter, med deres raadløse og ufattende Rædsel, groede sig fast, uudsletteligt, ind i hende. —

En Stund havde de gaaet tavse, Fru Eja og Hertz, begge to rugende over deres egne Tanker. De gik ad en lille Fodsti, som ellers kun benyttedes af Jærnbanefolkene, langs selve Banen. Hertz gik den saa ofte, der var intet til Hinder derfor, havde han sagt.

Der var ubekvemt at gaa — de kunde heller ikke følges Side om Side — begge to havde følt dèt som en Lettelse. Hertz gik forrest; Fru Eja kunde lige skimte hans lidt dukkede, høje og spinkle Skikkelse. Nu og da gled deres Fødder ud, i den tunge, klæbrige Jord, hvor Tøsneen laa, her og der, i hvidlige, tykke Pletter — som var det en spedalsk Nat, dette Mørke.

Det var begyndt at regne, en fin, næsten usynlig Traadregn, der sivede sig ind, stilfærdigt, gennem deres Klæder, og fik dem begge til at føle det saa tungt at gaa.

Han havde slet ikke tænkt paa, at Vejen ikke egnede sig for hendes tynde Støvler. Men hun beklagede sig ikke: det var som om denne nødvendige, stadige, legemlige Paapassenhed ved Gangen, døvede alle de mange modsigende Stemmer, inde i hende.

Kun selve hendes Beslutning om at ville naa frem til en Afgørelse, den var groet altfor fast i hende, til at den kunde bringes til at tie, nu — den blev blot endnu stærkere og fastere ved den øvrige Tavshed derinde i hendes Hjærte.

»Ja!« — sagde hun saa, pludseligt, og kom op

paa Siden af ham. De gik paa en Bro der førte hen over en stor Mose. Imellem Hovederne af Broens Staalbjælker, der dannede en Slags vidaabent Rækværk, kunde hun se det sorte, urolige Vand glide frem og tilbage. Tungt, som Kviksølv, og med en næsten oljet Glans af den fine Regn.

Han saa' med et Ryk over paa hende — og følte, i hendes Stemmes Fasthed i det ene Ord som hun havde sagt, alt det der vilde ske, nu.

»Ja!« — begyndte hun igen, og smilede frem i Mørket, som havde hun forstaaet, helt, hvad hans Bevægelse betød, og nu triumferede derover — »det er, naturligvis, min Mand der har bedt mig tage herud!«

»Har Doktoren?« — spurgte han, og drejede igen sit kridhvide Ansigt om imod hende.

Hun nikkede og fæstede sine store Pupiller roligt ind i hans Øjne —:

»Han havde jo faaet dette Brev fra Dem! Og saa mente han, at det var bedre at jeg tog herud — hellere end at han skrev!«

Hendes Stemme blev, efterhaanden, mere og mere sikker og fast. Udvendigt at se var hun kun optaget af at passe paa, hvor hun skulde sætte Fødderne. Hendes Hjærte huggede, som Hammerslag, i hendes Bryst.

»Hellere end — — at skrive?!« — spurgte Hertz. Hans Øjne blev sorte og bundløse af den Angst, som han næsten ikke mere turde vove at kæmpe imod.

»Ja!« — sagde hun, roligt — »ser De: For det første vil hans Tid, nemlig — i det mindste i de nærmeste Maaneder! Næppe tillade ham at — — ofre blot et Par Minutter paa noget andet end Skolen!

For det andet« — og hendes Fantasi søgte, hidsigt, efter flere Aarsager. Hendes Stemme lød vredt — »for det andet har han... har vores Læge raadet ham til absolut Hvile, udenfor Arbejdstiden. Han er bleven saa nervøs af alle — de — Historier!

Og endelig« — hendes Ord næsten snublede over hinanden, nu — »og endelig, mente Erik saa, har De jo egentlig, nu — efter hvad De skrev til ham — opnaaet det som han kunde hjælpe Dem til!

Ikke sandt!

Hvad mere skulde han kunne gøre for Dem?«

Hun saa' hen paa ham, men kunde ikke iagttage hans Ansigt, han bøjede Hovedet saa dybt. Men i det samme følte hun — og netop derved — en endeløs Rædsel og Afsky for sig selv: for sin Usandfærdighed, sin Tilsmudsen af Eriks Væsen, ved de Ord som hun havde lagt ham i Munden her — og hastigt tilføjede hun, Ordene ligesom sloges for, hver for sig, først at komme ud fra hendes Læber —:

»Og, endelig, hvad der er Hovedsagen. Jeg bad ham — det vil sige: jeg, personlig, kan ikke holde det ud, mere! Jeg maa have Erik helt — helt for mig selv!

Jeg vil ikke have, at De kommer mere, som De har gjort!«

Hertz saa' op. Hans Ansigtstræk var blevne ganske rolige; der var ikke en Skælven i de hvide Læber. Fruen blev, med eet, angst for at han havde gennemskuet hende, og at hans Ro skrev sig derfra. Og hun fortsatte, derfor, med en hurtig Stemme —:

»Dette her har jeg jo ogsaa sagt til Erik, nu, i Aften. Og han — gav mig — selvfølgelig — fuldkommen Ret!

Der er ingenting at gøre ved dèt!«

Hertz nikkede.

Og igen gik de, tavse, hver for sig rugende over deres Tanker.

Gærdepælene, der fulgte langs Vejen, dukkede op, foran dem, atter og atter, stilfærdigt, som Forbrydere der, lydløst, listede sig afsted, for at samles, etsteds, dèr langt bagved, inde i Mørket, til et Baghold, et Overfald paa een eller anden, der skulde gaa derforbi, alene. —

Et Tog kom dem imøde, og det gav et pludseligt, uventet, voldsomt Ryk i dem begge to — som var der, inden i dem, en Vilje der havde stræbt den modsatte Vej af den Toget løb, og som, nu, var stødt sammen med dèt. — —

Snart efter havde de naaet Stationen og Hertz sagde Farvel. Hans Stemme var en, som Fruen ikke før havde hørt hos ham: rolig og tavs, der var næsten som en blød Skygge over den. Han

saa' ikke den Haand, som hun — uvilkaarligt høflig, her hvor der var andre Mennesker — strakte ud imod ham, men sagde —:

»Vil De hilse Doktor Bang fra mig. Og takke ham for alt det han har gjort for mig!« — Straks da han havde sagt dette, saa' det ud som fortrød han sine Ord — som var han bange for at de skulde kunne underlægges en anden Betydning — og han sagde, gørende Vold paa sin Stemme, hastigere, lidt mindre sikkert:

»Naa, men, i alle Tilfælde —: om et Par Maaneder har vi tænkt at holde Bryllup. Maa jeg til den Tid sende Doktoren og Dem en Indbydelse?«

Hun nikkede.

Han gik hen og løste Billet til hende. Hun hørte ham imens veksle nogle spøgende Ord og Hilsener, med Stationsforstanderen der stak sin Kasket ud af Kontorvinduet, og med Assistenten der stod, trampende, paa det sorte, vaade Betongulv og ventede paa at Toget skulde gaa. Leende tog Hertz Afsked med dem — og saa kom han, smilende, tilbage til hende og hjalp hende op i en Kupè.

Saa gik han.

Som en beruset Mands tumlede hans Skygge foran ham, fra den elektriske Buelampe, der svinglede i Trækken. Gennem et Skaar i Kuplens Væg faldt der et aflangt, endnu lysere Skær, dansende, henover Gulvets Pytter. — —

Saa snart Fru Eja var bleven alene, og havde sat sig ned, faldt hun sammen som i en svag Døs.

En underlig fjendsk Halvsøvn — fyldt med hæslige Billeder, der snart var dunkle i Omrids, som Mareridt, snart skarpe og perspektiviske som Hallucinationsdrømme, og som fødtes, allesammen, ud af disse sidste Ugers bitre og voldsomme Ønsker, men klædte i Skikkelser fra denne Aftens Begivenheder.

Nu da denne Sag var ført til Ende, nu sank hele hendes Vilje sammen. Den svandt ind til eet, stikkende, brændende, ætsende Punkt i hendes Bevidsthed. En synaalefin, smertefuld Spids der, bestandig, drev hende til at spørge sig selv: hvad vilde nu Erik sige? Hvad vilde han gøre? Skulde hun, naar alt kom til alt, egentlig fortælle ham noget om denne Sag?

Men samtidig med at disse Spørgsmaal laa fremme, ligesom i forreste Linie af hendes Bevidsthed, imens gled der — som et dunkelt Baggrundstæppe — en Erindring om denne Aften hen forbi hendes Øjne, rullende sig op — i Takt med Hjulenes Rumlen over Skinnestødene — i pinefuldt spiralende Billeder.

Ja. Nu var det forbi, det Hele! Hertz' Ansigt havde været saa roligt, tilsidst: betød dèt, at han havde gennemskuet hende? Ligemeget! Sikkert var det — hun havde læst det, klart og tydeligt, ud af hele hans Skikkelse — at han havde forstaaet hende. Han havde bestemt at han ikke mere vilde komme ind til dem. Ikke mere. Aldrig mere. Ikke nogensinde mere. Og saa var hans Meninger, ellers, og alt andet, det var hende ganske ligegyldigt!

Paany var det saa Forgrundstankerne, de roligere, der krævede hendes Opmærksomhed: Men saa var det ogsaa det klogeste at hun talte rent ud til Erik! Hvad vilde han mon sige? Vilde han forstaa, at hun selv følte hele sin Færd baade hæslig og ond — men at hun dog var beredt til at handle ligesaadan, igen, atter og atter, om det skulde være fornødent? Vilde han indse, at det var netop hendes Kærlighed til ham der havde faaet hende til at handle som hun havde gjort? Handle, uden Øje for andet end deres Kærlighed — handle uden Overlæg, blindt, uden Jeg, uden Medlidenhed —?

Og ved dette Ord: Medlidenhed, blev det nu Baggrundstankerne der blev de stærkeste:

bestandig sad der, midt i det Mørke der laa over hendes Hjærne, en bleg, ængstende, truende Plet. Hun vovede ikke at rette sin Bevidstheds Blik imod den: de Par Gange hun havde strejfet hen derover, havde hun set, at det var Hertz' dødshvide Ansigt, der sad dèr, midt i alt det sorte. Og Øjnene var saa smertefuldt dybe.

Hun ligesom ravede frem for sig med Hænderne, forsøgende at skubbe dette Ansigt bort — men det lykkedes hende ikke. Saa opgav hun Forsøget — men ud af denne Opgivelse skabtes endnu en tredje, en allerinderste Baggrund i hende, en svag, taageagtig. Som blot en enkel, faaklanget og fjærn Melodi over Ordet Medlidenhed. Og, bølgende frem og tilbage igennem denne inderste Baggrund, som svagt lysende Pletter, saa' hun hans Foræl-

dres gustne og posede Ansigter, hvor Øjnene glippede i Rædsel.

Hun sank tilbage paa Sædet og sad — rokkende svagt med Hovedet — medens disse tre Lag af Tanker og Følelser bevægede sig —: det ene fra højre og til venstre, det andet fra venstre og til højre, det tredje i Cirkelbevægelse, eller op og ned, eller frem og tilbage, og derefter skiftende med et af de andre — mere og mere forvildende og forvirrende —

alt blev sort, taaget, dumpt, kvalt, med Glimt som af Skud, nu og da —

og hun sov, nogle faa Minutter, indtil Toget standsede med et Ryk.

Snart efter stod hun, med søvngængeragtigt sikre Hænder, foran sit Hjem og aabnede Døren. Hastigt gik hun ind, og følte endnu, som en fast, smertende Knude inde i sin Hjærne, den Beslutning som hun forlængst havde fattet — allerede inden hun tog afsted —: at ville fortælle det altsammen, straks, med det samme, uden Omsvøb, rent ud, til Erik. — —

Bang sad og skrev. Paa et lille Bord ved Siden af havde han ladet Pigen sætte Aftensmad til Fru Eja og til ham. Han havde, en Stund, undret sig, da han kom hjem og hørte, i Eftermiddags, at Fruen var taget ud paa denne Tid. Men saa havde han tænkt, at hun var maaske henne hos sine Forældre.

Han sprang op, da hun kom ind i Stuen, og

gik hen til hende, lagde sin Arm om hendes Skulder og kyssede hende. Skærmene paa Lamperne lod hendes Ansigt være i Halvmørke, men han mærkede at hendes Læber var ganske kolde og ubevægelige. Han var ved at spørge hvor hun havde været henne — da hun paa een Gang smilede og gengældte hans Kys — pludselig vækket, drevet frem, hidset, voldtaget af en umenneskelig Angst for at miste ham, hvis hun talte ud, nu. Sine Læber bed hun i, for at skaffe dem Liv og Varme.

Saa lo hun og sagde, mens hun, langsomt og omstændeligt trak Handskerne af de frosne Fingre:

»Hvor tror du saa jeg har været henne?«

Og uden at vente paa Svar, febrilsk, rastløs — med det kolde, anstrængte Smil staaende, som en købt Maske, foran Ansigtet — skyndte hun sig at fortælle, uden at give ham Tid til at afbryde:

»Jo — jeg har været ude hos Hertz!

Ude hos Hertz! Rigtig rart bor han!

Og to overmaade flinke og elskværdige Mennesker, hans Far og Mor! —

Det er en meget stor Dagligstue de har!« — Hun lo fornøjet — raadvildt søgte hun efter mere at fortælle. Erik saa' uforstaaende, urolig, hen paa hende. Han sad ned, sidelænds paa Stolen, med Hænderne foldede over dens Ryg.

»Jo, en ganske udmærket Spisestue. Fireogtyve, syntes jeg, at hun sagde at de kunde spise der!«

»Men Hertz — hvordan havde han det? Og

hvor faldt du paa at tage derud, min Ven?« — spurgte han, og undrede sig mere og mere. Hans Stemme fik en sælsomt fuld Klang, af alle de Spørgsmaal der skød frem i ham.

»Aa, han, Hertz!« — og Fru Eja lo, overlegent, bittert, halvt, — »jo, han havde det naturligvis udmærket! Han har saamænd aldrig haft det bedre! Ganske udmærket!

Ja. Han boer dejligt: frit og sundt — og for sig selv!« — Og hun vidste ikke, at hun, rodfæstet ved alt det der var sket derude, idag, ustandseligt brugte de Ord som hun selv havde anvendt, overfor Hertz, i Aften.

»Ja. Og to rigtig elskværdige Mennesker, hans Far og Mor!« — en Idè skød hastigt igennem hende, og hun fortsatte, og rynkede, pludseligt, sine Bryn — »Du spørger hvor jeg faldt paa at tage derud?!

Faldt paa?!« — hun lo — »jeg fik Lyst til det, naturligvis!

Lyst, ganske simpelt!

Du har snakket saa tit med ham — nu vilde *jeg* prøve paa det!« — det var som om hun blev angst for den Betoning som hendes sidste Sætning havde faaet, og hun skyndte sig at tilføje —:

»Har du maaske noget at indvende imod dèt?« — og hun saa' over paa ham med et Blik, som hun søgte at gøre udfordrende — ubevidst forsøgende at dække sig, bag ved denne Vrede, imod de Spørgsmaal han kunde komme med.

Men dette ene Blik og de sidste Ord hun havde sagt, lod ham — uden at hun selv begreb det — forstaa og gætte en stor Del af Sagens sande Sammenhæng. Lynsnart forstod han — med en Følelse af nag-svidende Medlidenhed med hende — at der havde fundet et eller andet Sted imellem hende og Hertz. Han saa' at hun var urolig, forpint, usikker — og at det var mildest imod hende at vente, ikke at stille noget Spørgsmaal nu, men at skjule sin Forstaaelse, indtil hun selv kunde komme til ham.

Fruen var allerede langt inde i en ny Sætning:

»Og det var en drøj Tur, maa du vide!

Vi gik nemlig langs Banen — der var ikke engang saa meget som en rigtig Fodsti!

Se, hvordan jeg ser ud!« Og hun løftede sin Kjole op foran, og viste sine Støvler, som Vandet sivede ud af naar hun bevægede Foden.

»Det var meget ufornuftigt af Jer!« — sagde han, og kyssede hende blidt paa Panden — og han tilføjede, med en ny Bekymring skydende frem i sig — »du er bleven altfor træt! Og vaad! Du bliver forkølet!«

»Aa!« — lo hun, denne Gang glad, fordi hun mærkede paa hans Stemmes Klang at han vogtede dog over hende. Han var dog mere angst for at hun skulde blive syg, og mere omhyggelig for at hjælpe hende, end for at spørge om Hertz. Og hun følte en lykkelig Trang til at beklages endnu mere af ham, at binde ham endnu fastere ved at fortælle om hvor galt det egentlig havde været —:

»Ja!« — sagde hun og saa' tillidsfuldt fra sin Kjole op i hans Øjne — »men dette her er saamænd ingenting at tale om!

Det var meget værre med Broen som vi gik over!

Det kunde meget godt være gaaet galt! I det glatte Føre!«

Erik rynkede Brynene:

»Hvad for en Bro?«

»Jærnbanebroen, naturligvis!« — svarede hun og smilede lykkeligt — »der er jo ingen rigtigt Rækværk paa! Og Vandet lige nedenunder!«

»Saa, min Ven!« — sagde Bang og kom hen til hende igen, lagde sin Arm fast om hendes Skulder og førte hende med sig —:

»Du er allerede bleven ordentlig nervøs! Du bliver rigtigt syg, hvis vi ikke passer paa! —

Nu gaar du i Seng.

Og saa skal jeg komme ind med Mad og The til dig!«

Han hjalp hende, ømt, varsomt, og med blide Kærtegn, at klæde sig af. Hun sad, paa Kanten af Sengen, lykkelig ved hver Berøring af hans Hænder, hjærnetom, men med en rungende Træthed i Hovedet, og lod ham snøre Støvlernes lange Skafter op, og drage de traadvævede Strømper af, der, helt vaade, ligesom ikke vilde slippe hendes Ben. Hendes hvide og glatte Knæ strejfede hans Mund, en Gang, og han tog, varsomt, blidt, om Benet og kyssede det.

Ofte bøjede hun sig, stille, frem og kyssede hans Haar, eller en af hendes Hænder strøg, forsigtigt næsten, smittet af hans Varsomhed, hen over hans Skulder.

Saa krøb hun, hurtigt, længselsfuldt, ned i Sengens aabne Hvidhed, i dens hvilemilde Kølighed, i dens tavse og rolige Arme. Og han lagde Tæppet op om hende, til hendes Hage.

Hun smilede, lykkeligt, frem.

Men da han kom ind med Theen som han havde været ude i Køkkenet for at varme, saa sov hun allerede.

Hendes mørke Haar laa, som et fremmed, kosteligt Metal, bredt over den hvide Pudes Kniplinger.

Den lille Flamme paa Natlampen rokkede, stilfærdigt, medynksomt, med sit gule og pluskæbede Ansigt.

Erik stod op, den næste Morgen, ved Ottetiden; han skulde være paa Skolen fra ni og til tolv. Fru Eja havde ingen Timer den Dag — og saa nænnede han ikke at vække hende til den sædvanlige Fægteøvelse.

Alligevel vaagnede hun ved at høre ham klæde sig paa. Og allerede havde hun draget Vejret for at sige Godmorgen til ham, da hun, pludselig, huskede alt hvad der var sket i Gaar Eftermiddags.

Og hastigt lukkede hun, angst, sine Øjne til igen, uden at vise ham at hun var vaagnet.

Men da hun, lidt senere, mærkede at han bøjede sig, forsigtigt, ned over hende og kyssede hende, blidt, paa Panden — saa slog hun Øjnene op i hans. Og der fødtes en uformodet, vældende Lykkefølelse i hende og sprang frem i et lyst Smil over hendes Ansigt.

»Bliv nu liggende, min egen Ven, og sov!« — sagde han, halvhøjt for at ikke Ekkoet i hende af hans Stemme skulde kunne vække hende helt, naar han var gaaet — »saa ses vi til Frokost!«

Og igen bøjede han sig ned og kyssede hendes Pande.

Hun rakte sin Mund — dens røde Linie svang

sig i dristig Jubel — smilende, og med lukkede Øjne, op imod ham, kælent lydig, og lagde sine nøgne Arme om hans Hals; tæt ind til ham, oven over Flippens Kant, saa at hun følte de bløde Haar paa hans Nakke, imod Albuleddets fine Hud.

Saa gik han, og hun gled, langsomt, stilfærdigt, lyst, ned i Søvnen igen. Lykkelig over at kunne sove, efter saa mange vaagne Nætters hæslige Pine. Og uden at hendes Hjærte følte blot det allerringeste Samvittighedsnag over det der var hændet i Gaar. — —

Saa naaede hun, akkurat, at blive klædt paa til han kom hjem til Frokost.

Der var en sælsomt intim Lykke, som baade Erik og hun selv følte, over hendes Dragt. Det var som om hendes Hjærte og hendes hele Jeg var saa stærkt og fuldt i sin Stræben henimod ham, at det, overalt, banede sin Længsel Vej frem igennem Stoffet, der sad saa tæt om hende.

»Aa!« — sagde hun, da han skulde gaa igen, kort efter at de havde spist. Han skulde til Arkitekt Winter og tale om de sidste Overslag — »Aa, skal du nu gaa allerede!« Og hun stod, ude i Entréen, og lænede sig, lyksalig tungt, ind imod hans Skulder og Arm.

»Skal du saa ud igen, i Aften, ogsaa?« — spurgte hun, og stod lige bag ham, og blev ved med at rette paa hans Frakkekrave, for at beholde ham hos sig lidt endnu. Hun tænkte paa, at det var idag, han havde sagt at han vilde tage ud til Hertz.

»Saa har jeg dig jo slet ikke, hele Dagen, et eneste Øjeblik!« — Og hendes Stemme klagede. Hun og Erik havde foldet Hænderne ind i hinandens, og lod som om de søgte efter hans Hat.

»Nej!« — sagde Erik og kyssede hende, hastigt, og rev sig løs — »Saa. Min Ven.

Nej! Jeg venter til i Morgen. Og saa tager jeg ud til ham, og siger at han — —« Han stod i Entrédøren og var allerede halvt ude.

»Hvad vil du sige til ham?« Eja næsten raabte, hun var bleven bleg af en pludselig Angst.

»At han ikke skal komme saa tit!« — sagde Erik, og nikkede til hende.

»Aa, Erik!« — hviskede hun og maatte tale ganske sagte, af Glæde — »Ja!«

Han smilede glad til hende og løb hurtigt ned ad de fire Trin til Gadedøren.

Eja skyndte sig ind i sit Værelse og vinkede ud til ham, mens han sprang op paa en Sporvogn.

Og der gled saa mange og lyse Smil over hendes Ansigt. Hun havde meget godt vidst — men hvorfra begreb hun ikke — at Erik vilde ikke tage ud til Hertz, idag — og han vilde heller ikke lade ham komme her, mere.

Saa gik hun, langsomt, ind i hans Stue og stod, tavs, en Stund og saa' sig om, derinde. Der var bleven lysere end ellers. Der var saa godt at være. Der var saa Erik, allevegne, derinde, syntes hun.

Og, lidt efter lidt, ganske langsomt og næsten blindt, som et Barn af hendes Glæde, dukkede igen

denne Følelse frem som hun havde skelnet et Øjeblik i Gaar: Medlidenheden med Hertz.: Med hans hvide Ansigt, med hans raadløse Hænder, med hans Stemme der ligesom var bleven saa træt af alle de Aars Sorg.

Men hendes Følelse var ikke saadan, at hun for Alvor fæstede sig ved den Tanke der eengang skød op i hende: at bede Erik om at lade ham komme som før —

men det var den Medlidenhed — der intet havde at gøre med Samvittighedsnag, eller med Anger, med Soning — som hun syntes at hun vilde føle, naar hun saa' en fremmed, een som hun ikke engang kendte af Navn, og som havde taget sit Liv selv, og nu laa, kold, alene, uden Hjælp mulig — men altsammen fordi han selv, eller fordi andre fremmede, havde villet det saaledes.

Og Eja satte sig til sine Studier, som hun havde forsømt i alle de mange Dage.

Hun krøb lykkeligt, næsten vellystigt, ind i Eriks Skrivebordsstol og trak begge Fødderne ind under sig, for at bæres, helt og alene, af hans Stol: af hans Stols Ben, i hans Stols Arme, støttet mod hans Stols Ryg.

Hun slog Bogen op og begyndte at læse.

Tryg og sikker gled hendes lyse og blide Sjæl ud langs Bogens Veje, der banede sig frem over stærke Tankers Bjærge.

Her og der havde Erik skrevet enten en Henvisning, eller blot en Indstregning, ude i Marginen.

Og straks naar hun havde vendt et Blad, og saa' disse Mærker fra hans Haand, saa kunde hun ikke vente til hun paa ærlig Vis var kommet til det Sted, men hun maatte først og fremmest til at læse dèt igennem.

Men bagefter blev hun vred og krænket paa sig selv, og begyndte saa, igen, som hun burde og skulde, helt oppe paa Siden. —

Eengang, ifjor, da hun læste en meget indviklet og lærd, tysk Bog om Skønhedsbegrebernes Udviklingshistorie, saa havde der været tyve Sider, i Træk, et Sted, hvor Erik slet ikke havde sat hverken Noter eller Streger, eller bare noget som helst.

Og saa rakte hun Bogen over til ham og sagde:

»Aa, Erik! Hør. Ved du hvad du skulde.

Tag og sæt nogle Mærker, bare rundt omkring, paa de tyve Sider her.

For saa kan jeg meget bedre læse det!« Og hun havde set over paa ham med sit allermest indsmigrende Smil.

Men han havde været rigtig styg, og havde leet af hende i næsten en halv Time, mindst.

»Aa, du lille, dejlige Fæ!« — sagde han og blev ved med at le. — —

Eja kom til at smile, nu, igen, ved at tænke paa hvor han dog havde leet.

Og saa sad hun og læste.

Paa Laagenes tunge Hvælv tegnede sig de smaa, buende Springbevægelser af Øjet, mens hendes Blik fulgte Linie efter Linie.

Stuens tavse Ro og dens talløse, dæmpede Minder listede sig, som paa Fodspidsene, rundt om hendes Stol. —

Dengang Eja, i Forgaars Aftes, havde kaldt Erik for »Hjærtevirtuos« — da var, med et Ryk, den sidste Del af Forstaaelsen gaaet op for ham. —

Han havde, i de to Dage hvor Hertz ikke havde været hos dem, troet paa at hun mente det ærligt, naar hun talte saa blidt og kærligt om den fremmede. Men i dette Øjeblik forstod han hende.

Den Gang tidligere, hvor hun havde kaldt ham Hjærtevirtuos, da havde han spurgt hende, bagefter, hvad hun mente med dette Ord. Og hun havde leet og havde klappet ham paa Kinden —:

»Jo. Naturligvis. At du altsaa kan gøre Folk lykkelige. Mener jeg!«

Men nu, denne Gang, hvor han selv, i Forvejen, følte sig usikker og uklar imellem sin egen og hendes Mening overfor Hertz — nu havde han indset hvad hun i Virkeligheden, uden selv at være klar derover, mente med at kalde ham saadan —:

Det var en Bebrejdelse, en Kritik, et Forsøg paa at vise og bevise baade ham og sig selv, at han begik en Fejl. At han handlede Uret — baade imod hende og mod den anden: første Gang ved sin Færd imod Frøken Hertel, og nu mod Hertz — men begge Gange, tillige, imod Eja!

Hjærte-Virtuos — det var altsaa det Menneske der ikke var Hjærte-Kunstner, forstod Erik, nu.

Hjærtevirtuos, det var ham der gærne vilde hjælpe, men ikke formaaede det —

det Menneske der stræbte, gennem Øvelse, gennem Vilje, gennem Teorier og Pligtbud at gøre sit Hjærte mere aabent, mere alsidigt end det kunde blive —

Hjærtevirtuos, det var den der, med andre Ord, ustandseligt maatte tage fra een, for at kunne give til de andre —: Og denne eene som Erik havde taget fra, for at give enten til Frøken Hertel eller til Hertz, i begge Tilfælde —: denne eene, det var Eja, hans Hustru, hende der elskede ham!

Og saa saa' han, hvordan hun havde haft Ret i det altsammen — og han havde været baade uklog og ukærlig — og hans Kærlighed til hende havde været intet imod hendes til ham!

Endnu i Formiddags, paa Vejen til og fra Skolen, og derhenne, i hvert af Frikvarterne, havde Erik set mere og mere klart, hvor taabeligt og ondt han havde handlet i hele denne Sag.

Og mens Drengene, raabende og støjende, tumledes rundt om ham, paa Legepladsens Asfalt — som var de et Billede af selve det Kaos, hvorfra hans Tanker stræbte at naa frem — saa var han bleven ganske sikker i sin Sag.:

Han forstod, at kun ved at være helt og fuldt og udelukkende hos eet Menneske kunde han virkelig hjælpe dette Menneske. Og selv om han saa havde haft det rigeste, det fuldeste, det stærkeste

Hjærte i Alverden, saa vilde han dog ikke have formaaet at hjælpe mere end et eneste andet Menneske til Lykke. Og dèt, endda, kun ved at bruge alle sit Jegs Evner dertil — baade de største og de mindste, baade de stærkeste og de svageste.

Han forstod, at det at hjælpe et Menneske til Lykke, det var at kunne sige: Mit Liv vil jeg leve for dig. Jeg vil tænke, for at lære dig at tænke. Jeg vil handle for at lære dig Handlingens Glæde. Jeg vil føle for at give dig mine Følelser!

Dèt, og dèt alene, var at hjælpe et Menneske til Lykke!

Og altsaa havde han, baade overfor Frøken Hertel og overfor Hertz handlet ondt, først og fremmest imod Eja! For, ingen af de to Steder havde han forstaaet at gøre den Støtte og Udvikling, som han saa gærne vilde give disse fremmede, at gøre den til et nyt, fælles Arbejde, til en ny, fælles Vej-til-Glæde for Eja og ham!

Hverken overfor Anna eller overfor Hertz havde han forstaaet at gøre sin Hjælp til et nyt Bevis, baade for sig selv og for Eja, paa deres Kærlighed og deres Lykke hos hinanden —:

og derfor havde denne Hjælp været et Tyveri fra Eja. Derfor havde den, i begge Tilfælde, slet ikke virkeligt hjulpet de to andre Mennesker.

Intetsomhelst havde han Ret til at gøre, naar det ikke gjorde baade Eja og ham selv, og deres Kærlighed til hinanden, større og rigere og lykkeligere! — — —

Saaledes var han, endnu i Morges, bleven sikker paa, at det var baade hans Pligt overfor Eja, og hans eneste Vej til selv, igen, at blive lykkelig og glad —: at tage ud til Hertz og sige ham alt dette som han nu havde forstaaet.

Men medens han, efter Frokosten, gik hen til Winter, og undervejs tænkte paa hvor glad Eja havde været nu, og hvor angst og ophidset hun var i Gaar Aftes — saa indsaa' han, at hun havde sikkert selv talt ud med Hertz. Det var umuligt andet, end at denne Forandring i hendes Væsen maatte stamme fra, at hun, under et eller andet Paaskud, havde bedt ham om ikke mere at komme til dem.

Der var kun den ene Forklaring mulig!

Og da Erik var kommet til Arkitekten, skyndte han sig at opsætte sine Forretninger hos ham — som han heller slet ikke formaaede at samle sine Tanker til, og han vendte hjem, saa hurtigt han kunde.

Det var ikke, fordi han vilde kræve hende til Regnskab over hvad hun havde sagt til Hertz i Gaar, og heller ikke vilde han selv tale ud til hende endnu. Han havde besluttet sig til, blot, ved at vise hende sin Kærlighed og Lykke, at give hende Trang og Mod til at fortælle.

Derfor satte ogsaa han sig, saa snart han havde hilst paa hende med et langt og kærtegnende Kys, til sit Arbejde.

»Traf du ham ikke?« — spurgte Eja, og hendes

Stemme var saa lykkelig — »du kom saa hurtigt igen?«

»Jo!« — sagde han og saa' lyst paa hende — »men der var saa mange andre Ting jeg tænkte paa. Saa jeg bad ham om jeg maatte vente til en anden Dag!«

Hun lo glad, og vidste hvad han mente. Ja, i Aften vilde hun fortælle ham det altsammen. Naar de var komne i Seng! —

Kun med Møje lykkedes det ham, halvt, at holde sine Tanker ved det han læste.

Og Stuens hviskende Minder forstyrrede og adspredte ham — saadan som fjærne og dæmpede Anslag paa et Piano, der lokker til at søge at bygge sig dèt op, som ikke kan høres, men som skulde være imellem disse enkelte Toner.

De spiste Middag uden at Eja endnu havde talt noget om den Sag der fyldte dem begge to. Denne Sag, der idag — ved de Resultater som de begge to, hver for sig, var naaede til — gav en sælsomt mild og blid, sløret Klang og Betydning over de Ord som de vekslede med hinanden.

Bagefter sad de, ligesom før, ligesom saa ofte, inde i hans Værelse, og bøjede, tavse, deres Ansigter ned over Bøgerne.

Naar Erik saa' over paa hende, nu og da, saa forekom det ham, som om det hvide Skær, hvormed Papiret kastede Lampelyset op over hendes Træk, ikke kom fra Lampen, men fra de Ord

og Handlinger der var skete, i Gaar, ude hos Hertz.

Og det varede ikke længe, saa maatte han opgive at læse mere, og han sad, tavs, og stirrede, med blinde Øjne, ned paa Bogens hvidlige Papir. Med et Hjørne af sit Blik skimtede han Ejas rolige Ansigt. —

Pigen bragte Aftenaviserne ind. Erik tog et af Bladene og løb det igennem.

Fruen saa' stadig ned imod Bogen; hendes hvide Fingre sprang, nu og da, med en hurtig Bevægelse, op og ned ad Sidens Kant for at vende Bladet.

Med eet hørte hun ham give et halvt Raab fra sig, og hun saa', med et Ryk, over paa ham.

Hans Ansigt var bleven underligt fremmed og ganske hvidt; Læberne var ligesom blevne gamle og falmede.

Og hastigt læste han op for hende —:

Kandidat Hertz var idag, til Morgen, bleven fundet i Mosen, derude. Han var, aabenbart, ved en Snublen, paa Jærnbanebroen, styrtet i Vandet. Broen var jo ikke bestemt for gaaende. Kort forinden havde han underholdt sig, glad og spøgende som sædvanligt, med Forstanderen og Assistenten paa Stationen tæt ved.

Avisen gled ud af Eriks Hænder, og han saa' over paa hende. Hans Øjne var underligt store, som vilde de, i eet Syn, se og indse det altsammen, fra Ende til anden.

Hendes Kinder var blevne blege som Sne. Læ-

berne krympede sig i Smerte som dødssaarede Dyr. Hendes Blikke hang — stirrende, usikre, borende, angst, forvildede — paa hans Ansigt. Hun følte, med eet, at dette med Hertz havde hun vidst, lige fra hun havde talt ud, i Gaar Aftes, med ham.

Og saa rejste hun sig op, langsomt. Det var som støttede hun sig mod en Mur. Hendes hvide Hænder var strakt ud i Luften. Hendes Mund stod halvt aaben, som søgte hun at finde de Ord hun vilde sige; medens en talløs Skare af Tanker kastede sig over hende, raabende og skrigende, som en Sværm Svirebrødre der, skraalende, trænger sig ind, under Gudstjenesten, i en Kirkes rungende Rum.

Og saa sagde hun, tilsidst, med en Stemme der ikke nogen Stund før havde været hendes —:

»Ja. Det er mig. Som har . . . . !«

Og med det skælvende Ansigt løftet, løb hun hen til ham, kastede sig ind til ham, saa han maatte sætte sig ned, og hun gled sammen for hans Fødder, klamrede sig til ham og begyndte at fortælle. Alt hvad der var sket i Gaar. Alt hvad der var sket og sagt og tænkt. Altsammen.

Hun vidste ikke selv, hvorfra Minderne skød frem.

Hendes Stemme løb skælvende op og ned — saaledes som et Barns Fingre der, uden at kende Melodier, famler henover et Orgel.

Tankerne jog, springende ud af hendes Ord, lynsnare som Revolverskud, flængende, støjende, sprængende, hvinende, igennem Eriks Hjærne.

»Der var jo ikke noget andet at gøre. Der var ikke andet. Hører du, der *var* ikke!« — det var det sidste hun sagde, og hun gentog det, Gang for Gang. Og hendes Hænder greb, brændende, hjælpeløse, efter hans.

Han bøjede sig frem, og drog hende op til sig, mekanisk, uden at vide hvad han gjorde.

Han stirrede frem for sig.:

Der var ikke andet at gøre, havde hun sagt.

Men saa var det altsaa sandt, at det var *ham,* Erik, hendes Mand, der havde tvunget hende til at gøre dette.

Han havde drevet hende, saa systematisk, saa ustandseligt, af Sted at hun, tilsidst, kun havde set den eneste Udvej for at faa Lov til at komme tilbage til ham: at dræbe Hertz.

Der var ikke andet at gøre, havde hun sagt.

Og hun havde Ret. Hun havde tusendfold Ret: der havde ikke været andet for hende at gøre, end at forhindre Hertz, koste hvad det vilde, i at komme her mere. Her, hvor den som hun elskede, svigtede hende. Svigtede hende, for at følge en Medlidenhed der var uægte og usand, fordi den hverken gjorde hende eller hendes Lykke større. Svigtede hende, for at give en Hjælp der ingen havde hjulpet!

Og der gled hede og skamfulde Taarer fra hans Øjne der havde set dette, at hun havde intetsomhelst andet haft at gøre —:

fordi hun elskede ham, og fordi hendes Kærlig-

hed var, i Sandhed, mere end Livet, fordi hendes Kærlighed var Viljen til, altid, evindelig, ustandseligt, evigt at ville være hos ham som hun elskede —

være sammen med ham, baade paa Legeme og Sjæl; være sammen, i Viden og Tænken, og være sammen i hver Nerve, hver Handling, hver Vilje. —

Og Eriks Taarer faldt, tavse, ned over hendes Fingre der, stadig, knugede hans. Hændernes krampagtige Tag løsnedes og mildnedes, Taarerne dryppede fra dem ned paa Gulvet —: som var det deres fire Hænder der græd, af Lykke over at kunne rumme hinanden helt.

Og han løftede hende ind til sig, ganske tæt, usvigelig tæt —:

»Jeg har været ond imod dig!« — sagde han, og hans Stemme var hæs og uklar, og hans Øjne saa' kun hende og hendes Kærlighed.

Hun græd og lo og knugede sig ind til ham:

»Jeg elsker dig jo!« — hviskede hun.

A. H. KOHL

KUNST. ET NØDRAAB

Pris 1 Krone.

»Der er virkelig Kunst i denne Bog . . . Skade at saa god en Pen som Forfatterens skal bruges i saa ulige en Kamp. . . Og det maa man lade ham, han fægter bravt.« *(Leuning Borch i »Dansk Tidsskrift«)*

»Disse Ord vil vække Tanker hos enhver modtagelig Læser. De vil vække Modsigelse og Interesse paa en Tid, der synes at varsle Gæring paa mange Punkter, og de vil aftvinge enhver den mest ubetingede Respekt for Forfatteren, som i hver Linie afspejler sig som en Personlighed, for hvem Livet er mere end Hverdagens Brødnid, Pjank og Tomhed«. *(C. H. i »København«)*

»Ord af et meget alvorligt Menneske, som uden Tvivl har mange Meningsfæller, der ikke hører til de ringeste i vort Land . . . Under disse Forhold er Herr Aage Kohls Pièce et Tidernes Tegn paa Utaalmodighed.«
(Herman Bang i »København«)

»Skreven i en ejendommelig levende og personlig Stil . . . Det er en alvorlig Mand, en tænkende Aand, en betynget Sjæl, som udsender dette Nødraab.« *(A. F. i »Nationaltidende«)*

DEN GYLDNE GIFT

Fortælling. Pris 3 Kr. 50 Øre.

»Det er med en egen Glæde, man læser denne Bog . . . fordi hos Forfatteren alle Evner er tagne i Brug, alle Sjælens Strænge spændte — og spændte til Bristepunktet — fordi der hos ham fornemmes det hurtige Aandedræt, den varme og ivrige Livsappetit, som er den sande Skribents — fordi han vover at bane sig Vej med egne Kræfter, selv om det gaar gennem Tjørnehække og med Øxen i Haand — endelig fordi han har saa meget Talent, fordi Sproget føjer sig saa villigt under hans Hænder, fordi Billeder og Tankeforbindelser saa redebont staar til hans Raadighed . . . Den Nidkærhed, hvormed den er skreven, den Personlighed, der er nedlagt deri, den Heftighed, hvormed dens høje Idealisme forkyndes . . .« *(Albert Gnudtzmann i »Dagbladet«)*

»En Bog, som er rig paa Tanker, og hvis Fremkomst man føler skyldes dens Forfatters Trang til at give disse Tanker Luft.« *(I. C. i »Berl. Tid.«)*

»Denne mærkeligt overforfinede, velskrevne Bog.«
(Janus i »Vestjyllands Socialdemokrat«)

KLIPPEN

Skuespil. Pris 2 Kr. 50 Øre.

»Handlingen udvikler sig hurtigt og kraftigt . . . Der er meget Talent heri, især et alvorligt arbejdende Talent, der skyr det almindelige.« *(»Politiken«)*

»A. H. Kohl er en Mand, det er Umagen værd at lægge Mærke til . . . Der er Grund til at være Forfatteren taknemlig for Mødet med saadanne Mennesker som Henning og hans Hustru; de er i deres højtspændte Idealisme levende nok, sjældne Fugle i dansk Nutidsdigtning, men derfor ikke mindre Opmærksomhed værd . . . Klippen er som Læsedrama livfuldt og fængslende. Men til Udfyldning af Persontegningens skarpe Omrids har det Brug for Scenen, som det ved Handlingens Fasthed og Fart fortrinligt egner sig for.«
(Valdemar Rørdam i »Samfundet«)

»Stoffet former sig naturlig dramatisk under Forf. Haand, ligesom det er øjensynligt, at han har set sine Figurer levende og plastiske for sig.«
(»Dannebrog«)

»Den Sikkerhed og Alvor, hvormed Forfatteren fører denne Kamp, faar man Respekt for, og man glæder sig over, at det saa mange Steder gennem et rammende og træffende Replikskifte, snart under Lystighedens, snart under Alvorens Maske lykkes ham at faa sagt det, han vil have frem.«
(I. C. i »Berlingske Tidende«)

LANGKJÆRS BOGTRYKKERI. KØBENHAVN.

J.V. RODES EFTFLG.
J. SKRÆM
BROLÆGGERSTRÆDE 3.